

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

For Maj, Juni, Juli, August 1908.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

FEMTE RÆKKE.

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE.

VED

G. L. GROVE.

5. BINDS 2DE HEFTE.

(29DE AARGANG).

I KOMMISSION HOS

H. HAGERUP,
KJØBENHAVN.

OG

MARIUS LUND,
CHRISTIANIA.

1908.

Tre Hefter udgjøre et Bind.

Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie.

Medlemsbidraget er 6 Kr. aarlig.

Samfundet har udgivet:

Personalhistorisk Tidsskrift.

1. Række, Bind I—III (1880—82) ved *Fr. Krarup*,
1. — , — IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*,
2. — , — I—IV (1886—89) ved Samme,
2. — , — V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*,
3. — , — I—III (1892—94) ved Samme,
3. — , — IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*,
4. — , — I—II (1898—99) ved *C. E. A. Schøller*,
4. — , — III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. — , — I—IV (1904—07) ved Samme.

Prisen for Aargangene 1881—1903 (1880 er udsolgt) er bleven nedsat til 3 Kr. for det enkelte Bind, hvorhos Prisen for hver af de nu afsluttede Rækker yderligere er nedsat til 10 Kr., for 1881—91 samlede til 15 Kr.

Bogladeprisen for det enkelte Bind er 9 Kr. Enkelte Hefter sælges ikke særskilt.

Danmark-Norges Len og Lensmænd 1596—1660,

ved **Kr. Erslev**.

For Medlemmer 1 Kr. — Bogladepris 1 Kr. 50 Øre.

Breve fra Adolph Vilhelm Schack Staffeldt til Greve Sigismund Ludvig Schulin.

Meddelte ved Louis Bobé.

Kilderne til Oplysning om Schack Staffeldts personlige Forhold flyde yderst sparsomt. Især ere de hidtil fremkomne Meddelelser om Aarene 1805-7, da Digteren oftere skiftede Opholdssted, meget mangelfulde, modsigende og fejlagtige. Paa dette Brist ville de her aftrykte Breve, hvis Originaler findes i Frederiksdals Slots Arkiv, i flere Henseender kunne raade Bod. Vi erfare saaledes, at Digteren ikke, som nævnt af *Molbech* (S. 163 ff.) og efter ham gjentaget i Biogr. Lexikon (XVI, 257), ved Nytaarstid 1807 forlod Kjøbenhavn for at tage Ophold i Kiel, men at han allerede i Begyndelsen af Juli 1806 ankom fra Hovedstaden til Kiel for hos Kronprinsregenten, der havde sit Hovedkvarter her, at ansøge baade om Embede og Pengelaan af Statskassen. I de sidste Dage af Oktober begav han sig til Neustadt, hvor hans Broder Carl laa i Garnison med sit Jægerkorps, og han kom saaledes Krigsbegivenhederne i og ved Lybek paa nært Hold.

Brevene, der have det Fortrin, at de ere skrevne paa Dansk, give ikke alene al ønskelig Oplysning om Schack Staffeldt ydre personlige Forhold paa den Tid, men, hvad mere er, et fyldigt Indblik i hans sjælelige Stemninger, hans religiøse og politiske Anskuelser i hine bevægede Aar af hans Liv. Hvad angaar hans sørgelige økonomiske Forfatning, som spiller en stor Rolle i hans Korrespondance med Schulin, der aabenbart har været ham en trofast og virksom Støtte, vil det være tilstrækkeligt her kun at meddele enkelte karakteristiske Steder.

Om Adressaten Greve *S. L. Schulin* til Frederiksdal maa henvises til dennes af G. L. Grove i Personalhistorisk Tidsskrift 4. Række 3. Bind meddelte udførlige autobiografiske Optegnelser. Han var en Sønesøn af Statsminister Johan Sigismund Schulin, fødtes 1777 og fik som eneste Barn af sin rigtbegavede og ømme Moder Grevinde Sophie Hedevig Schulin, født von Warnstedt (Søster til Theaterchefen H. V. v. Warnstadt) en usædvanlig omhyggelig Opdragelse og Uddannelse. 1795 blev han Student, studerede 1799—1801 i Kiel, væsentlig Filosofi, under Reinhold og tog 1807 juridisk Embedseksamen i Kjøbenhavn. Han blev 1824 Kammerherre, var 1824—31 Amtmand over Præste Amt og døde 1826. Han stod i Brevvexling med mange fremragende Samtidige og var meget yndet af den senere Kong Christian VIII. Lige til sin Død var han ivrigt beskæftiget med filosofiske og theologiske Studier, hvilket fremgaar af en Række endnu bevarede Afhandlinger fra hans Haand i Frederiksdals Arkiv.

Colding, 27. Juli 1805.

Mens De, min gode Ven, har været ved *Sundhedsbrønden*,¹⁾ har jeg været ved *Sandhedsbrønden* og — men skal jeg tale om Philosophie med et saadant Verdensbarn, som De er? Alligevel! Thi det store P som betegner en os velbekjendt verdslig Gjenstand,²⁾ er tillige Initialbogstavet i Ordet Philosophie, og repræsenterer saaledes ikke ilde Deres dobbelte Existents i *Tingenes* og *Tidernes* Rige. Ret saa, min brave Ven! Hvert Menneske, som ikke ganske og aldeles kan identificere sig med Materien, bør i det mindste holde en Bagdør aaben til det højere Rige, hvor de evige Rødder til det for-gjængelige have deres Udspring. Thi der kommer en Tid, da vort Løv falder af, og da vi maa søge vort Liv inden i os selv. Hos mig, som en fredløs Kraft ikke fremskyndede, men frempidskede ad Livets Bane, indtræffer Trangen til det Stadige i det Foranderlige ogsaa tidligere end hos andre. Jeg kan ikke sige Dem, hvilken Lyst til Eensomhed og Afsondring jeg føler, derfor opslaar jeg om føje Tid min Bopæl hos en Skovrider her i Egnen, midt i Skovenes Tavshed. Verden har gjort mig Uret, derfor kaster jeg mig i Naturens Skjød og glemmer den. — —

Kiel, 8. Juli 1806.

Efter en høist ubehagelig Overfart, der under varigt haardt Veir og Modvind varede fra Søndag Formiddag til Løverdags Morgen, ankom jeg hertil. Jeg behøvede to Dage for igien at sætte mig i Lave. Derpaa besøgte jeg de Herrer ved Hoffet og havde Audients hos Kronprindsen, hvorefter jeg blev ansagt til Taffelet. Jeg kan ikke sige, at jeg ved denne første Audients fandt megen Trøst. Mod min Ansættelse som Amtmand efter Leilighed og Tid havde Prindsen intet at indvende, men desmeere mod et Forskud af Regieringen til min Gields Afbetaling. Kjære Schulin, min Insolvenz er den store Anstødsessten. Prindsen maae ifølge sin

¹⁾ Ramlösa.

²⁾ Øgenavn for Grev Preben Brahe Schack, 1775—1814, Deputeret i danske Kancelli, se nedenfor.

egen Tænkemaade og uden Tvivl ogsaa andres Indskydelse, ansee denne Omstændighed for min Forfremmelses største Forhindring. „De er jo Gud og Hvermand skyldig“, vare hans Ord. Dette er det evige refrain, hvergang jeg attraaer et Embede, der kunde svare til min Alder og Dannelse. O gid der vare Charakterer til, der ikke beregne som Tab for sig, det de gjøre for andre! Endskiøndt jeg selv er istand til at handle i en anden Retning end den, der gaar ind ad og ender sig i Individualiteten, og enhver gjerne troer andre saaledes, som han kiender sig selv at være, tør jeg dog ikke haabe at møde en saadan Charakter under de udforderlige Omstændigheder. Kjære Schulin, troer De at P. Schack kan og vil gjøre noget for mig? Tal med ham, giv ham Leilighed til at yttre sig. Har jeg bedraget mig, eller har jeg virkelig hos ham sporet den Grandeur i Tænke- og Handlemaade, som er sand geniask, da den ligger uden for den sædvanlige Maalestok? Dersom Schack kunde afsee en Sum, der var tilstrækkelig til min mest trykkende Gields Afbetaling og saaledes give mig Leilighed til at sige til mine Fiender: Tier! Jeg er ikke længere gieldbunden, saa, ja, saa vilde han vorde min Lykkes Skaber og i min Redelighed og Taknemmelighed finde den største Betyggelse mod alt Tab paa sin Side. Derfor, kjære Schulin, tal med ham.

Prindsen gaaer d. 10. herfra til Leiren ved Bramstedt, hvor omtrent 10,000 Mand trækkes sammen. Han bliver fiorten Dage fraværende. Ved hans Tilbagekomst fortsætter jeg mine Bestræbelser med al den Iver og Varme som Sagens Vigtighed for mit Vel og Ve udfordrer. Men i den Tid skal jeg leve og leve anstændig, thi det er utroligt, skiøndt derfor ikke mindre sandt, at den Ansøgende ikke maae vise sig *under* Ideen af hans Stand, hvis han vil undgaae en vis Ringeagtelse, der er Aarsag i, at man behandler ham legerelement. Jeg forlod Kbhvn. med 40 Rdlr., hvorlangt skal jeg komme med dem? Siig mig, gode Schulin, skulde Schack ikke kunne forestrække mig lidt? Tænk hvilket Indtryk det vilde gjøre, hvis jeg nu ansøgte om Penge til at subsistere nogen Tid i Kiel! Gode Schulin, gjør hvad De kan. *Dem*

vil jeg ikke være til Besvær, De har saa mange kostbare Pligter, men Schack kan ganske vist, ifald han vil, og det troer jeg han vil.

Næste Postdag skal De erholde nogle Notitser om Hofholdningen i Kiel. Kjære Schulin, *betænk at jeg er stædt i stor Vaande og Qvide*: skriv derfor snart og trøsteligt.

Deres hjertelig hengivne

Schack Staffeld.

Kiel. d. 22. Julii 1806.

Siden min sidste Skrivelse har jeg intet Skridt videre kunnet gjøre, da Kronprindsen har været fraværende. Igaar er han endelig kommet tilbage. Her er ogsaa en anden Digter, der formodentlig har andre end idealske Anliggender at forhandle hos Kronprindsen. Jeg mener Baggesen. Er det ikke synderligt, at der paa samme Tid ere tre danske Digtere i Kiel? Endnu syndeligere er det maaske, at jeg først her har gjort Bekiendskab med Baggesen og Guldberg. Den første agter sig til Kbhvn. og medbringer mange Manuskripter. P. Schack har tilbragt to Dage i Kiel. Den Misundelsesværdige, der saaledes kan reise! Jeg ledsagede ham til Ploen og gav ham en Escorte af en Legion varme Ønsker. Det bedste havde han selv besørget, nemlig et godt Creditbrev. Han fortalte mig noget, der mindre har ærgret mig end sat mig i Forbauselse. I Middelfart møder han min Tiener Ferdinand i Selskab med tvende andre. Alle havde Pas som Malersvende. Ferdinand bar min graae Morgenkiøle. Paa Tilspørgsel fra Schack, hvor han agtede sig hen? blev han rød og stammede: Der Kammerjunker ist in Kiel. Mange Folk havde samlet sig om disse Mennesker, thi de vilde sælge endel meget gode Klæder. Penge havde de ikke, ei engang 8 Skilling for at lade sig sætte over det lille Belt. Jeg yttrede mod Schack min Forundring over, at han ikke lod Ferdinand gribe og sætte fast, da dennes Pas som Malersvend ikke blot gjorde ham mistænkelig, men selv skyldig. Havde han havt et lovligt Ærinde i Middelfart, saa behøvede han jo

ikke denne Maskerade. Jeg er altsaa bestiaalet af denne Utaknemmelige, Samvittighedsløse. Soit! Har han kun ikke bestiaalet Dem, kiære Schulin! Lad mig høre noget herom. Gaae ogsaa, jeg beder Dem, op paa min Stue og see hvorledes det der ser ud.

Jeg har en indstændig Begiæring til Dem, hvis Anledning De vil se af indlagte Brev fra den gamle Jøde Levy. Det gielder om en forfalden Vexel, stor 60r. d. C. Jeg er ikke istand til at betale den, men den kan jo fornyes. Jeg beder Dem, gode Ven, at besørge dette og sender til den Ende indlagt en Blanket til en Vexel med mit Accept. Jeg pleier at betale 10r. for en Fornyelse paa to Maaneder, det er græsselige Procenter! For Guds Skyld! besørg dette. Jøden boer paa Hiørnet af Hysken- og Læderstrædet. — —

Kiel, 5. August 1806.

Kiære Ven, mit Anliggende har gjort et godt Skridt fremad. Min anden Audients hos den gode Prins oplivede mit Haab og min Lyst til at leve. Han lovede ved første passende Lejlighed at have mig i Erindring, tillod mig indtil videre at forblive i Holstein og bevilligede mig et ubestemt Forskud. Jeg har siden i et Brev bedet om 1500 Rdlr., uvidende om Prindsens endelige Resolution, der formodentlig er gaaet til Schimmelmänn eller Finanzcollegiet. Kiære Schulin, jeg har ingen nærmere Ven i Kbhvn. end De; vil De i denne Sag være mig behjælpelig? For det første i at tale med Grev Schimmelmänn i mit Navn og bede om en hastig Expedition, dernæst tillade at jeg sender Dem en Fuldmagt til at hæve Forskudet og endelig at disponere over Pengene. Kiære, gode Ven, staae mig bi heri og overvind denne vis inertiae, som vi Nervemennesker meere eller mindre ere befængte med. Endnu engang, bedste Ven, læg Vind paa dette Anliggende og bidrag saaledes til Deres fraværende Vens Roelighed. I Anledning af Kronprindsens og Kronprindsessens Formælingsdag har jeg været hældig nok til at udføre et

Digt, der synes at have vundet ualmindeligt Bifald.¹⁾ Idag blev jeg ansagt til T'ffel baade hos Kronprindsen og Kronprindsessen. Men jeg maatte sende Afbud, da jeg var syg, meget syg. Jeg sender Dem en Afskrift af dette Digt. Læs det for alle Deres Bekiendte, thi fleere ville deri finde deres egne Følelser igien

Vale et fave

S. S.

Har Ferdinand bestiaalet mig Stakkel?

Kiel, d. 29. August 1806.

Tak, inderlig, uudslettelig Tak, kjære gode Schulin, for Deres Redebondhed til at tiene mig, for Deres venskabelige Sindelaug, der er mig saa kjært, at ifald jeg kun havde Valget mellem dette og Laanet, jeg da vist valgte det første. Er jeg da ikke lykkelig, gode Ven, at begge Dele ere forenede? Jeg har vist Deres Brev til Bülow og sendt det til Kronprindsen, som begge have roest det paa Grund af dets modne Indhold og klare Foredrag. Resultatet er, *at Kronprindsen idag skriver til Grev Schimmelmänn og erklærer, at han intet har imod, at Kongen laaner mig 2000 Rigsdaler imod Deres Caution*, med den Bestemmelse at, naar jeg forfremmes og Afbetaling af min Gield til Kongen finder Sted, denne Afbetaling da først og fremmest anvendes paa dette sidste Forskud. Kiære Schulin, jeg beder Dem indstændig om at fremskynde denne Sags Afgiørelse, da jeg længes efter at komme herfra, hvor jeg lever paa Credit og at tage til Gyllenstein i Nærheden af Eutin, for at tilbringe nogen Tid hos min Ven og Fætter Magnus Staffeldt. Kronprindsen har atter givet mig sit Ord om et Amtmandsskab, „det kan ingen Vanskelighed have“, sagde han. Det var ham meget kiært, at De vilde gaee i Caution, det var øjensynligt. Han vil mig vel og glædede sig over at Grev Schimmelmännns eller Finantscollegiets Uvillighed blev eluderet.

Saaledes er da det materiale i denne Sag afgjort, det formale følger af sig selv, hvis De vilde have den Uleilighed

¹⁾ Digtet Paakaldelsen, dat. 31. Juli 1806 (Samlede Digte. II 169)

at spore Grev Schimmelmanus Seendrægtighed. Jeg troer at, da der ikke kan være Tvivl om Sagens Udfald i Statsraadet, De strax kan lade Dem give Schema til Obligationen og sende mig den. Derved vindes megen Tid.

Min ædle, min eeneste sande Ven! det vil aldrig fortryde Dem. Endnu er den indre Verdens Sol, Gud, ikke gaaet ned for mit indre udødelige Øje, endnu hænger mit Liv ved Ideen, endnu erholder jeg fra hin Verden Kraft til at være til i denne. Jeg *vil* endnu være lykkelig her. Giv mig Din Velsignelse dertil, Du gode Menneske! — —

Kiel, d. 20. October 1806.

Kjære Ven — alt er tabt, det skønne Samfund af fri og uafhængige Stater, under hvis Roed Menneskeværd og Menneskelykke i saa mange Gestalter fremspirede, dette skønne Samfund, grundet, om ikke paa Ligevægt, dog paa Action og Reaction, trues med Opløsning! Preussen underligger. Den største Kraft forenet med den ondeste Vilje har overvældet den sidste Modstand. Den preussiske Armee er sprængt og disperseret. Dets Centrum har ikke kunnet modstaae de franskes overmægtige Anfald; Kongen selv er saaret, Hertugen af Bruusvig har mistet den nederste Deel af Ansigtet. I Berlin indpakkes alt, Kongen og Regieringen tilhørende, og den kongelige Familie flygter øster paa, Russerne imøde. Disse Efterretninger ere hertil ankomne fra Baron Selby i Berlin. Kongen selv har skrevet den preussiske Centralregiering til, at han ikke seer sig istand til at dække sin Hovedstad. Preussen, og *med* Preussen underligger den fiende Coalition, for hvilken de tre foregaaendes Feil ikke have været en Advarsel, thi ogsaa den er en avorton, og maae følgelig døe i Fødselen. For at bryde løs paa samme Tid og paa flere Steder træder atter en Allieret efter den anden frem paa Krigsskuepladsen, saa at Frankrig, hvergang kun har en Deel og ikke det heele at stride med? Hvad ville nu Russerne, der desuden nu have at indsætte de fordrevne Hospodarer? Hvad ville nu Englænderne, som atter skulle lande

i Nordtyskland? hvordan? Er her en høiere Magt i Spillet? Er Naturens Orden forstyrret? Eller er virkelig den physiske og moralske Overvægt paa fransk Side? Følgerne af dette ere græsselige for det hele og for vort Fædreland. Uden al Tvivl maae Kongen af Preussen i det mindste afstaae sine tyske Provindser, af hvilke der dannes et Kongerige for Jeronimus Bonaparte; denne nye Konge tillige med Storhertugen af Berg ville omgive os. Vi erholde saaledes ikke blot Berørelsespunkter med Frankrige, vi blive dette monstruøse Riges Naboer og ville sættes i det Dilemma, enten at paa- drage os Napoleons Forfølgelse eller at være hans Værktøj mod Engelland. Ydermeere, Napoleon vil formodentlig under sit Protectorat retablere det tydske Rige i sin Integritet og derved nøde os til at gjøre et Skridt tilbage, ved atter at lade Holstein blive en Deel af et udenlandsk heelt. Med et Ord, paa Rusland og Engelland nær, ere alle europæiske Stater afficerede ved Preussens Undertrykkelse. Alvise Forsyn! Er det Menneskelykke, at heele Verden graviterer til Paris? Fører det til Menneskeværd, at Revolutionens Misfostre blive Toneangivere i den policerede Verden? Mange drømme endnu om *Eet* Rige og en deraf flydende evig Fred, Fred? Ja, Død d. v. s. Villieløshed, Afhængighed er rigtig nok Fred, men vi ville ikke Død og Fred! Liv og Fred er vort Løsen. Og desuden, denne Orden af Ting, dette Gravitationssystem kan jo ikke bestaae. At grunde Verden paa Rom eller Paris er at stille Pyramiden paa Spidsen. Betænk, min oplyste og ædle Ven, hvad Menneskeheden har vundet ved dens Deeling i flere større og mindre Stater, og døm saa, om *Eet* Rige fører til Lykke og Moralitet. — — —

Preussen falder som et Forsoningsoffer for sin forrige ubetænksomme og ikke redelige Fremfærd. En klynkende Anelse synes i det skønne Manifest mod Frankrige at forvandle dets Folk. Jeg havde ønsket i samme at finde Forbittrelsens Udtryk, thi Forbittrelsen er i det mindste stærkere end Bedrøvelsen. Ikke desmindre er det ædelt, at Kongen tilstaaer, at have havt Uret. Ved Gud! Ret havde han, da han greb til Vaaben, thi vaabenløs var han faldet med Skiænd-

sel, falder han nu, saa falder han med Ære eller i det mindste uden Skiændsel.

Jeg har ikke kunnet nægte mig selv som Cosmopolit at yttre mig mod en ved Oplysning ogsaa cosmopolitisk Ven om de store Verdensbegivenheder. Jeg forlader Kiel paa en Maaned. Hvergang der er noget nyt de relief skriver jeg Dem fra Holsteen, hvor man tidligere erfarer alt end hos Eder Insulanere.

T. T.

Schack Staffeldt.

Neustadt, d. 30 October 1806.

Kiære Schulin, jeg har fra Kiel begivet mig over Eutin til Neustadt i Holsteen, hvor min Broder ligger med sit Jæger Compagnie, dels for ved et Ophold af en Maaned her at spare noget, dels ogsaa for at være en Stund fraværende fra Kiel og siden ved min Tilbagekomst at begynde mine de'marcher fra ny. Her er jeg ret tilfreds, næsten udenfor en Verden, hvori jeg har lidt saa meget. O Forsyn! hvad var jeg ikke under andre Omstændigheder blevet! — — De har været saa god, bedste Ven, at love at udrette hvad jeg har bedt Dem om. Peter kan jo besørge Indløsningen af de to pandtsatte Uhre, tilligemed mit Tøi's Indpakning. Ritmester Flindt har formodentlig overleveret Dem Nøglen til mit Chatol. I en af de smaae øverste Skuffer ligger Nøglen til mit Klædeskab. Mit Linned og mine Klæder kan jo Peter pakke i Kufferten og lade det afgaae til Kiel med Paketbaaden, adresseret til Gæstgiver Fischer. Beed dog Mad. Linaae at have Omsorg for mit efterladte Tøi, jeg er ikke saa rig, at jeg gider tabt noget. Mit Bibliothek ligger mig især paa Hiertet. Lad Peter ikke glemme min Gallauniform, mine to Staalkaarder, min Chapeaubas, Skoe samt øvrige Klæder i Klædeskabet og Linned i Chatolskufferne, samt det Stykke Lærred hos Levy. Giv ham for sin Umage i det mindste 5 Rigsdaler. Jeg længes ogsaa ret efter at have et Uhr, hvilken Bequemmelighed jeg saa længe har undværet. Hav derfor den Godhed at sende mig de tre Uhre. Min

Broder vil kiøbe et af mig. Ogsaa venter jeg Eet Hundrede Rigsdaler, dansk. Ligeledes Guldkjæden med de to Signeter, der staae hos Levi. Uhrene samt Kieden ønsker jeg sendt til Neustadt med den agende Post, tilligemed Pengene, Kufferten gaar til Kiel. Min iegode Ven, vredes ikke over disse Smaaetings Besørgelse, thi for Hiertet er intet Smaaet.

Her har man det Rygte, at Napoleon er bleven skudt i Halle af en Student, der fyrede ud af et Vindue, men det er kun et pium desiderium efter min Maade at bedømme Verdens nuværende Gang. — -

Neustadt, d. 6. Novbr.

Altsaa, kjære Ven, var det ikke uden Grund, at vi sammentrak vore Tropper i det Holsteenske. I dette Øieblik kiæmpe de Franske og Preusserne paa vore Grændser. Idet jeg skriver, hører jeg stedse Kanonskud. Min Broder er imorges Kl. 6 marscheret bort med sit skønne Jægercompagnie. Lt. Rathlew som stod ved Scharbeutz (see Kortet) underrettede ham om, at han havde seet Patrouiller af preussiske Husarer og i Nat de franskes Vagtfyr. Vor heele Armee rykker mod Grændsen, jeg frygter for sildig. Sørgelige Kald, at modsætte sig med væbnet Haand de ulykkelige, flygtende Preussere! De indser, gode Ven, hvor betænkelig for os denne Crisis er, og at den let kan giøre os til deltagende i Krigen. De Svenske have forladt det Lauenborgske og skulle nu staae ved Travemünde, mens de franske ere i Lübeck. 6000 Preussere ere i Schwartau, de have alle kastet deres Vaaben fra sig. De søge det Eutinske og Lübeckske, men undgaa endnu det danske Territorium. Dog de blive pressede, vaabenløse ville de søge Tilflugt hos os. Hvad giøre saa de Franske? Jeg frygter for, at Kronprindsen maae slaae til.

Borgmesteren er alt her for at afhente mig, vi ville til Scharbeutz.

Stedse Deres

S. S.

Neustadt den 12. Novbr. 1806.

Saa nær ved de store Verdensbegivenheders Skueplads er jeg naturligvis tidligere end De, bedste Ven, underrettet om Dagens Historie, derfor iler jeg ogsaa at underrette Dem om det, Aviserne endnu ikke kunne indeholde. Splinterne af den sønderhugne preussiske Armee have overgivet sig. Bernadotte og Blücher have haft en Sammenkomst i Ratkau (i det Lübeckske) og der aftalt og undertegnet Capitulationen d. 7. Novbr. Den sidste er paa Æresord taget hen til sin ulykkelige Konge; under de sidste Affaires mellem begge Armeer er Lübeck, som var besadt af Preusserne, med Storm blevet erobret. Hvad de Franske ved denne Lejlighed have udøvet, er hunnisk og hundsk. De har plyndret, brændt, myrdet og voldtaget. Og disse Barbarer ere kaldte til at give Verden Konger, Love og Sæder! Den Blanding af Kaadhed og Grumhed, som disse Mennesker har viist, vilde være utrolig, ifald vi ikke havde oplevet Revolutionen, dette Misfoster, halv Abe og halv Tiger.¹⁾ Hvad de Gemeene ikke have kunnet bruge, have de sønderlemmet og fordærvet. Staden blev sadt under rød Viin og Blod, og der paa svømmede Liig og Boehave. Ulykkelige Stad!

Ved at forfølge et preussisk Corps kom de Franske til Stockelsdorff²⁾ og stødte paa vore Forposter, som de holdt for Preussere. De løste ti Skud førend vore egne svarede endelig skiød disse med Kartætscher. Midt under Fyringen reed General Ewald frem og sagde, at han var dansk General og hans Undergivne Danske. Hvorpaa Prinds Murat, som var tilstade, svarede: „Pfui! (hvorved han spyttede ud) gjorde jeg Dem Ret, saa lod jeg Dem paa Stedet hugge sønder og sammen.“ Neppe var dette sagt, førend Soldaterne plyndrede General Ewald, tog Uhr, Penge samt hans og Majors Grüners³⁾ Bagage bort. I denne Affaire blev Ewalds Adjutant

¹⁾ Digteren Chr. Stolberg betegnede Franskmændene som „die Tigeraffen.“

²⁾ Jvfr. Ewalds Rapporter i Medd. fra Krigsarkiverne II, 337.

³⁾ Frederik Carl Ferdinand Grüner, Major, Adj. ved Hovedkvarteret.

Lt. Bardenfleth¹⁾ forhugget. Nogle af de Gemeene blev paa vor Side, men mange fleer paa de Franskes. Det Hele var en Misforstaaelse, som Prinds Murat ved Høflighed burde have søgt at godtgjøre. Iøvrigt respecterer de Franske vore Grændser med Scrupulositet. Vore Forposter saae daglig dem og deres Fjender, Russerne. Disse kom i Flokketal til vore Forposter, kastede Geværerne fra sig og bade om Tilflugtssted, men de maatte afvises. 2000 franske blive i Lübeck. Bernadotte gaaer til Hannover. Murat og Soult gaae med deres Corps Russerne imøde. Disse skulle efter Rygtet allerede ved Stettin have havt en Fordeel over de Franske. Efter et andet Rygte er Erkehertug Carl med 150,000 Mand rykket ind i Bairen. Hvad siger De om de Franskes Adfærd mod Sachsen og Hessen? Mecklenborg har lidt forskrækkelig. Herfra har jeg med mine Øine seet Luen opstige fra flere antændte Herregaarde.

Hør engang! Et Par Dage efter ommeldte Capitulations Undertegnelse manøvrerer Prinds Christian ved Pløen og bruger sit Artillerie saa meget, at man paa 6 til 8 Mil i Omegnen bliver urolig. Denne *Leeg* til den nys foregaaende *blodige Æra* finder heele Verden yderst flou og barnagtig.

Her have vi seet de til Lauenborg for de Franske flygtede Svenske. De have ladet Artillerie, Bagage og 500 Mand i Stikken. Her kom de i Land og bade om Vand. Ogsaa have her været nogle franske Officerer for at købe Viin, Caffé, Brød etc.

Lev vel, bedste Ven, jeg venter med Længsel Breve fra Dem. Schack Staffeldt.

Kiel, den 30. Decbr. 1806.

— — Deres Opfordring, bedste Ven, til at angive Aarsagerne til den nu i flere Aar hos os herskende Pengemangel, vilde ikke være vanskelig at efterkomme, hvis kun derved ogsaa Roden til vort Fædrelands Hektik (!) i Henseende til

¹⁾ Jens Carl Bardenfleth, fungerende Aide-Generalkvartermester ib. 340.

Finansforfatningen var fundet. Til de hos os i Særdeleshed virksomme Aarsager kommer under nærværende Conjunctioner endnu de almindelige, hvilke overalt i Europa frembringe Stagnation i Circulationen, Følgerne af de Franskes Keisers grov militæriske og aldeles ikke politiske Fremgangsmaade for Industrie, Handel, Pengeomløb og almindeligt Udkomue ere ikke at beregne. Frankrige selv vil føle et vældigt Contre-coup, da dette Land i det mindste ligesaa meget som hvert andet (Danmark og Sverrig undtagen) trænger til Hamborg som Vexelplads og følgelig er interesseret i at vedligeholde de hamburgske Bankerers Credit. Vi ville opleve Tider, om hvilke vi nu ikke kunne giøre os nogen Forestilling. Alle-rede er der i det Meklenborgske bevilliget et almindeligt Moratorium for et Aar. I det Brandenburgske nyder Vexelgæld en passende Indult. Siden Trediveaarskrigen var dette ubekendt i Europa. Standsningen i al mercantilsk Omsætning og Bortførelsen af al Mynt i det nordlige Tydskland til Frankrige forklarer tilfulde den nærværende almindelige Penge-mangel, som deels er reel, da Penge virkelig mangle, deels apparent, da de ikke circulere. Naar man blot betænker, hvilken Pengemasse der i bestandig Ebbe og Flod flyder frem og tilbage mellem Engelland og Nordtydskland, saaledes, at denne Pengemasse periodisk overstrømmer det sidste, saa ligger den nærværende Pengetørke med alle dens Aarsager for Øinene. Hvad nu de danske Stater i Særdeleshed angaae, saa, da Pengemangelen i samme er ældre end Dagens Begivenheder, maa den ogsaa være grundet i andre Aarsager. Det er i denne Henseende min fulde Overbeviisning, at den circulerende Masse ikke svarer til den i senere Tid forøgede Speculation i Handel og Jordegodser. Vel veed jeg, at de sidste Transactioner ikke grunde sig paa en virkelig Pengeomsætning, men paa Credit. Alligevel opsluge de endeel Capitaler, saavel i Kiøbesummen som i Ameliorationen, hvilke før circulerede i andre Canaler, hvor de nu savnes. Handelen, den i senere Tid saa vidt udbredte Handel derimod, da den netop derfor behøver større Fonds, veed ogsaa at forskaffe sig samme ved at tilbyde et større Benefits end hver anden

lovlig Næringsvei. Tænk Dem engang, at den nærværende politiske Crisis ophørte og at enhver Stat traadte tilbage i Fredens og følgelig Handelens og Industriens ved Krigen ophævede Forhold. Den heele, de fremmedes Handel, der nu sker under dansk Flag, vilde i dette Tilfælde falde bort og de i samme frugtbar giorte Fonds søge et andet Terrain for paa at paa nye spire og bringe Frugt. Nu vilde saa mange Pengekanaler, der længe har været udtørrede, igien modtage den velgiørende Væde. Den stadig lave Cours i Forbindelse med de derfra oprindende høie Priser formindske det i Landet circulerende Capital ved at nedsætte det under Nominalværdien, saaleedes, at naar man siger, der i de danske Stater circulerer 30 Mill., er det i Grunden kun 22 til 24 Millioner. Det skal aldrig kunne afbevise, at den circulerende Masse er for ringe, men hvorledes forøge den, da le papier-monnaie ikke har nogen Basis? Ellers forøger en Vares Sielighed sammes Værd og Priis. I de danske Stater sees det Særsyn, at Penge ere sieldne og dog i lav Priis, thi alt andet er i høi Priis? Roden til dets Onde ligger kun for endeel i Omstændigheder, der ere uden for den nærværende Epoche, fornemmelig stikker den i det inderste Administrationssystem, og i de danske Staters derfra udgangre merkantilske Forhold til de andre Stater, hvorfra Hertugdømmerne ved en egen Mynt ere skilte, saa at de i Handels- og Pengesager udgiøre en Stat i Staten og er bestemt i Underbalance med fremmede og soute nerer sig kun lig Vexelrytteren paa en Sæbeboble af Credit. Det er en Vexelrytter-Stat. Det stadige minus i vort pecuniære Forhold til fremmede sætter vore urealiserlige Papiirpenge saa dybt ned. Og dog har Handelen taget til i en uhyre Progression! Hvilke tilsyneladende Modsigelser, endog-saa i en compliceret Sygdom! — —

Kiel, den 3. Marts 1807.

— — Jeg har fra den 5. Januar af opholdt mig i Eutin hos min Broder, deels af økonomiske, deels af litterariske Grunde, thi jeg vil gierne skiule det saavel for mig selv som

for Verden, at der ogsaa vare misanthropiske iblant. Min Broder har maattet forlade sit Cantonnement i det Eutinske og ligger nu paa en Herregaard. Jeg er derfor atter igien i Kiel, hvor Kronprindsen modtog mig med et dobbelt: *Det er mig kiært at see Dem igjen.*

Deres religiøse Stemning efter det fuldendte Værk¹⁾ og Deres Ydmyghed i et Tilfælde, hvor andre satte sig paa deres eget Hypomochlion, har rørt mig til det Inderste. Dannelsens Polarstjerne er Cultur og Religiøsitet i inderlig Foreening. Hvilken Cultur er det, der i Stedet for at føre til Universumets Middelpunkt, *Gud*, fører kun til alle mulige Punkter: Peripherien? Bliv i denne Stemning, bedste Ven, og Aanden vil alt meere og meere udgyde sig over Dem. Schiller siger, at: der Einfalt kindliche Seele lockt die Unsterblichen an, in das bescheidne Gefäss schliessen sie Göttliches ein.

Jeg lever her stille hen, kommer ikke meget i Selskab, da jeg ikke meget skiøtter om denne aandsfortærende Omgang med Mennesker uden Aand. Søge kan jeg ikke, thi der er i denne Tid intet at søge om. — —

Kiel, 24. April 1807.

Altsaa atter en Anledning til Bedrøvelse! Næppe har min omme Søster tabt sin Mand, før min bedste Ven taber sin Moder. Vel modstaaer jeg af al Magt hver egen og hver Deeltagelse i fremmed Sorg, da hos mig physiske og moralske Lidelser aldrig ere adskilte fra hinanden, dog kan jeg ikke ved deslige Leiligheder hindre Opkomsten af en Sjælestemning, der ved Synet af Forgængelighed let gaaer over til Ligeegyldighed, om ikke Ringeagtelse for alt timeligt. Deri er De vist lykkeligere, gode Schulin. Deres første, bedøvende Smærte vil lidt efter lidt aftage til en blid Veemodighed, der

¹⁾ Schulin havde netop bestaaet den juridiske Prøve.

²⁾ Grevinde Schulin var død den 14. April. Schack Staffeldts Svoger Kaptajn og Toldkasserer Henrik v. Stockfleth døde Dagen efter (Saml. til Schack Staffeldts Levnet II, 417).

lig et Maaneskin formilder og forskønner Naturen. Skøn og ønskelig bliver Døden, naar man tænker sig den som Fred og Ikke-Lidelse efter et smertefuldt Liv. Den Hensovede kunde efter Deres egen Bemærkning ikke være lykkelig her; hendes Æolsharpe med Nerver til Strænge var for fiin til denne Verden, og udsat for sammes Storme maatte den briste og en lovløs Melodie opstaae af de springende Strænge. Herlig var i hendes sidste Dage den mægtige, Vingen overspændende Opflugt til det Højeste og Evige, det var en Kamp til Forening med det Varige, i hvilken den skrøbelige Organisation nødvendig maatte gaa til Grunde. Hvad De, bedste Ven, har lidt ved dette Syn, De, en saa kærlig opofrende Søn, det kan jeg helt føle. Men nu er vel dette forbi. Et Blik over den endelige Natur, hvor alt skal og maa opløse sig, lig Hinden, der omsvøber Spiren til Jorden, har beroliget deres Sjælestemning og behøver De endnu Trøst, saa er De jo blandt de Lykkelige, Religionen tilbyder den.

Deres Onkel her,¹⁾ hvis Bekiendtskab jeg meget glæder mig over, da han er en interessant og selskabelig Mand, er meget afficeret af en elsket Søsters Tab. Det er dog endnu en Lykke for ham, at dette rammer ham paa en Tid, da hans Helbredelse fra Vinterens Lidelser giver ham mere Styrke til at bære det, end ellers Tilfældet vilde have været. Desuden kom Slaget ikke uventet. Ikke uden hans Taarer er den Fuldendede gaaet ind i den anden Verden. Jeg forbeholder mig at hædre Deres Moders Minde ved en Indskrift etsteds paa Frederiksdal. Hun, Musens Veninde, har Krav til Musens Taknemmelighed. Nu er jeg ikke oplagt dertil. Jeg har været syg og tre Dages absolute Søvnløshed fik mig til at frygte for Vanvid. Mig synes at det gaar til Ende med mig. Er det ikke for tidlig? Netop nu burde jeg staae i min Kraft.

Min bedste Schulin, jeg trykker Dem til min Barm og raader: vær rolig med Værdighed, om ikke lykkelig med Ynde.

Schack Staffeldt.

¹⁾ Hans Vilhelm v. Warnstedt, Theaterchef, Gesandt i Portugal, Overceremonimester, † 1807.

Kiel, den 22. Maj 1807.

Istedet for at skrive et langt Brev, der maaske endnu, da kun det nærmeste i deres Kreds beskæftiger Dem, ikke har nogen Ret til Deres Opmærksomhed, sender jeg Dem nogle Digte af mig. Krigssangene¹⁾ er digtede efter Kronprindsens Ønske og have fundet hans Bifald, hvor for han ogsaa har dem trykke til Omdeling i Armeen. Det tydske Digt har fundet meget Bifald. Lev vel, uforglemmelige Ven!
Schack Staffeldt.

• Kiel, 28. Junii 1807.

Gode Schulin. Jeg beder at *indkræve* de omdeelte Subscriptionsplaner, paa hvis Indsendelse jeg ellers neppe tør regne. Jeg har i Sinde, snart at lade mine Digtes Trykning begyndes, da jeg ikke veed, hvor længe jeg kan opholde mig her, og om ikke en Forandring i min Stilling anviser mig et andet Opholdsted. Endnu haves kun to hundrede Subscriber og tre hundrede kræves af Forlæggeren. Saa mange erholdes nok, men det er om Tiden at gjøre. Altsaa, gode Ven, Menneskets og Digterens Ven, paatag Dem den ommeldte Ulejlighed.

Jeg har været syg af Nervekrampe og kan ikke komme mig igien. Kramperne kastede sig engang paa Urinblæren og standsede Urinen. Tilfældet var betænkeligt, men blev dog snart hævet. Bedrøvelse og Harme har kuet mig, det raske, kraftfulde Menneske. Jeg tvivler paa, at selv den lykkeligste Forandring i mit Liv vil gienføde mig til Karskhed og Fryd. Dog sligt hviler i Gudernes Skiød.

Gierne ønskede jeg at høre Deres Dom over det litteræriske Uveir, *Baggesen* har ledet hen over vor Litteraturs Sæde. Hvad tykkes Dem om ham, tagen som han selv har fremstilt sig for Publikum? Da hans Individualitet og borgerlige Character blander sig i hans litteræriske Liv, saa har man her

¹⁾ Samlede Digte II, 350 ff. Brevet indeholder endvidere Lykønskninger i Anledning af Grev Schulins Forlovelse.

ikke blot med Digteren, men tillige med Mennesket og Borgeren at bestille. Her har jeg først lært ham at kiende under de sidste Synspunkter.

Som Digter troer jeg at han har overlevet sig selv, thi han gaaer fra Naturligheden over til Kunstighed, hvilken Bane er farligere end den modsatte, da denne gierne fører opad, hvorimod den første gaar skraat ned.

Prindsen er fraværende og beskæftiget med Special-Revue. Prindsessen er paa Luisenlund. Min Onkel, Kammerherre Staffeldt¹⁾ fra Norge, er kommet herved og attacheret til Generalstabten. Det er en dygtig Mand, men heel prosaisk. Deres Ven lever her stille hen, mellem Haab og Læsning. Ved denne Lejlighed maae jeg anbefale Dem Bonaventuras mystische Nächte vom D. Fessler,²⁾ thi meget maatte jeg have taget fejl af Dem, hvis De ikke i denne Bog fandt skønne Gienlyd af Deres egen inderlige Tilvær. Dens Aand er filosofisk-religiøs med et stærkt Hang til Mysticisme.

Lev vel, gode Sehulin, og lad mig høre fra Dem, noget glædeligt, noget velvilligt. Jeg holder fast ved mine gamle Venner, thi jeg skiotter ei om nye.

Lemfortske Familiegaader.

En personalhistorisk Undersøgelse af Eiler Nyström.

Det oprindelige Motiv til den foreliggende Undersøgelse ligger i nogle tilfældigt fundne Aktstykker, der til en Begyndelse lod formode, at den ved Vaabenbrev adlede Familie Lemfort ikke var uddød. Skønt det alligevel viste sig, at dette efter al Sandsynlighed er Tilfældet, tør den følgende Udvikling dog mulig kunne paaregne Interesse, ikke mindst som et typisk Eksempel paa, hvad Omstændighederne under-

¹⁾ Bernhard Ditlev Staffeldt, 1753—1818, General

²⁾ Om Fessler se Saml. I, 81

tiden kan byde den personalhistoriske Forskning i Retning af mystiske, forvanskede og indviklede Familieforhold.

I Slutningen af Aaret 1804 henvendte Direktøren for den kurfyrstelige pfalzbayerske øverste Ret i Schwaben *Paul Wilhelm von Werner* sig til den danske Gesandt ved Rigsdagen i Regensburg, Wilh. Christ. v. Diede zum Fürstenstein, i et ejendommeligt Anliggende. Werner berettede,¹⁾ hvorledes hans Fader omtrent i sin Alders firsindstyvende Aar havde aabenbaret for ham og hans Broder, at han var af dansk Herkomst og egentlig ikke hed Werner, men Lemfort, og da Faderen udtrykkelig havde paalagt dem at forti denne Oplysning til efter hans Død, havde de indtil nu ladet Sagen bero. Baade Werner og Broderen havde siden næret det Ønske at blive anerkendt af Familien i deres Fædres Hjemland, og bad derfor Gesandten om at skaffe oplyst, om en Familie Lemfort endnu eksisterede i Danmark, og i saa Fald, for at de kunde opnaa Anerkendelse, lade denne tilflyde de Oplysninger, som samtidig meddeltes Gesandten. Om sine Familieforhold vidste Werner iøvrigt intet andet, end hvad hans salig Fader havde fortalt ham og hvad der kunde oplyses af de medfølgende Papirer; en Del Portrætter af den danske Families Medlemmer var i hans Værge, men om den førte samme Vaaben som han, vidste han ikke. Hans Bedstefader havde levet skilt fra sin Familie og hvad angik hans Fader, der havde været en stor Retslærd og et Mønster paa Redelighed, saa havde det været ham ligegyldigt, om han levede i en Hytte eller i et Slot, naar blot enhver fik sit. Derfor var Korrespondance og lignende Ting, der havde kunnet bidrage til Sagens yderligere Oplysning, ved Ligegyldighed gaaet til Grunde i Tidens Løb. Iøvrigt var Werner villig til, hvis Familien anerkendte ham og hans Broder, at afstaa fra alle hidtidigede Arvekrav; men vilde Familien modsætte sig deres Optagelse i denne, nuvel, saa var jo deres Navn godt nok i Forvejen.

¹⁾ Tyske Kanc. U. A. Rigsdagen i Regensburg C: Afskr. af Indberetn. 1804 Nr. 102 (Skrivelsen fra Werner er af 18. Decbr.)

Med Werners Skrivelse til Gesandten fulgte to Bilag: I en Redegørelse, hvori Werner klarlægger sine formodede Familieforhold, og II et Hefte med Slægtsoptegnelser, der angives i sin Tid at være sendt Werners Bedstefader af Oberst Johan Lemforts Enke. Disse Bilag meddeles her, det første in extenso, det andet efter et i Gesandtskabet udarbejdet Uddrag.

I

Paul von Werners Redegørelse.

Zacharias von Lemfort var der Sohn des königlich dänischen Ministers *Christiern von Lemfort*. Er verheuratete sich mit *Maria Rebecca von Pristede* und starb als Staatsrath seines Königs im Jahre 1688.

Er hatte mehrere Kinder aus dieser Ehe und verschiedene Schicksale mit ihnen. Seine älteste Tochter wurde von einem Pfälzer (eigentlich Jülicher) *Johann Friederich von Winter* entführer, und sie nahm ihre jüngste Schwester, die noch ein Kind war, mit sich. Beede änderten die Religion, wurden katholisch, und die jüngste starb nach der Mitte des vorigen Jahrhunderts erst, als eine Ordensfrau im Kloster de la Congregation de Notre Dame zu Maynz in einem Alter von beinahe hundert Jahren. Mein älteste Schwester (die selige Freifrau von Kleudchen) genoss dort als Pensionaire noch der besondern Liebe der ehrwürdigen Mère Lemfort, ob sie selbe gleich nicht als Grosstante kannte.

Der älteste Sohn des *Zacharias*, *Jakob von Lemfort*, machte seinem Vater wahrscheinlich nicht mehrere Freude als seine Schwestern: er verliess Vaterland und Eltern heimlich, unwissend, ob seine entführten nun katholischen Schwestern ihn auch zur Religionsänderung gereizet oder ob andere unbekante Gründe ihm dazu veranlasst hatten. Er gieng nach Maynz, bath um Dienste, erhielt aber statt deren nur eine Pension von dem damaligen Churfürst, zog daher nach Thüringen, und um verborgener zu leben, verschwieg er seinen Namen. Er nannte sich Werner (vielleicht dass er auch so

bei der Taufe genennt ward) und verheurathete sich mit einer Freyin von Scheben.

Mit dieser erzeugte er einen Sohn, *Johann Werner von Lemfort*, im Jahre 1697, der in der Folge (1730) am kaiserlichen und Reichs-Kammergerichte angestellt ward, im Jahre 1782 starb, und von dem mein Bruder *Franz Albert Constantin*, kaiserlicher Rath und Reichs-General-Fiscal, und ich ehelich erzeugte Söhne sind.

Jacob Werner von Lemfort, mein Grossvater, lebte sehr eingezogen, und erzog seinen Sohn zum höchsten Grade von Rechtschaffenheit und Moralität, sonst aber sehr einfach und beschränkt.

Wahrscheinlich war der schlechte Zustand seiner Finanzen hieran Schuld, und eine gewisse Schwermuth, die sich seiner frühzeitig bemächtigt haben soll. Von seiner Familie und seinem Vaterlande geschieden lebte er nur mit seinem Bruder *Johann von Lemfort*, der auch Taufpathe seines Sohns (meines Vaters) war, in brüderlichem Einverständnisse.

Dieser Johann von Lemfort starb 1710 als königlich dänischer Obrister über das Trundheimische Nationalregiment zu Fuss und er soll ein äusserst würdiger Mann gewesen seyn. Seine Heurath war merkwürdig durch den folgenden Umstand.

Seine älteste Schwester war, wie oben gesagt worden ist, von dem nachmalig pfälzischen Obristwachtmeister von Winter entführt worden, und dieser, nachdem seine Ehe mit seiner geliebten Lemfort nicht lange gedauert hatte, verehelichte sich mit einer gewissen *Katharina Sybilla von Seligh*; nun starb nach 4 Jahren Winter und diese seine 2te Gattinn heurathete seinen Schwager von erster Ehe, Johann v. Lemfort.

Anch sie lebte mit ihrem Schwager *Jacob Werner von Lemfort* (meinem Grossvater) auch nach ihres Mannes Tode in steter inniger Freundschaft, und ein Jahr vor ihrem Hinscheiden schickte sie diesem noch, so zu sagen, zum letzten Unterpfande ihrer Gesinnungen, ein Heft, in welchem sie ihre Familien-Notitzen aufgezeichnet hatte; eine Bibel, die ihr seliger Obrist von Lemfort immer mit sich geführt hatte; dann ihr Portrait; jenes ihres ersten Gatten von Winter, des 2ten

von Lemfort und ihrer Schwiegermutter der Gattin des Etatsraths Zacharias von Lemfort, welches alles ich noch besitze, da ich nach dem Tode meines Vaters dessen Verlassenschaft besorgte und alles zu Handen nahm.

Oversigtstave

over

Familien Lemfort efter Justitsdirektør Werners Opgivelser.

(Sammenlign Tavlen S. 124).

Christiern von Lemfort
„königl. dän. Minister.“

Etatsraad Zakarias v. Lemfort,
g. m. Maria Rebecca von Pristede.

1 Datter, g. m. Johann Fried. von Winter, som senere ægtede Cathr. Sybilla von Sehligh.	1 Datter, † som „Ordensfrau“ i Klostret Congregation Nötre Dame i Mainz henved 100 Aar gl.	Jakob v. Lemfort, flygtede fra Fædrelandet, kaldte sig Werner og ægtede „Freyin von Scheben.“	Johan v. Lemfort, dansk Oberst, † 1710 g. m. Cathr. Sybilla von Sehligh.
---	--	---	--

Johan Werner v. Lemfort,
f. 1697 † 1782,
ansat ved
Rigskammerretten.

Franz Albert Constantin Werner, kejserlig Raad og Rigsgeneraliskal.	Paul Wilhelm Werner „præsiderender Director der Obersten-Justizstelle in Schwaben.“	1 Datter gift Kleudgen.
---	---	-------------------------

II

Cathrine Sybilla v. Sehligh, gift Lemforts Optegnelser.

Christiania anno 1702 d. 26. decemb:

Anno 1677 d. 30. septembr: starb meine sehliche mutter *Barbara Margaretha Tröster*.

A^o 1681 d. 4. aprill: am grünen donnerstage starb mein sel: vater *Sebastian Andreas von Seeligh*.

A^o 1679 d. 14. novembris bin ich mit meinem sehlichen liebsten *Johann Friderich von Winter* obriste-wachtmeister von ihro churfürstl: durchl: von der Pfalz vereheligt worden in Gülüch.

A^o 1684 d. 14. january starb mein sel. liebster *von Winter*

— und hatte ich mit ihme zwey kinder, eine tochter undt einen sohn, welcher 2 mon[at] nach seiness sel. vaters tödtlichen hintritt gebohren worden, und starb nachdem er 18 monat alt geworden.

A^o 1684 den 8. octobr: bin ich mit meinem liebsten *Johann von Lemfort* zu Cölln vereheliget worden.

A^o 1688 d. 4. aprill: bin ich mit einer tochter geseget worden nachmittags zwischen 12 u. 1 uhr, undt ward genennet nach meines liebsten fr: mutter *Maria Rebecka*.

A^o 1690 d. 17. decembr: hat uns Gott mit einem sohn geseget zwischen 12 und 1 uhr, ward genennet nach dem h:n genneral-feltmarchall graff von Wedell *Gustavus Wilhelm*,

A^o 1691 den 21. marti morgens frühe zwischen 6 undt 7 uhr die welt geseget undt gestorben in Christiania.

A^o 1692 d. 13. junii nachmittags umb 4 uhre hat unss Gott abermahl mit einem sohn geseget, welcher nach meiness liebsten sehl. h:n vater genannt worden *Zacharias*.

A^o 1686 d. 8. novembr: bin ich mit meinem liebsten in Norwegen in *Christiania* arrivieret.

A^o 1697 d. 26. february bin ich mit meinem liebsten undt beyde kindern in *Trundheim* glücklich arrivieret.

A^o 1711 den 30. martii würde meines sel. liebsten erbleichter körper von Trundheim abgesand umb in sein grabstedt in Christiania in der *Aggerskirche* beygesetzt zu werden. Den 5. juny ist die leich in Aggers kirch beygesetzt; d. 26. february 1712 ward der erbleichte körper mit cermonie begraben in Aggers kirch — wie auch mein seliger sohn.

A^o 1688 am pallmsontagh starb mein schwäher-vater Zacharias von Lemfort, ihro königl. maj:t von Dännemark estatsrath.

A^o 1700 am Peter undt Pauly tag [29. Juni] starb meine schwähermutter *Maria Rebecka von Pristede*, ohn welchem tag sie auch gebohren.

A^o 1710 d. 27. augusti morgens $\frac{3}{4}$ auf 7 uhr ist mein liebster sehliche Johann vom Lemfort, ihro königl. mays:t zu Dennemark, Norwegen etc. gewesener wol bestalter obrister zu fuesse über dass Trundheimsche national regiment, gestorben.

A^o 1711 den 24. may starb mein sohn Zacharias von Lemfort, lieutenant ihro königl. majestät von Dennemark, seines alters 18. jahr 11. monat 11. tag.

D. 28. April 1711 gieng meine tochter ins closter.

Trundheim, d. 28ten novembr: A^o 1710.

Catharina Sibilla von Seligh,
wittib von Lemfort.

Gesandten gjorde straks Indberetning til Departementet for de udenlandske Sager om dette „ganz eigenen Fall“ og anmodede om, at der maatte blive gjort Skridt til en Undersøgelse. Gennem Danske Kancelli¹⁾ gik Sagen til Stiftamtmanden over Trondhjems Stift, der afæskede Trondhjems Magistrat en Erklæring. Denne (dateret 20. Febr. 1805) gik ud paa, at adskillige Folk var vidende om, at der i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede havde været en Oberst von Lemfort ved et af de Trondhjemske Regimenter, og at han døde der i Byen; derimod vidste ingen at angive, at der i Trondhjems Stift endnu levede nogen af hans Navn eller Familie. Men man mindedes, at der for nogle og tredive Aar siden levede og var bosat en Zakarias Lemfort i Trondhjem, som var Handelsmand og havde en Søn ved Navn Johan, samt at denne Johan Lemfort, der ligeledes i adskillige Aar ernærede sig i Trondhjem ved indenlandsk Handel, endnu var i Live og opholdt sig i Odense i Danmark, og besøgte derfra undertiden København, hvor en Mand fra Trondhjem havde talt med ham forrige Aar. Men om bemeldte Zakarias Lemfort havdes tillige den Efterretning, at han formodentlig var en uægte Søn af nævnte Oberst von Lemfort.

Nu forsøgte Kancelliet gennem Fyns Stiftamt at faa opspurgt den angivne Johan Lemfort i Odense. Man fandt ham dog ikke der, men paa Grundlag af de Oplysninger, der tilvejebragtes, lykkedes det Københavns Magistrat, der fik Sagen til fortsat Behandling, at faa opspurgt en Broder til

¹⁾ D. Kanc. Breve 1805 Nr. 1769.

Johan Lemfort, der bar Navnet John Zakarias Lemfort og var Ligbærer i København. Denne afgav da paa sin Broders og egne Vegne følgende Forklaring.

Deres Farfaders Faders Navn skulde have været *Zakarias Lemfort*; de vidste ikke hans Stand eller hvor i Tyskland han havde opholdt sig, eller hvor han var født, kun havde de i deres Barndom hørt ytre Formodning om, at han eller hans Familie skulde nedstamme fra England.

Hans Søn var *Johan Fridrich Lemfort*, født i Tyskland, men hvor, vidstes ikke; i dansk Tjeneste blev han Oberst ved Regimentet i Trondhjem, hvorfra hans Lig blev bragt i en Kobberkiste til Holsten, men paa hvilket Sted det var hensat, vidstes ikke.

Oberst Lemfort efterlod sig fire Børn:

1. Deres Fader *Zakarias Lemfort*, først i den militære Etat, siden ansat ved Toldvæsenet i Trondhjem.

2. *Johan Lemfort*, der fór til Søs, og efter deres Faders Beretning en Gang skulde have været i Trondhjem med eget Skib; siden var der intet hørt om ham, men det formodedes, at han havde levet i Holland.

3. *Cathrine Lemfort*, der var gift med *Sigvert Fleth* i Værdalen ved Trondhjem og døde uden Livsarvinger.

4. *Agnece Lemfort*, som havde indgaaet Ægteskab med en Skibskaptajn fra Lybæk, hvis Navn ikke kendtes; hun efterlod sig heller ikke Livsarvinger.

Deres Fader Zakarias Lemfort efterlod sig ligeledes 4 Børn:

a. *Johan Lemfort*, som opholdt sig hos Provst Schiønning i Kallehave; hans ulykkelige Søn var *Carsten Andreas Lemfort*.

b. Ligbærer *John Zakarias Lemfort*, som ogsaa havde en Søn, *Johan Christian Lemfort*, der var Sømand.

c. *Zakarias Lemfort*, der fra sin Ungdom af havde faret til Søs, men fra hvem man intet havde hørt i 26 Aar; efter et usikkert Rygte skulde han være omkommet paa Øen Madeira.

d. *Anne Catharine Lemfort*, gift med *Jørgen Rønnij*, som boede i Boe Præstegæld ved Kristianssund.

Carsten Andreas Lemfort var paa det Tidspunkt, Forklaringen afgaves, kommen i Konflikt med Loven. Dette maa bemærkes for Forstaaelsens Skyld, medens de nærmere Oplysninger derom ikke kan have nogen Interesse for den foreliggende Undersøgelse.

Familien Lemfort efter Ligbærer Lemforts Opgivelser.

(Sammenlign Tavlen S. 126).

Zakarias Lemfort, nedstammede formodentlig fra England, opholdt sig i Tyskland.			
Johan Fridrich Lemfort, f. i Tyskland, Oberst i Trondhjem, begravet i Holsten.			
Zakarias L., først Militær, senere ved Told- væsenet i Trond- hjem.	Johan L., formodedes at have levet i Holland.	Cathrine L., gift m. Sigvert Fleth i Vær- dalen.	Agnece L., gift m. en Skibs- kapt. fra Lybæk.
Johan L. i Kallehave.	John Zakarias L. Ligbærer i Kbhvn.	Zakarias L., Sømand.	Anne Cathr. L., gift m. Jørgen Rønnij i Boe Præstegæld.
Carsten Andr. L.	Johan Chr. L. Sømand.		

Sagen gik nu den samme administrative Vej tilbage og fremsendtes sluttelig fra Departementet for de udenlandske Anliggender til den danske Gesandt i Regensburg med en Bemærkning om, at Gesandten selv maatte afgøre, hvilken Brug han over for Werner vilde gøre af de erholdte Oplysninger, idet man dog forudsatte, at denne ikke nu vilde holde saa stærkt paa sit Ønske om at blive anerkendt i Familien.¹⁾

Gesandten forebragte Werner Resultatet af de foretagne Undersøgelser med diplomatisk Delikatesse, og sluttede sin Skrivelse til denne med en Bemærkning om, at Werners personlige, almindelig anerkendte Fortjenester vilde „zweifelsohne über Fügungen des Schicksals und Verhältnisse einer Ihnen fremd gewordenen Familie hinaussetzen.“²⁾

Selv om man maaske turde forudsætte, at Gesandten — hvad der ikke tydelig kan ses — har fortiet Carsten Andreas

¹⁾ T. K. U. A. Rigsd. i Regensb. C.: Kgl. Reskripter og Ministerialordrer 1805 Nr. 40.

²⁾ Anf. Sted.: Afskr. af Indberetn. 1805 Nr. 38.

Lemforts uheldige Skæbne, kan det ikke undre nogen, naar man betænker Datidens stærkt udtalte Standsforskel, at Justitsdirektør Werner næppe modtog Efterretningerne fra Danmark med Glæde. Nu havde han og hans Broder mangen Gang tænkt paa og talt om deres formentlig fornemme Familie i det formodede Fædreland, og havde glædet sig til endelig at faa positive Oplysninger om denne Sag; Resultatet maatte da virke nedslaaende. Og har Gesandten tillige ladet Brødrene tilflyde de kriminelle Oplysninger om Carsten Andreas, saa vilde ogsaa Nutidsmennesker under lignende Omstændigheder betakke sig for Æren. Det gjorde Werner ogsaa. Nogen Tid efter henvendte han sig nemlig atter til Gesandten og protesterede mod Oplysningernes Rigtighed. I Ligbærer Lemforts Opgivelser mente han at kunne paavise Modsigelser, og deri havde han ogsaa Ret. Det var imidlertid ikke Lemforts Skyld, men Kancelliets, idet der, uden at det senere opdagedes, ved Afskrivningen af Lemforts indsendte Oplysninger var indløbet den Fejl, at Slægtens Stamfader, den gamle Zakarias Lemfort, blev kaldt deres „Farfader“ i Stedet for, som Ligbærer Lemfort angav, deres „Farfaders Fader“, saaledes at Ligbærer Lemfort paa een Gang fik baade Zakarias og dennes Søn Johan Lemfort til Bedstefader. Og hertil kom, bemærkede Werner videre, at Zakarias Lemforts Søn jo ikke hed Johan Frederik, men blot Johan, og at dennes Søn, den yngre Zakarias Lemfort, var død ugift i en tidlig Alder; alt ialt kunde Werner derfor ikke tro andet, end at der maatte foreligge en Forveksling med en anden Familie af samme Navn, hvor Oberst Lemfort uretmæssig var stukket ind. „Indessen“, sluttede han „vermehr oder vermindert das eine oder das andre unsre Ehre oder unsern Wohlstand nicht, selbst Leichenträger Lemfort soll, wenn er zu mir kömmt, eine freundliche Mahlzeit haben.“

Gesandten henvendte sig endnu en Gang til sit Departement om at faa Sagen optaget til fornyet Undersøgelse, for muligvis at faa konstateret, at der forelaa en Misforstaaelse, opstaaet paa Grund af Navneligheden, men man synes ikke i Departementet at have gjort mere ved Sagen.

Gaar man nu over fra dette kort skitserede Referat af Sagens Gang til en nøjere kritisk Undersøgelse af de af Justitsdirektør Werner producerede Aktstykker, maa man straks indrømme, at der hviler et autentisk Præg over Cathrine Sybilla von Sehlig's Optegnelser. Ganske vist er der den Besynderlighed, at disse er antedaterede og indeholder Notitser af nyere Dato end den ved Underskriften anførte Dag og Aar, men dette kan, naar man erindrer, at det foreliggende Aktstykke er et Udtog, der er udført i Gesandtskabet i Regensburg, enten være fremkaldt ved en Skrivfejl i Dateringen eller ogsaa derved, at Udtoget er sammenarbejdet af Notitser fra forskellige Steder i Originalen. En Del af de opgivne Data kan kontrolleres andet Steds. Naar den gamle Zakarias Lemfort's Hustru, hvis Navn, Maria Rebekka Pristed, opgives korrekt, siges at være død 1700, saa stemmer dette med hvad man ved i Forvejen.¹⁾ Ligeledes stemmer Opgivelsen af Oberst Johan Lemfort's Dødsdag den 27. August 1710 nøjagtig med hvad Generalmajor Georg Chr. Schultz i en Skrivelse til Overkrigssekretæren af 30. August²⁾ indberetter, og Datoen for Ligets Overførelse fra Trondhjem Domkirke til Kristiania, den 30. Marts 1711, genfindes i Kirkeregnskaberne for Kirkerne i Trondhjem.³⁾ Om sit Ægteskab med Oberst-Vagtmester Johann Friedrich von Winter siger hun, at Vielsen fandt Sted i Jülich den 14. November 1679, og dette stemmer med det for den reformerte Menighed i Jülich, nu paa Raadhuset samme Steds beroende Ægteskabsregister, paa det nær, at Vielsesdagen her opgives til den 13. Nov.

Om Sønnen *Zakarias* skriver Sybilla von Sehlig, at han afgik ved Døden den 24. Maj 1711 i sin Alders 18. Aar 11. Maaned 11. Dag. I en Skrivelse til Oversekretæren i Krigs-

¹⁾ Jvfr. Biogr. Lex. X, 194.

²⁾ Krigskanc. Indk. Breve til Overkrigssek. 1710 Litr. S.

³⁾ De i det følgende forekommende Oplysninger fra Kirkebøger og Skifter i Trondhjem skyldes Hr. Stiftsarkiver Kr. Koren, der med stor Beredvillighed har efterkommet en Anmodning om Oplysninger i den foreliggende Sag. For det store Arbejde, der er nedlagt i Besvarelsen, maa det være tilladt herved at bringe Stiftsarkivaren den bedste og forbindtligste Tak.

kancelliet, dateret Trondhjem d. 6. Juli 1709, anbefaler Generalmajor Schultz i Stedet for Sekondløjtnant Hyld at ansætte „des hr. obrister von Lemforts sohn, nahmens Zacharias von Lemfort, von welchem was guthes zu hoffen, indehm er beides bei der Drontheimsche guarnisons compagnie, als auch unter dem regimente einige zeit als unterofficirer, auch nachgehends in Coppenhagen unter die zahl der lärlingen, einer mit ist gewesen, und dahero demselben bei meiner gehaltenen general exercitie des Drontheimschen regimentes, was nöthig in ein und andern zu beordern, erachten könte, ihme dazu gebrauchet, so allermassen mit nüchternheit und gebührenden fleis verrichtet.“ Og under 30. August 1709 blev han ogsaa udnævnt til Sekondløjtnant i Trondhjem ved Faderens Regiment (Hvitfelds Kompagni).¹⁾

Nu kan der imidlertid i det danske Krigscancellis Arkiv eftervises en *Zakarias Lemfort*, der den 19. Marts 1725 paa Grund af vedvarende Svaghed faar Tilladelse til at afgive sin Charge som Premierløjtnant ved Mühlenpforth's Regiment i Trondhjem til en Fændrik, der staar paa Vartpenge, mod at han oppebærer disse (4 Rdr. maanedlig).²⁾ Denne Zakarias Lemfort var bleven Premierløjtnant 15. Aug. 1718 og Sekondløjtnant den 9. Jan. 1711 ved Buddes Regiment i Trondhjem.³⁾ At han kunde være identisk med Johan Lemforts Søn, syntes saa meget sandsynligere som han i Løjtnantsudnævnelsen 1711 udtrykkelig kaldes Zakarias *Johansen* Lemfort; at der i Byen Trondhjem skulde have eksisteret to Løjtnanter af ganske det samme, og sjældne, Navn og hvis Fædre ligeledes begge skulde have heddet ganske ens, maatte tillige paa Forhaand synes lidet rimeligt, og tilmed, at den ene skulde optræde i Kontinuation af den anden. Men dette maa dog alligevel være Tilfældet. At Oberst Lemfort Søn allerede i 1709 har faaet Bestalling som Løjtnant, er intet Bevis for, at han ikke er den samme Person som Zakarias Johansen Lemfort, da der undertiden kan findes ny Bestalling udstedt, naar en For-

¹⁾ Krigskanc. kgl. Eksped. 1709 Nr. 651.

²⁾ Krigskanc. ref. Sager 1725, 19. Marts Nr. 4.

³⁾ Krigskanc. kgl. Eksped. 1711 Nr. 30.

flyttelse sker. Men mod den Antagelse, at de to Personer skulde være identiske, taler navnlig Moderens Dødsangivelse, der ved den vedføjede nøjagtige Opgivelse af Alder vinder i Paalidelighed. I Trondhjems Kirkeregnskaber (egentlige Begravelsesbøger eksisterer ikke saa tidlig) findes derimod intet anført om hans Død.

Men dernæst synes der i Betegnelsen Zakarias *Johansen* Lemfort at ligge en Angivelse af borgerlig Herkomst og en Antydning af, at denne Zakarias ikke var Søn af den adelige Oberst Johan Lemfort. I det 16. og det 17. Aarhundredes første Halvdel kalder Adelen sig jævnlig saaledes, men blandt den nyere Adel (navnlig i det 18. Aarhundrede) er denne Betegnelismaade sjælden.¹⁾ Hertil kommer, at det kan ses, at der samtidig virkelig har været to Personer af Navnet Johan Lemfort i Trondhjem, hvorved man altsaa faar en Fader til hver af de to forannævnte Zakarias'er. Den ene var Oberst Johan Lemfort, den anden en Mand i en langt mindre fremskudt Stilling. I Trondhjems Daabsbog findes nemlig Oberst Lemfort nævnt som Fadder et Par Gange; men ved 7. Aug. 1710 — forøvrigt paa et Tidspunkt, da Oberst Lemfort laa paa Dødslejet — nævnes en „Johan Lemfort“, der ikke kan være identisk med Obersten, da han opføres uden nogen Angivelse af Titel som 2den Fadder efter „Christian Gartner“.²⁾

Fuldt tilforladeligt Bevis yder imidlertid nogle i det danske Rigsarkiv forefundne Udkast til en norsk Militæretat, hvoraf fremgaar, at

Zakarias Lemfort (Oberst Johan Lemforts Søn) stod som Premierløjtnant ved 1. Trondhjemske (Lemforts) Regiment til 1. Jan. 1711 (fra 6. Decbr. 1710), medens

Zakarias *Johansen* Lemfort samtidig opføres som staaende ved 2. Trondhjemske (Buddes) Regiment.

¹⁾ En anden Ting er, at Faderens Fornavn ofte føres af Sønnen som 2. Fornavn. Jvfr. Pers. Tidsskr. 2. R. IV, S. 272, Anm. 2.

²⁾ I Forbindelse hermed kan det anføres, at samme Kirkebog under 16. Novbr. 1706 nævner en Anne Regina Lemfort som 2den Fadder efter „Hans Nielsens Kæreste“.

Denne sidste døde den 14. Juli 1731.¹⁾ *Kirsten Henriksdatter*, sal. Løjtnant „*Sachen*“ *Lemforts*, der afgik ved Døden i Trondhjem den 22. Decbr. 1735 og begravedes paa Domkirkegaard den 29. s. M., er sandsynligvis *Zakarias Johansens* Hustru; Børn var der ingen af, da kun Konens Søstre figurere som Arvinger i Skiftet. Af dette fremgaar iøvrigt, at hun oppebar en liden Pension, men om hendes Mand nævnes intet, undtagen at han har udfærdiget et Gælds-brev 1722. Derimod findes nævnt en *Zakarias Lemfort*, om hvem ellers intet andet oplyses, end at han gjorde en Fordring gældende i Boet; denne *Zakarias*, der ikke kan være identisk med nogen af de foregaaende, vil blive omtalt senere. —

Det maa dog anmærkes, at der i Sybilla v. Sehlighs Optegnelser findes Punkter, der ikke stemmer, enten nu Grunden er, at det er en daarlig Afskrift eller at Optegnelserne er gjorte længe efter Begivenhedernes Indtræden. *Zakarias Lemfort* døde 1689 og ikke 88, men Dagen er rigtig nok. Naar Sybilla v. Seligh skriver, at hun og hendes Mand samt begge Børnene ankom til Trondhjem den 26. Febr. 1697, kan det næppe forliges med den Kendsgerning, at Johan Lemfort allerede 28. Novbr. 1693 fik Udnævnelse som Oberstløjtnant i Trondhjem, og naar hun siger „begge Børnene“, savner man hendes Datter af første Ægteskab, for hvem der ikke i Optegnelserne findes nogen Dødsangivelse.²⁾ At hun ved Mandens Død dog kun havde to Børn i Live, ses af Dokumentet, hvorved hun fragaar Arv og Gæld i Boet; det er dateret Trondhjem 17. Nov. 1710 og undertegnet af Enken samt Sønnen Z. v. Lem-

¹⁾ Rigsark. i Kria. Personalialia: Lemfort (velvillig meddelt af Hr. Arkivamanuensis W. Rasch).

²⁾ Det kan her bemærkes, at der i Klevenfeldts Stifts-Relationer (Pers Tidsskr. 1. R. IV, S. 301) nævnes en Johanne Marie von Lemfort, der var gift med dansk Major Gert Hinr. von Waldemar, og angives, antagelig med Urette, som Datter af Oberst Johan Lemfort. Gert Henrik(søn) Wolmer (ell. Waldemar) blev Fændrik i Trondhjems nationale Infanteriregiment 1700, Kaptajnt. 1709, Kapt. 1718 og afskedigedes i 1730; den 28. Marts 1700 begærede han i Trondhjem Kopulation med Mademoiselle Johanne Marie Lemford (Hirsch's militærpersonalhist. Saml. og Trondhjems Kirkebog for Trolovede).

fort „paa min egen og fraværende Søsters Vegne“. Denne Søster maa være Maria Rebekka, der kort efter i 1711 gik i Kloster.

Betragter vi dernæst det andet af Justitsdirektør Werner til den danske Gesandt indsendte Aktstykke, de af ham selv affattede Slægtsoptegnelser, saa maa det først bemærkes, at en „königl. dän. Minister“ Christiern von Lemfort ikke kendes. Om Generalauditør Zakarias Lemfort har haft en Søn ved Navn Jakob, er ogsaa usikkert. En Person med dette For- og Efternavn forekommer ganske vist i de herværende militære Arkivalier, idet der nemlig i 1682 nævnes en Sekondløjtnant i Vesterlenske nationale Infanteriregiment *Jakob Lemfort*, der under 10. December 1687 udnævnes til Kaptajn-Vagtmester i Bergen,¹⁾ men dør den 14 Sept. 1694 paa Kongsvinger Fæstning, hvortil han var bleven forflyttet.²⁾ Om han er Søn af den gamle Zakarias Lemfort, kan ikke ses, men selv om han var det, maatte han lades ude af Betragtning her, da han dør for tidlig til at kunne være Fader til Johan Werner (se nedenfor).

Hvorvidt Sybilla von Sehlighs første Mand, Joh. Fried. Winter, før han blev gift med hende, virkelig har spillet den omtalte romantiske Rolle og bortført en af den gamle Zakarias Lemforts Døtre, skal lades usagt, da det ikke har været muligt at opsørge noget om ham i tyske Arkiver. — Naar Werner endvidere siger, at den yngste Datter, der var fulgt med sin ældre Søster i Landflygtighed, siden gik i Kloster, saa foreligger her ganske øjensynlig en Forveksling med Johan Lemforts Datter Maria Rebekka, der netop døde i Mainz ved Aarhundredets Midte som Medlem af Ordenen *Congrégation de Nôtre Dame*. Justitsdirektør Werners ældste Søster, der havde staaet i „Mère Lemforts“ særlige Gunst, er Maria Anna Antonie Werner, der døde 7. Maj 1779 og var Jacob Joseph v.

¹⁾ Krigskanc. Ekstrakt over udg. Sager ang. Norge 1687 Nr. 123 og Prot. over norske indk. Sager 1687 Nr. 93.

²⁾ Brev fra Kommandanten paa Kongsvinger J. Møllerup til Overkrigssekretæren af 19. Sept. 1694 (Indk. Breve til Overkrigssekr. 1694 Lit. M.)

Kleudgens anden Hustru; han var født 1738 og blev Stamfader til den endnu i Tyskland levende Adelsslægt af dette Navn.¹⁾

Efter det samme Aktstykke skulde Justitsdirektør Werners Bedstefader være den fra Fædrenehjemmet bortflygtede *Jakob Lemfort*, som af Grunde, der ikke nærmere belyses, skjulte sit rette Navn og kaldte sig Werner; dennes Søn — altsaa Retspræsidentens Fader — skulde være Johan Werner (von Lemfort), til hvem den danske Oberst Johan von Lemfort havde staaet Fadder ved Daaben, efter hvad Justitsdirektør Werner ved at fortælle. Johan Werner blev Advocatus ved Rigs-kammerretten i Wetzlar den 22. Maj 1730 og Procurator ved samme Ret den 2. September 1735.²⁾ I Rigs-kammerrettens Arkiv, der findes i det præjssiske Statsarkiv i Wetzlar, findes yderligere Oplysninger om ham. Den 10. Januar 1730 indstillede han sig i Følge „Protocollum Pleni“ til Examen generale pro advocatura, og af de Spørgsmaal, der forelagdes ham, besvarede han følgende saaledes:

1. Quod nomen? Joannes Werner.
2. Nomen parentum et eorum conditio? Adamus Werner pater, mater Agnes nata Trauboltin, pater esset faber ferrarius.
3. Quæ patriæ? Walthura.³⁾
4. Cuius ætatis? 31 annorum.

Det fremgaar af dette, at Johan Werners Fader hed Adam, og ikke Jakob Werner, var Smed og gift med Agnes Traubolt, og ikke nogen Freiin von Scheben. Hermed synes Justitsdirektør Werners hele romantiske Slægtshistorie og Forbindelse med Familien Lemfort at falde til Jorden. Men nægttes kan det ikke, at der alligevel er noget dunkelt i Historien, noget der ikke let lader sig forklare, thi hvorledes

¹⁾ Freiherrl. Taschenbuch 1875, S. 368.

²⁾ Reichs-Cammer-Gerichts-Calender 1752.

³⁾ I la Martinière. Atlas der ganzen Welt, 12. Bind, Leipzig 1749, nævnes en lille kurmainzisk By i Franken ved Navn Wald-Thüren eller Thüren. Denne er aabenbart identisk med det nuværende Walldürn i Odenwald (Baden). Desuden findes et Waldturn i Bayern (Oberpälz).

kommer Werner i Besiddelse af Cathrine Sybilla Lemforts Slægtsoptegnelser, og hvorledes kan han (og her tør man næppe tvivle paa hans Ord) være Ejer af Portrætter og andre Lemfortske Familieklenodier? Man vil senere bemærke, at Oberst Johan Lemforts Ungdom, som han tildels tilbragte i Udlandet, er lige saa dunkel, og at det samme gælder Faderen Zakarias Lemforts yngre Aar.

Justitsdirektør Werners virkelige Afstamning.

(Sammenlign Tavlen S. 112).

Adam Werner, Smed,
g. m. Agnes Traubolt.

Johan Werner, f. c. 1699,
Lic. jur., Prokurator ved Rigs-kammerretten i Wetzlar,
g. m. Helena Ross.

Franz Albert Werner, Rigsfiskal.	Paul Wilhelm Werner, Justitsdirektør.	Maria Anna Antonie Werner, gift v. Kleudgen.
-------------------------------------	--	---

Tager vi endelig Kancelliets Svar paa Justitsdirektør Werners Andragende for os til en nøjere Undersøgelse, finder vi ogsaa her ret og vrangt blandet sammen. Hvad Ligbærer Lemfort fortæller om den gamle Zakarias Lemfort og hans Søn, synes ved første Øjekast at røbe sin Fabelagtighed, men mulig er der dog et Gran af Sandhed deri. At Zakarias Lemfort i sin Ungdom opholdt sig i Tyskland og at Sønnen kan være født der, er ikke urimeligt.

Naar Oberst *Johan* Lemfort kaldes *Johan Frederik*, bør her gøres opmærksom paa, at en Johan Frederik Lemfort var Røjert (o: Tolder) ved Toldboden i Kristiania og døde der den 27. April 1755, men efterlod sig kun Døtre.¹⁾

Til de øvrige Oplysninger kan følgende Bemærkninger knyttes. — Ligbærer Lemforts ene Tante Cathrine er aabenbart den *Sibilla Cathrina Lemfort*, der i Følge Værdalens Kirkebog blev gift i Skogn den 2. Juli 1731 med *Sivert Hansen Flet*, der var Jordegods- og Kirkeejer m. v. i Værdalen

¹⁾ Næmlig Marte Marie, 13 Aar, og Ellen, 6 Aar; en Steddatter Ingeborg Christine Jensdatter var gift med Abraham Petersen Ploug (Rigsark. i Kria. Personalia: Lemfort. Velvillig Meddel. fra Hr. Arkivamanuensis W. Rasch).

og døde 22. August 1768, 72 Aar gammel.¹⁾ Enken indgik inden Sørgeaarets Udløb den 21. Marts 1769 Ægteskab med Foged i Stjør- og Værdalen *Arnt Christopher Arnet*, der var født 1733 og døde i Skogn 1822 efter forlængst at være fjernet fra sit Embede for Kasse-mangel og Uredelighed. Hans Hustru *Sibilla Cathrina* døde i 1773 og blev begravet i Værdalen 24. Maj; hun siges da at være 67 Aar gammel og maa altsaa være født i 1706 eller 1707.

Ligbærer Lemforts anden Tante *Agnece Lemfort* er utvivlsomt identisk med den „Jægtmandenke *Agnes Johansdatter Lemfort*“, der i 1785, den 3. Juni, blev jordet paa Trondhjems Vor Frue Kirkegaard; hun blev 86 Aar gammel og er altsaa født omtrent 1699.

Hvad hans Fader angaar, er man noget i Vilderede med, hvilken *Zakarias* han lader sig identificere med. Naar Ligbærer Lemfort oplyser, at Faderen først var i den militære Stand og dernæst havde Ansættelse i Toldvæsenet, maatte det overfladisk set være ret rimeligt, at denne og den ovenfor nævnte *Zakarias Johansen Lemfort* var en og samme Person; *Agnes Johansdatter Lemfort*, der altsaa skulde være Faderens Søster, synes ved sit Navn at tyde i samme Retning. Men under Forudsætning af, at *Kirsten Henriksdatter*, sal. Løjtnant „*Sachen*“ Lemforts, er Løjtnant *Zakarias Johansens* Enke, hvad der vistnok er utvivlsomt, saa skulde Ægteskabet, efter hvad Skiftet ved Konens Død i 1735 udviser, været barnløst, og i saa Fald kan *Zakarias Johansen* ikke være Fader til Ligbærer Lemfort. Som ovenfor berørt nævnes der i dette Skifte en *Zakarias Lemfort*, der ikke kan være identisk med de to Løjtnanter af dette Navn, men desværre faar man ikke i Skiftet yderligere at vide om ham; om den „*Zakarias Lemforts Hustru*“, der i 1760 den 8. August begravedes paa Domkirkegaarden i Trondhjem, er hans Kone, faar staa hen, men synes ikke usandsynligt. Skulde disse nysnævnte Personer imidlertid være Ligbærer Lemforts Forældre, maatte den sidstnævnte *Zakarias Lemfort*, naar *Agnes Johansdatter*

¹⁾ Deres Børn var: *Grethe Cathr.*, f. 1735, † 1736; *Grethe Cathr.*, døbt Dom. Lætare 1737.

skal være hans Søster, altsaa ogsaa være Søn af en Johan Lemfort, og enten maatte der i saa Fald i samme Familie have været to Sønner af Navnet Zakarias, begge voksne og delvis i Live samtidig, eller ogsaa maatte vi have en tredje Johan Lemfort som Fader til den tredje Zakarias, hvis man ikke vil gribe til den Udvej, at den ene Zakarias, saaledes som det formodes i den ovenfor nævnte Erklæring fra Trondhjems Magistrat, er en uægte Søn af Oberst Johan Lemfort. Her synes imidlertid Gisningen at føre ud paa gyngende Grund, og Spørgsmaalets Løsning maa udskydes til flere Oplysninger foreligger. —

Ligbærer Lemforts Broder er den Mesterskomager *Johan Zakariassen Lemfort*, der af Kirkebøgerne for Trondhjems Domkirke ses at have været gift 3 Gange: 1) den 9. Juni 1763 med *Karen Knudsdatter*, der døde 1. Juni 1767, 2) i Aaret 1768 (trolovet 17. August) med *Aschier Gundersdatter* og endelig 3) den 3. December 1772 med *Anna Maria Ingebrichts-datter Berg*, der døde den 9. December 1783, 39 Aar gammel. I sidste Ægteskab havde han Sønnen *Carsten Andreas*, der var døbt 7. Decbr. 1773. I 1783, 12. December, holdtes Skifte efter den sidste Hustru. Boet viste sig da at være fallit, og Johan Lemfort, der her kaldes Kræmmer, boede paa et af de fattigste Strøg i Byen; ved Hustruens Død var han fraværende paa en Rejse med Kramvarer. I Begyndelsen af det

Ligbærer Lemforts sandsynlige Afstamning.

(Sammenlign Tavlen S. 116).

Johan Lemfort,
(nævnes som Fadder i Trondhjems Daabsbog 1710).

?

Zakarias L. (nævnes i Skifte efter Løjtnant „Sachen“ Lemforts Enke) „Zakarias Lemforts Hustru“ † 1760.	Jægtmandenke Agnes Johansdtr. Lemfort, f. ca. 1699, † 1785.	Sibilla Cathr. L., f. ca. 1706, † 1768, g. 1731 m. Sivert Hansen Flet.
---	--	---

?

Johan Zakariassen L., f. ca. 1744, † efter 1804, Mesterskomager, gift 3 Gange.	Johan (John) Zakariassen L., Haarskærer (Ligbærer).
Carsten Andr. L. f. 1773.	Johan Chr. L.

følgende Aarhundrede genfinder vi ham i Tjeneste hos Sognepræsten i Kallehave, Mag. I. L. Schiønning. Han var i 1801 57 Aar gammel og maa altsaa være født ca. 1744.¹⁾ I nysnævnte Skifte omtales en Broder til ham, som ogsaa hed *Johan Zakariassen Lemfort*, og var Haarskærer af Profession; denne er aabenbart identisk med vor Ligbærer.

Fæster man Opmærksomheden paa Ligbærer Lemforts i det foregaaende omtalte Familie, er det øjensynligt, at der foreligger en Forbindelse mellem denne og den adelige Familie Lemfort. I denne Henseende er det et, om ikke afgørende, saa dog vægtigt Indicium, at Navnene Johan og Zakarias regelmæssigt forekommer i begge Familier, og at Sibilla Cathrina Lemfort, gift Flet, synes at være opkaldt efter Oberst Johan Lemforts Hustru Cathrine Sybilla von Sehlich. Unægtelig vilde det være interessant, om der fra norsk Side kunde oplyses noget yderligere om Familiens ældre Generationer, navnlig hvor tidligt Navnet forekommer i Norge. Thi efter alt at dømme var den gamle Zakarias Lemfort en indvandret Tysker, og sært vilde det dog være, om der allerede i Forvejen (før 1666) havde været en Slægt i Norge af dette ret usædvanlige Navn. Imidlertid kan Ligbærer Lemforts Familie, i Fald Descendenter endnu maatte findes, ikke før nærmere foreligger gives Part i Adelskabet. Dette skriver sig fra 1688, da Christian V under 13. Oktober tildelte Generalauditør Zakarias Lemfort et Vaabenbrev; Vaabenets Udseende findes beskrevet i „Nyt dansk Adelslexikon“ S. 333 f.

Om den *adelige* Gren af Familien maa det til Slutning være tilladt at samle dels de i det foregaaende nævnte Oplysninger, dels andre, der supplere og udfylde disse. Ved Omtalen af den gamle Zakarias Lemfort ses bort fra de Oplysninger, der ikke kunne korrigere eller fuldstændiggøre, hvad der om ham forefindes i Biografisk Lexikon.

¹⁾ Folketælling 1801.

Om *Zakarias Lemfort*¹⁾ Herkomst vides intet paalideligt, men Ytringer i Breve fra ham lader formode, at han var Ud-lænding, antagelig Tysker. I 1658 er han Mønsterskriver ved Eggerik Johan Lübbes saakaldte „Sorte Regiment“. Efter at have været med ved Bremerförde reduceredes Regimentet, og det tilbageblevne Mandskab, hvoriblandt Lemfort, drog til Glykstad. Han tjente her fra Midten af Juli i Lübbes Liv-kompagni for en Besoldning af 5 Rdr. 16 Sk. lybsk om Maa-neden, indtil det nye Regiment, som Lübbes havde faaet dannet, i 1660 fik Ordre til at marschere til København. Om-kring den 17. August brød man op og var i Hovedstaden de første Dage af September. Fra Regimentet, der efter Lübbes Død overgik til Rüse, var Lemfort afgaaet før Sept. 1662.²⁾

Det er ikke umuligt, at Lemfort allerede under sit Op-ehold i Glykstad har haft Lejlighed til at komme i Berøring med Ulrik Frederik Gyldenløve, der laa her en Tid med sit Regiment. Vist er det, at han fandt en Velynder i denne og avancerede hurtigt. Fra Mønsterskriver (endnu Nov. 1661), en Bestilling, der rangerede under Sergeanter, steg han til Regimentsauditør i Norge (nævnes April 1666), antagelig ved Brockenhuus's Regiment, og omtales omtrent samtidig som Statholderens Stabssekretær (Juli 1666). Han blev snart den-nes betroede Mand og nød en stedse stigende Indflydelse.³⁾

Lemfort maatte paa Embeds Vegne foretage mange Rej-ser, dels i Norge, dels ned til Danmark. I Eftersommeren 1673 blev han sendt til København for at overbringe den efter Kongens Ordre udarbejdede Relation om Militærforhol-

¹⁾ Da nærværende var omtrent færdigskrevet, er der af Oberst Gul-lowsen i „Gyldenløvefejden“, Kria. 1906, leveret en kort Karak-teristik af Zak. Lemfort. Biografien her er dog ladet ubeskaaret, bl. a. fordi der er forefundet en Del nye Oplysninger. Hos Gul-lowsen findes tillige aftrykt de af Oberstl. Hirsch indsamlede Personalialia om Z. L.

²⁾ Glykstads Krigskasseregnsk. (Milit. Regnsk. IV, 28) 1658 Bilag Nrr. 216—21, 1659 Bil. 117—30, 1660 Bil. 70—77. Kbhvn.s Garni-sons Mønsterruller 1660 (Milit. R. IV 16 c). Regnsk. over Garn. Afbet. i Kbhvn. (Milit. R. IV Nr. 41). Sjæll. Krigskomm. Regnsk. (Milit. R. V 2) 1662-63 Bilag Nr. 63.

³⁾ Indk. Sager til Krigskoll. 1666 Nr. 206. Z. L.'s Regnsk. for Mi-litsen i Norge (Milit. R. V. 17 b, jvfr. 17 c).

dene i Norge og havde Brev og Bud med til Griffenfeld, som modtog ham vel.¹⁾

Lemforts personlige Udbytte af Rejsen herved var et Gagetillæg paa 200 Rdr., der tilstodes ham ved Kongebrev af 14. Sept. og navnlig skulde anvendes til Bestridelse af de stadige Rejseudgifter. Hans Gage var fra 1671 400 Rdr. aarlig.²⁾ Samtidig fik han ordnet nogle Ejendomserhvervelser i København. Under 7. August udstedtes der kgl. Skøde til ham paa et Jordstykke, der grænsede til en Byggeplads, han forinden havde erhvervet i Adelgade ved Rosenborg Have; Jordstykket strakte sig Nord og Syd for Dronningensgade langs med Haven.³⁾ I Begyndelsen af det følgende Aar tog han atter til Norge.⁴⁾

Paa denne Tid kaldes Lemfort „Vores Ober-Auditor og Stabs-Sekreterer hos Militien udi Vort Rige Norge“; det var to Embeder med særskilt Bestalling for hvert. Lemforts Stilling som Stabssekretær synes nu at have udviklet sig til en indflydelsesrig og tildels selvstændig Post. I hvert Fald fra et lidt senere Tidspunkt tør han opfattes som en norsk Pendant i mindre Stil til hans nære Ven i Danmark Herman Meier, og Gyldenløves svage Karakter begunstigede hans Handlefrihed og lagde Navn til hans Virken. Da Jens Juel i Sommeren 1675 kom til Norge, navnlig for at deltage i Styrelsen af det norske Kommissariat, blev Lemfort ham snart en Torn i Øjet; han var for rundhaandet med Statens Penge og havde for stor Indflydelse. Det var en farlig Sag at lade al „connaissance“ i en Mands Haand, der var en egenraadig Natur og intet havde at tabe, skrev han, og anbefalede Griffenfeld at lade Gyldenløve sende Lemfort ned til Danmark for at rapportere. Dette skete ogsaa. I Begyndelsen af 1676 kom han til København, og Juels Hensigt var, at han ikke mere skulde vende tilbage. Mens Lemfort var i Danmark, søgte Juel

¹⁾ Breve fra Gyldenløve til Griffenfeld 23. Aug. og 13. Sept. 1673 (Saml. Griffenfeld).

²⁾ Afregninger XXII 7.

³⁾ Sjæll. Miss. 1673 Nr. 374 og Sj. aabne Br. 1673 Nrr. 234—35. Tr. Kbhvn.s Dipl. VI 613—14, 621.

⁴⁾ Rejsepas af 11. Jan. (Sjæll. aabne Br. 1674 Nr. 5).

nemlig at bevæge Griffenfeld til at sende ham til Bremen. Gyldenløve vilde nok snart glemme ham. Samtidig rettede han haarde Beskyldninger mod Lemfort — denne „skadelige Person“ — for at dirigere alt til sin egen Fordel. Det er sikkert nok med Føje, men det maa dog ikke overses, at Juel af uegennyttige Grunde rivaliserede med Lemfort om Magten hos Gyldenløve og nærrede Uvilje mod ham. Lemfort paa sin Side brugte sin Indflydelse hos Statholderen til at stille Juel i et ugunstigt Lys.¹⁾ Juels Planer mislykkedes imidlertid; den 20. Marts ankom Lemfort atter til Kristiania efter at have gjort Rejsen derop forklædt som Købmand.²⁾

Lemfort var muligvis ogsaa i Danmark i Slutningen af samme Aar; i hvert Fald fik han i Septbr. 1676 300 Rdr. af Tolden i Frederiksstad,³⁾ som senere angives at have været til Rejsepenge. Paa en af disse Rejser maatte han paa Grund af Storm søge ind paa Kysten. Samtidig løb et kurlandsk Skib af samme Aarsag ind til Kragerø, og paa dette befandt sig bl. a. to svenske Baroner. De foregav at være Kurlæn-

¹⁾ Juels Breve i Saml. „Griffenfeld“. De heri forekommende Udtalelser om Lemfort er for den væsentligste Del gengivne hos Gullowsen. Yderligere er fundet et Chifferkoncept til et Brev fra Griffenfeld til Juel af 22. Jan. 1676, som er forsøgt opløst ved Nøglen i Krigskoll. indk. S. 1677 Nr. 498. Det er nogenlunde lykkedes og Brevet gengives her delvis: „ . . . Jeg seer af Gyldenløves brev (?), at Lemfort kommer nu hid, det vaar got, at e. ex:ce hafde berettet mig noget, som med foye ham kunde her holde, efftersom jeg aff alle omstendigheder seer, at e. ex:ce formeener hans nerverelse udi Norge og hos Gyldenløve icke synderlig nyttig at være, thi helles seer jeg icke, hvorledis og med hvad skinn mand ham her kunde holde. Gyldenløve har skrevet(?) mig til, at det siunes af alting ligesom baron Juel ickon vilde gifve ham een superficial kundskab aff hvad(?) commissariatet angaar, begierer derfor , hvor paa ieg har svart, at saasom Juel icke vaar opsendt till Norge for at betage ham noget aff hans myndighed, mens alleniste at soulagere ham udi commissariatets direction, saa vaar det langt fra, at Juel eller nogen den ringeste tancke dertill haftt hafde eller hafve kunde Jeg tvifflede ey heller paa, at jo eders excellence communicerer Gyldenløve saasom statholder tilstanden af cassen, paa det icke idag eller imorgen skal kunde siges: ja hafde jeg vist det, saa hafde jeg haft andre(?)“.

²⁾ I. S. t. K. 1676 Nr. 625.

³⁾ Afregn. XXII 7.

dere, men da Lemfort fattede Mistanke til dem, lod han dem arrestere og sende til Aggershus, hvor de blev holdt som Krigsfanger en Tid. I denne Tildragelse søger Lemfort den oprindelige Aarsag til de Rygter, som den svenske Kaptajn, Peter Raswill, senere udsprede om, at han havde staaet i Korrespondance med svenske Officerer; de to Herrer skulde paa denne Maade have hævnnet sig paa Lemfort for deres ufri-villige Ophold i Kristiania. Lemfort lod siden Raswill ind-fange og stille for en Krigsret, der den 19. Marts 1678 dømte ham fra Livet efter at han var overbevist „in puncto diffamationis at være skyldig saa grovelig, løgnagtig og uforskammet, at en argeste Fjende derover iblandt alle Ære elskende Nationer maatte bære Undseelse, Mishag og Afsky.“ Lemfort ønskede ikke hans Blod, men henstillede at lade ham sætte i Kastellet eller smede i Jern paa Bremerholm, ikke blot for at han kunde staa som et afskrækkende Eksempel for andre Løgnere og Skælme, „sondern es würden auch die Bauren in Baahus Lehen gerne ein ansehnliches mehr an Contribution erlegen, vor seiner unmenschlichen Plage befreyet zu sein, worüber sie alle sehr seüfftzen und besorgen, dass er wieder los kommen möchte“.¹) —

Om Griffenfeld ved Lemfort i 1676 at fortælle, at der gaar slemme Rygter i Norge, men at man ikke tror paa dem, og da Griffenfelds Skæbne er beseglet, skriver han derom til Herman Meier 17. April 1676: „welches man sich alhier so bald nicht vermutet hette, aber es scheint, dass Gott den Hochmuth und unersättlichen Geitze nicht lenger zusehen können“.²) Om Lemfort just var den rette Mand til at tale om umættelig Havesyge, er vistnok tvivlsomt; han lader i hvert Fald ingen Lejlighed gaa ubenyttet til at bede Herman Meier om ikke at glemme ham med Titel eller Gage, klager over at være sat for højt i Skat, o. s. v.³)

¹) Indk. Sag. t. Krigskanc. 1677 Nrr. 471, 634; 1678 Nr. 268 (April).

²) I. S. t. K. 1676 Nr. 913.

³) I Anledning af Ansættelsen til Krigsskat skriver han 16. Jan. 1677 bl. a. til Herman Meier: „Indessen haben diese Herren (o: de Kommitterede) sich theils selbstn gar vergessen oder geringe getaxiret und andern Fremddlingen hingegen so viel mehre aufgebürdet.“

I Krigens Tid oppebar Lemfort ca. 1100 Rdr. aarlig (fra Marts 1676), men efter dens Slutning sank hans Embedsindtægter til 700 Rdr. Noget stort Beløb var det ikke i Betragtning af det betydelige Arbejde, der paalaa ham, og han maatte holde tre Kopister for egen Regning for at faa det fra Haanden.¹⁾ Og evindeligt laa han paa Rejser i det vidtløftige Landomraade. Som mange af Datidens andre Embedsmænd søgte han derfor paa andre Maader at øge sine Indkomster. Saaledes forpagtede han den uvisse Indtægt, Sigt og Sagefald, af Ringerige, Hadeland m. fl. Fogderier for Aarene 1674, 75 og 76, men noget meget værdifuldt Aktiv var det neppe. Paa Boens Laksefiskeri, som han senere erhvervede, blev der gjort Fordring af Amtmanden Erik Stensen til Skovsgaard, og i samme Anledning laa Lemfort i Strid med Søren Olsen Sode, Sognepræst i Mandals Provsti, der uretmæssigt opsatte Laksegaarde i Topdals Elv og paa andre Maader gjorde ham Kvaler.²⁾

I 1676 blev Lemfort gageret som „Generalauditor-Løjtnant“ og i 1680 (før 26. Sept.) fik han den længe attraaede Udnævnelse til Generalauditor; i sin anden Charge forfremmedes han inden sin Død til „General-Stabssekretær i Norge“. I 1683 blev han Krigsraad og udnævntes til Etatsraad den 16. Marts 1689.³⁾

Zakarias Lemfort var en overmaade energisk Personlighed og i Besiddelse af utvivlsom administrativ Dygtighed — ogsaa heri ligner han Herman Meier. Han bestræbte sig paa at bringe Orden i Justitsadministrationen,⁴⁾ og i Haandhævelsen af den strenge militære Retspleje maa det siges til hans Ros, at han var en lemfældig Mand; som Generalauditor ta-

¹⁾ Breve til Herman Meier af 17. Marts og 15. Maj 1676 (I. S. t. Krigsk.)

²⁾ Afregn. XXII 7; Norske aabne Breve 1681 Nr. 72; Norske Miss. 1687 Nr. 178, jvfr. 1691 Nr. 30.

³⁾ Indk. Sag. t. Krigskanc. 1680 Nr. 440; Norske aabne Breve 1689 Nrr. 30—31.

⁴⁾ Ikke længe efter Lemforts Død udstedtes (8. Juli 1690) „Forordn. om Justitiens Administration og Skifternes Forvaltning ved Militien i Norge“ (Norske aabne Br. 1690 Nr. 106).

ger han ofte Ordet for at mildne Straffen. Naar han i et af sine Breve siger: Ich bin gar nicht blutigierig, er det neppe nogen tom Talemaade.¹⁾

Til Gengæld havde han finansielt et hensynsløst Syn paa Tingene: pecunia est nervus rerum gerendarum, som han udtrykker sig. Da der blev Tale om en Reduktion af Militæret i Norge, foreslog Lemfort, at man i Stedet for skulde ned-sætte de meniges Løn; blot de havde det nødvendigeste, var det godt, „das übrige doch nur verschwelget und zu unnutzen Gebrauch angewandt wirdt“. Alle Reserveofficerer samt Sekondløjtnanter, Kornetter og Fændrikker af Linjen behøvedes ikke i Fredstid, men kunde afskediges, og vilde de blive i Landet, kunde de tage Tjeneste som Underofficerer; derved vilde spares meget og „wann wir etwas in Cassam haben, kan es uns niemahlen an Officiren und andern nohtwendigen Kriegs-præparatoriis ermangeln“.²⁾

En Mand som Lemfort maatte nødvendigvis faa mange Fjender, og han taler da ogsaa idelig om sine „vielfältige Missgönner“ og deres Anslag mod ham, det er blot underligt, at de ikke har kunnet styrte ham. Han maa have haft en meget høj Stjerne hos Gyldenløve og været en nyttig Mand; hans nære Venskab med Herman Meier og Jens Harboe, som han har været klog nok til at holde fast paa, har selvfølgelig i særlig Grad stivet hans Stilling af. — Med sine nærmeste Omgivelser stod han sig ikke godt. Oberst Marschalk klager over ham og Overauditor Schade ligesaa; den sidstes „haarde og usandfærdige Angribelse“ tilbageviser Lemfort meget energisk, men desværre kan det ikke ses, hvori den bestod. Frantz Henrik Schade bliver iøvrigt ved Lemforts Død hans Eftermand i Stabssekretærembedet under Navn af Krigssekretær, og i 1694 Generalauditor.³⁾

¹⁾ Krigskanc. Prot. o. indk. norske Sager 1687 Nrr. 39, 98; forsk. Breve t. Krigssekretæren 1681, 84, 87.

²⁾ Krigskanc. Indk. Sag. ang. Norge 1684 Nr. 145.

³⁾ Ind. Sag t. Krigskoll. 1677 Nr. 471 m. fl. St.; Prot. over norske indk. Sag. 1687 Nrr. 20, 33, 40, 1689 Nrr. 68, 71. Om Schades Forhold ved Lemforts Død se Indk. Br. t. Overkrigssekr. 1689, Maj og Juni.

Zakarias Lemfort døde Palmesøndag den 24. Marts 1689¹⁾, hans Hustru Marie Rebekka Pristed den 29. Juni 1700.

Forinden Lemfort fik tildelt det ovennævnte Vaabenbrev fører han undertiden et Segl, hvori et ovalt Skjold med en Trane, der holder en Sten eller Kugle i sin opløftede Klo (Aarvaagenhed); paa Hjelmen en femtakket Krone med opvoksende Blomster.²⁾

Generalauditør Zakarias Lemforts Søn *Johan* træffes første Gang i 1675 som Fændrik i Kaptajn Griebels Kompagni af Akershus' nationale Infanteriregiment.³⁾ Faa Aar efter, i 1679, finder vi ham i Nimwegen, i Grev Anton af Aldenburgs Følge. Lemfort traf her sammen med Palle Rantzau, der var Kavaller hos den danske Ambassadør Just Høg. Høgs Lakaj, Mathias Skaanlund, der iøvrigt var en Mand med ikke ringe Dannelse, fortæller i sin Autobiografi,⁴⁾ hvorledes disse to unge Mænd kom i en Strid, der endte med Udfordring. Just Høg fik dog de to Herrer, der allerede var paa Vej til at duellere, kaldt tilbage og irettesatte Lemfort paa en overmaade kraftig Maade, hvad Skaanlund selv var Vidne til. Lemfort maatte bide det i sig og vente med Oprejsning til bedre Tider; han gik derpaa ind under Militzen i de spanske Nederlande. Siden blev Just Høg som bekendt sendt til Frankrig og da han paa Hjemvejen derfra kom til Bergen og Mons,⁵⁾ mødte Lemfort med en Udfordring til ham for den lidte Tort; Just Høg afslog den og anmodede Stedets Kommandant om at anholde Lemfort, og da han kom hjem, berettede han Sagen for Kongen. Det hele ordnedes dog i Mindelighed, navnlig ved Gyldenløves Hjælp.

Denne Historie kan ikke kontrolleres i sine Enkeltheder,

¹⁾ I. Br. t. Overkrigssekr. 1689, Marts.

²⁾ I. S. t. Krigskoll. 1678 Nr. 268; I. B. t. Krigssekr. 1683, Sept., Okt., 1687 Febr., Marts.

³⁾ Krigskoll. Indk. Sager 1675 Nr. 511.

⁴⁾ Norsk hist. Tidsskrift I. R. III., S. 120-23.

⁵⁾ Skaanlund skriver. at dette skete i 1685, men da Just Høg vendte tilbage fra Frankrig i Beg. af 1682, maa der paa en eller anden Maade være noget galt. Den sidste Del af det, Skaanlund fortæller om Lemfort, kan han ikke have paa første Haand, da han ikke var i Just Høgs Tjeneste paa Rejsen til Frankrig.

men helt usandsynlig er den ikke. Noget galt maa der have været, thi i Januar 1685 indsender Krigsraad Lemfort en Intercession for sin Søn;¹⁾ senere paa Aaret anmoder Johan Lemfort Overkrigssekretæren²⁾ om at faa en Post som Kompagnichef og slutter med denne Vending: „Wodurch Ew: Wohlgeb: die vielfältigen Obligationes wegen vorhero empfangene manigfältiger Assistence in *mein grösses Unglück*, so ich stetz conservire, sehr augmentiren werden“, hvad der bliver nogen Mening i, naar man har den nys fortalte Historie i Erindring. — At der i 1680 under 17. April udstedes et Pas for Kapt. Johan Lemfort,³⁾ kunde tyde paa at han har været i Danmark paa dette Tidspunkt, og naar han kaldes Kaptajn, da er dette at forstaa som Kaptajn i *fremmed* Tjeneste.⁴⁾ Da han atter kom i dansk Krigstjeneste, blev han straks Major.

I sin Udlændighed ægtede Lemfort i Köln den 8. Oktbr. 1684 Cathrine Sybilla von Sehlich. Hun var Datter af Sebastian Andreas von Sehlich († 1681) og Barbara Margr. Tröster († 1677) og havde været gift før med Oberstsvagtmester Johan Friedr. Winter, med hvem hun havde holdt Bryllup i Jülich den 13. Novbr. 1679; men han døde allerede den 14. Jan. 1684. Kort efter sit Giftermaal drog Lemfort hjem til Norge og blev 23. April 1687 udnævnt til Major ved Palle Krags (senere Søndenfjeldske) hvervede Regiment.⁵⁾

I 1693 andrager han om den vakante Oberstløjtnants Charge ved Trondhjemske Regiment; Gyldenløve indstiller ham som „en flittig og dygtig Officer“ og Udnævnelsen paafølger under 28. Novbr.⁶⁾ Hvad der kan have foranlediget Oberst Marschalk til umiddelbart efter at anholde om, „at den nylig ved det Trondhjemske Regiment bestilte Oberstløjtnant

¹⁾ Prot. o. indk. norske S. 1685 Nr. 22: selve Aktstykket er ikke fundet.

²⁾ Skrivelse dat. Christiania 19. Septbr. 1685 (Indk. Breve til Overkrigssekr. 1685 Littr. L).

³⁾ Patenten an^d. Dato.

⁴⁾ Se Krigskanc. ref. Sager 1704, 23. Aug. Nr. 13.

⁵⁾ Krigskanc. Ekstrakt over udg. Sager ang. Norge 1687 Nr. 49.

⁶⁾ Indk. Sager til Krigskanc. Norge vedk. 1693 Nr. 56 og 73; Ekstrakt over norske udg. Sager 1693 Nr. 87.

Lemfort derfra igen maatte tages“, vides ikke, og Anmodningen er iøvrigt ikke taget til Følge.¹⁾ I 1707, 2. Septbr., fik Lemfort Obersts Karakter og udnævntes under 18. Maj 1709 til virkelig Oberst og Chef for det Trondhjemske Regiment.²⁾

Under den store nordiske Krig var som bekendt i Slutningen af 1709 og Begyndelsen af det følgende Aar et Indfald i Jemteland stærkt paa Tale. Men det blev ikke til noget. Om Forslaget, der hidrørte fra Generalmajor G. C. Schultz, som allerede i 1677 havde ledet et Tog mod Jemteland,³⁾ blev Lemforts Mening ogsaa hørt, og i sine „Sentiments“ desangaaende raader han til at opsætte det. Sneen, der var falden oppe i Fjeldene, vilde — naar alle Forberedelser var i Orden — tø op og bringe Elvene til at svømme over og forvandle Vejene til Moradser, „saa dybe, at Soldaterne skulde marschere til Knæs udi Skarnet“. Og Vicestatholder Johan Vibe fraraadede det af samme Grund, og foreslog at udsætte Indfaldet til August Maaned.⁴⁾ Imidlertid foretoges stadig Rekognosceringer og her blev Lemfort jævnligt brugt. Da Generalmajor Schultz i Februar modtog foruroligende Efterretninger, sendte han Oberst Lemfort tilligemed Major de Man⁵⁾ til Værdalen for at holde Øje med de to Passer Stene og Sul, hvor Schultz allerede i Forvejen havde anbragt Vagtposter, og samtidig forsøge paa at faa fat i nogle af de svenske Patrouiller, for derigennem at faa sikker Kundskab om Forholdene i Jemteland, hvad der ogsaa lykkedes; i Slutningen af Marts blev Lemfort i samme Anledning beordret paa Rekognoscering med en stærk Afdeling Skiløbere.⁶⁾

Disse Strabadser midt i den haarde Vinter blev Skyld i Lemforts Død. Han paadrog sig en Sygdom, der hen i Slut-

¹⁾ Krigskanc. Ekstrakt over norske indk. Sager pro Anno 1693 Nr. 79.

²⁾ Krigskanc. kgl. Eksped. 1707 Nr. 798 og 1709 Nr. 294.

³⁾ Jvfr. Biogr. Lex. XV, 337.

⁴⁾ Om dette Projekt se Relationer fra Statholderskabet i Norge 1709 (Gehejmekonseilets Arkiv), jvfr. Den st. nord. Krigs Hist. II 480.

⁵⁾ Christoffer de Man ell. Deman, † 1712.

⁶⁾ Forskellige Breve fra Generalmajor G. C. Schultz til Overkrigssekretæren (Indk. Br. til Overkrigssekr. 1710 Litr. S.) Jvfr. Norske Saml. II 520.

ningen af Juni tog til og endte hans Liv den 27. August 1711;¹⁾ den 29. blev Liget hensat i Domkirken og førtes til Kristiania Aaret efter den 30. Marts.

Kort før sin Død havde Lemfort, hvis Hustru var Katolik, ladet opsætte en Olafsstøtte paa Stiklestad; i Stedet for at der før havde staaet en Træstøtte med et Jernkors lod han mure en 5 Alen høj Pyramide af Teglsten og anbragte Korset ovenpaa, lod den forsyne med Indskription og indhegne med Stakit. Til dens Vedligeholdelse lagde han et større Jordstykke, men alligevel forfaldt den i Tidens Løb. I 1803—5 blev en ny Støtte opsat.²⁾

Oberst Lemfort, der af Skaanlund beskrives som en undersætsig Mand og „temmelig koparret“, synes ligesom Faderen at have været en Mand med Sans for Forretninger. Han forpagtede Konsumtionen i Trondhjem samt forskellige Kirketiender og erhvervede i 1695 en Ottendedel i Løkkens Kobberværk, der tilsloges ham paa Auktion for 6502 Rdr.³⁾ Om en Tildragelse, der skriver sig omtrent fra denne Tid, foreligger noget dunkle Efterretninger. Lemfort foregiver at have oppebaaret ca. 3800 Rdr. af Munderingskassen imod et tinglæst Pant og „employeret dem til det Trondhjemske Regiments Konservation og til Frelse for min Obrister“ (o: Schultz). Da han ikke kunde betale til den aftalte Tid, blev han arresteret, sat under Tiltale af Krigsfiskalen, og først da Beløbet var refunderet, løsladt ved kgl. Resol. af 27. Aug. 1698, hvorved Kongen tilgav ham og tillod ham at beholde sin Charge. Antagelig har Forseelsen været mere graverende, end Lemfort lader.⁴⁾

Schultz var langt fra fornøjet med Lemfort. Han klagede baade over, at han handlede paa egen Haand og idelig overhængte ham med Memorialer, især om Sønnen Zakarias,

¹⁾ Anf. Sted: Breve fra Schultz af 21. Juni og 30. August 1710.

²⁾ Katalog over den hist. Udstilling i Trondhjem 1897 Nr. 406—7; jvfr. Daæ, Norske Bygdesagn II S. 94 og Saml. t. d. norske Folks Sprog og Hist. I S. 458.

³⁾ Skøde af 31. Aug. 1695 (Rentekammerets Eksped. Prot. 1694—96, S. 390).

⁴⁾ Krigskanc. norske eksped. Sager 1698, 27. Aug.

og hvad værre var, at han under Paaskud af de urolige Tider stadig havde nogle Kompagnier samlet i Byen til Eksercits, for at Konsumptionen skulde indbringe saa meget des mere. Statholder Vibe holder paa, at Schultz maa takke sig selv for Oberst Lemforts Usurpationer og utilkommende Myndigheder; „thi Hr. Generalmajor vil alt for meget være den gode Mand og udvise den complisante. Det kommer ikke altid til Pas“. ¹⁾

Med Lemforts Affærer gik det tilsidst ilde; indfaldende Uaar, Branden i Trondhjem 1708 og private Pengelaan (Oberst Chr. Fr. Marschalk skyldte han nogle Tusinde Rdr.) havde bragt ham saa store Tab, at Enken efter hans Død gik fra Arv og Gæld. Der var næppe Dækning for Regimentskassens Fordring paa 8000 Rdr. i Anledning af nogle udbetalte Munderingspenge, heller ikke for Officerernes Tilgodehavende og langt mindre for de private Kreditorer, der ikke havde smaa Summer tilgode og gik Enken stærkt paa Livet. ²⁾ I 1713 skriver hun fra Kristiania til Kongen, hvorledes hun nu i Aar og Dag i den største Elendighed har ligget paa dette fremmede Sted for endelig at faa Ende paa Boets Ordning, og hun bønfalder om, at Omkomstningerne ved hendes Mand's Begravelse maa gaa forud for de nævnte Munderingspenge; „Gott dem höchsten ist es bekannt“, skriver hun bl. a., „dass nicht durch übermässiges splendides Leben in diese Noth gerathen, sondern dass mein seliger Mann durch ein und ander unglückliche Zufäll umb das seinige gekommen“. Men Kongen vil ikke gaa ind derpaa og vil heller ikke yde hende nogen Pension. ³⁾ Sandsynligvis er hun død i de nærmest følgende Aar. — Af Johan Lemfort og Hustru findes Portrætter i Norge (Billederne hænger paa Laasby pr. Strømmen).

¹⁾ Krigskanc. ref. Sager 1710, 1. Febr. Nr. 6; Schultz t. Vibe 30. Nov. 1709, Vibe t. Schultz 21. Dec. 1709 (Relat. fra Statholderskabet i Norge). Se ogsaa: Den st. nord. Krigs Hist. II 493. Jvfr. I. S. t. Krigskanc. Norge vedk. 1696 Nr. 11.

²⁾ Krigskanc. ref. Sager 1711, 1. Maj Nr. 4; Breve fra Løvendal til Kongen af 14. og 27. Sept. 1710 (Relat. fra Statholderskabet i Norge).

³⁾ Krigskanc. ref. Sager 1713, 12. Sept. Nrr. 33 og 34, jvfr. 1711, 23. Jan. Nr. 21 og 1. Maj Nr. 4.

Oberst Lemfort havde 3 Børn:

Maria Rebekka, født den 4. April 1688. Hun var Katolik som Moderen og indtraadte i Ordenen Congrégation de Nôtre Dame i Mainz den 28 April 1711. Hun aflagde Klosterløftet i 1714 og døde her i Aaret 1752.¹⁾

Gustav Wilhelm, født den 17. December 1690. Døde Aaret efter den 21. Marts.

Zakarias Lemfort, der fødtes den 13. Juni 1692. Han tjente først som Underofficer saavel ved den Trondhjemske Garnison som i København, men blev i 1709, den 30. August, paa Generalmajor Schultz' anbefaling, udnævnt til Sekondløjtnant ved Faderens Regiment i Trondhjem. Han synes at være bleven forfremmet til Premierløjtnant og ogsaa at have fungeret en kort Tid (6.—31. Decbr. 1710), men døde snart efter, den 24. Maj 1711, knap 19 Aar gammel. Med ham uddøde paa Mandssiden den adlede Linie af Familien Lemfort.

Kaptajn Niels Alfsen og Sønnen Alf Nicolaj Alfsen.

Af J. C. V. Hirsch.

Frå norsk Side er der i dette Tidsskrifts sidst udkomne Hefte (V 5 Side 34 til 45) anstillet en minutøs Undersøgelse om, hvorvidt den i 1779 som kejserlig Generalmajor hedenfarne Alf Nicolaj Alfsen burde betragtes som dansk, eller som norsk. Sagen er vel i og for sig af ringe Betydning, da Danmark og Norge i det 17de og 18de Aarh. vare saa nøje forbundne, at Embedsstanden — og da i særlig Grad, Officersstanden — kan betragtes som fælles for begge Riger, men da Forfatteren af dette Indlæg i sin Tid blev den middelbare Aarsag til,

¹⁾ Chronik der „Welschen Nonnen“, herausgegeben, von Leonhard Wassermann (efter Medd. fra Mainzer Stadtbibliothek). Her kaldes hun *Anna* Rebecka von Lemfort. Det bayerske Kredsarkiv i Würzburg, hvor Kongregationens Arkiv opbevares, har ikke kunnet give Oplysninger.

at den hidtil gængse Anskuelse om Alfsens Oprindelse er bleven rokket, maa jeg anse det som en Pligt at oplyse, hvad der vides om Generalmajorens Herkomst.

Ifølge Traditionen gik Alf Nicolaj Alfsen for at have været „en norsk Bondegut“, der, — efterat have opnaaet Officersudnævnelse, gik i fremmed Krigstjeneste, hvor han udmærkede sig — og som „norsk Bondegut“ er han vandret over i Ankers norske Generalspersoner og i dansk biogr. Lex., og var som Følge deraf paa bedste Veje til at vandre videre om, da norsk Oberstløjtnant H. I. Barstad i 1907 — med Forfatteren af dette Indlæg som Hjemmelsmand — oplyste at Alfsen var Søn af en Kaptajnløjtnant i det danske Marineregiment og døbt i Garnisonskirken i Kjøbenhavn.

Det maatte saaledes anses for afgjort, at der var slaet en Pæl igennem Legendens om Bondegutten, og Forfatteren af Afhandlingen i Tidsskriftets V, 5, synes da ogsaa — skønt modstræbende — at ville indrømme, at Sandsynligheden talte for at Generalmajoren var født i Danmark som Søn af en dansk Officer, men nedlægger en bestemt Indsigelse imod, at man paa Grundlag af disse Omstændigheder betragter Alfsen som dansk, da han er udsprungen af en norsk Æt, og — efter Forfatterens Formening — har tilbragt sin Barndom og Ungdom i Norge. Et saadant Ræsonnement har ogsaa sin Berettigelse, og der er da næppe nogen Anledning for Danmark til at reklamere Generalmajor Alfsen som „dansk“ — ialt Fald ikke, naar Niels Juel eller andre i Norge af danske Slægter tilfældig fødte Medlemmer skulle gives i Bytte, — thi Alf Nicolaj Alfsen har som Officer i den dansk-norske Hær, gjort sig skyldig i en Kapitalforseelse ved at udeblive fra sin Afdeling udover given Orlov, svige den Ed, han havdes voret sin Konge og med velberaad Hu give sig i en anden Fyrstes Sold, uden at være løst fra de Forpligtelser han havde mod sit Fædreland, en Forseelse, der udsatte ham for offentlig at blive citeret ved Trommeslag i flere af Landets Fæstninger og for at hans Navn — som Rømningmand — blev opslaaet paa Galgen, i Tilfælde af at han ikke fulgte Citationen. At man ikke

greb til slige Midler overfor Alfsen, skyldes formentlig det Slægtskabsforhold, hvori han stod til Familien Wilster.

Hvorvidt Alfsen har tilbragt sin Barndom og Ungdom i Norge, kunde dog være Tvivl underkastet, men for at faa dette Punkt nærmere belyst, er det nødvendigt at referere Faderens, Niels Alfsens militære Løbebane.

Efter hvad der oplyses af Forfatteren i personalhist. Tidssk. V, 5, 44 ff, Arkivar i det norske Rigsarkiv E. A. Thomle, var Niels Alfsen Søn af Alf Jacobsen paa Myrer og Fossum i Ejdsvold og vel født under eller kort før Svenskekrigen 1657—60. Formentlig er han under Gyldenløvefejden indtraadt som Menig i den søndenfjeldske Marinebataillon og med Mandskab af denne kommen ned til Kjøbenhavn for at indlemmes i det i 1680 under Flaaden oprettede danske Marineregiment, i hvilket han i 1684, da han udnævntes til Fændrik, stod som Sergent. Regimentet blev samme Aar overført fra Flaaden til Hæren og sat paa samme Fod som de øvrige danske Infanteriregimenter, idet man fraveg den oprindelige Bestemmelse kun at benytte det som Soldateske paa Orlogsskibene. Om Alfsen allerede da var gift, kan ikke eftervises. En Vielse i en af de kjøbenhavnske Kirker, er ikke funden, men den $23/3$ 1686 fik han og hans Hustru Else Olufsdatter en Søn — Oluf — døbt i Trinitates Kirke i Kjøbenhavn, og Aaret efter den $12/7$ fik de samme Ægtefolk sammesteds døbt Datteren Ingeborg Marie. Det har ikke været muligt at efterspore naar og hvor denne Alfsens 1ste Hustru er død, men den $20/12$ 1697 var han Enkemand og blev da uden foregaaende Trolovelse og Lysning hjemmeviet til Oberstløjtnant og Tøjmester Johan Jacobsen Wilsters Datter Carlotte Amalie, og allerede den $17/3$ 98 havde Ægteparret ifølge det af Arkivar Thomle efter en Afskrift af nu brændte Kirkebøger, en Datter, Else, til Daab i Ejdsvold Kirke.¹⁾ Var der ikke her en Mulighed for, at der forelaa en Forvexling mellem Niels Alfsen og Broderen Fændrik Jacob Alfsen, thi det ser mærkeligt ud, at Niels, som blev viet i Kjøbenhavn den $20/12$

¹⁾ personalhist. Tidssk. V, 5, 41.

1697 og endnu i Februar 1698 var stærkt engageret her nede, i Marts kunde have Barn i Kirke i Norge. Det forholdt sig nemlig saaledes, at Niels Alfsen, som i 1691 var bleven udnævnt til Secondløjtnant og $17/11$ 1696 til Premierløjtnant ved Grenaderkompagniet af Marineregimentet, sammen med Svogeren Søløjtnant Daniel Jacob Wilster den $18/1$ 1698 havde fungeret som Forlovere for Major Martin Maul af dansk Artilleri. Maul havde i 1ste Ægteskab været gift med Anna Wilster, Datter af Oberstløjtnant Johan Jacobsen W. og havde efter hendes Død indgivet Andragende om at ægte hendes Søster Dorothea Wilster, men dette var bleven afslaaet paa Grund af Dorotheas nære Slægtskab med Mauls 1ste Hustru. Da Majoren vel har ræsonneret som saa, at Konsistorium vilde give Kjøb, naar det stod overfor et fait accompli tog han med sin Brud og sine 2 Svogre, Alfsen og Wilster op til Landsbyen Tikjøb i Nordsjælland, hvor han formaaede Sognepræsten, Magister Wichmann Hassebart til at forrette Kopulationen. Men Maul havde gjort Regning uden Gejstligheden, thi efterat de Nygifte vare retournerede til Hovedstaden, mødte Kaptajnvagtmesteren $27/1$ i Majorens Kvarter, forkyndte ham efter højere Ordre Arrest og førte ham ud til Kastellet, medens Sagen mod ham og Dorothea henvistes til den Kommission, der for Sjællands Vedkommende var nedsat til at behandle Ægteskabssager, og denne blev ifølge Ordre af $8/2$ suppleret med Sjællands Bisp Dr. theol. Henrich Bornemann og Dr. Peder Jespersen.¹⁾ At de 2 Forlovere ogsaa ere blevne belagte med Arrest, er vist uden for al Tvivl. Præsten, der havde været saa letsindig at foretage Vielsen, blev efter en Landemodekjendelse indtil videre suspenderet. Den Arrest Major Maul var underkastet var dog af meget mild Art, thi i Instruxen til Kjøbenhavns Kommandant, Generalløjtnant Hans Schack, paalagdes det denne, at „logere Majoren vel“ og give Tilladelse til, at enhver der vilde besøge ham, kunde faa Adgang, kun ikke hans unge Hustru.²⁾ Paa Grundlag af den nedsatte Kommissions Undersøgelser skulde Sagen mod

¹⁾ Sjæll. Tegn. 51 Fol. 21.

²⁾ Koncept til kgl. Exped. 1698.

Majoren føres for det militære Forum, og efter Ordre af $\frac{12}{3}$ sammentraadte der en Krigsret med Generalmajor Laurits Munk som Præsides og med 3 Oberster, 3 Oberstløjtnanter, 3 Kommandørkaptajner og 3 Kaptajner af Artilleriet som Bidsiddere, og skulle denne Ret dømme Majoren efter Loven og Krigsartiklerne, men den maatte ikke publicere Dommen før denne havde erholdt Kongens Approbation. Krigsrettens Kjendelse er gaat tabt, men den maa som Hovedpunkt have indeholdt Anullering af Ægteskabet, thi den $\frac{12}{3}$ indgav Maul et ydmygt Andragende til Kongen, hvori han bad om „Pardon für sich und seiner sähl Frauen Schwester, Dorothea Wilster, der durch fleischliche Erkänntniss gethaenen Falles halber, samtpt für die bey der darauf erfolgten Copulation“,¹⁾ og den $\frac{3}{5}$ meddeles der ham fuld Tilgivelse, og det tillades ham, uden at udstaa Kirkens Disciplin, at maatte annamme Alterets Sakramente.²⁾ Efter at Hovedpersonen saaledes var skilt ud, anlagdes der Sag mod de andre Deltagere i denne uheldige Brudfærd, og den $\frac{1}{3}$ blev der beskikket Aktor og Defensor i Sagen mod Dorothea Wilster.³⁾ Processens Akter have ikke været til at finde, men Dorothea Wilster førtes kort efter til Bornholm, for at være udenfor sin fradømte Mands Rækkevide, og her ægtede hun $1\frac{1}{2}$ Aar senere Kaptajn Hans Andreas Dilleben af danske Artilleri.

Hvad Forloverne angik, da tilgik der $\frac{19}{3}$ Admiralitetet Ordre til at sætte Løjtnant D. J. Wilster under Tiltale. En lignende maa vel ogsaa være udfærdiget i Krigskancelliet for Niels Alfsens Vedkommende, men Krigskancelliets Arkiv er uheldigvis meget defekt for denne Periode. Endnu ved Udgangen af Marts var Sagen mod Forloverne ikke tilendebragt, og $\frac{3}{4}$ indgav Løjtnant Wilster da et Bønskrift til Kongen, hvori han bad om Pardon for sig og Grenaderløjtnant Alfsen, fordi de havde syndet mod Kirkeritualet § 309.⁴⁾ Alfsen siges i dette Bønskrift at være fraværende — i Norge. Hvis

¹⁾ Inds. Sag til K. K. 142, 1698.

²⁾ Sjæll. Tegn. 51 Fol. 96 f.

³⁾ Sjæll. Tegn. 51 Fol. 38.

⁴⁾ Inds. Sag til K. K. Marinens Afv. N. 207, 1698.

Barnefaderen personlig har været tilstede ved Daaben paa Ejdsvold den $17/3$, medens Sagen mod Niels Alfsen i Februar og Marts endnu verserede mod denne i Kjøbenhavn, maa Løjtnanten altsaa paa et tidligt Tidspunkt have gjort sig usynlig, thi først mod Slutningen af Marts kunde man faa et Overblik over, at alt syntes at gaa i Orden. Dersom Navnene Niels Alfsen og Charlotte Amalie Wilster ikke udtrykkeligt nævnes i den i personalhist. Tidssk. V, 5, 41 citerede Afskrift af Ejdsvold Kirkebog, er der en Mulighed for, at det til Daaben fremstillede Barn var Datter af Niels' Broder Jacob. Dette vilde da ogsaa tage sig bedre ud for Niels Alfsen og Frue.

Naar man skal bestemme, hvor den senere Generalmajor Alfsen har tilbragt sin Barndom og Ungdom, maa man holde for Øje, at Inkvarteringsforholdene ved de nationale og ved de hvervede Afdelinger vare vidt forskellige. Medens Officererne af de nationale Regimentter — saaledes som i Norge — fik anvist, eller forskaffede sig Kvarter indentor Kompagniets eller i alt Fald Bataillonens Udskrivningsrayon, det være sig nu i Kjøbstad eller i Landdistrikt, maatte Officererne ved de hvervede Regimentter, der altid havde Mandskab til Tjeneste, have fast Bopæl i den Regimentet anviste Fæstning eller befæstede Plads. Naar der derfor i personalhist. Tidsskrift V, 5, 41 gjøres gjældende, at Niels Alfsen „i den største Del af sit Liv har havt sin faste Bopæl paa Gaarden Mork i Ejdsvold“, kan dette ikke holde stik. Som Officer i det hvervede Marineregiment havde han fra 1680 havt Garnison i Regimentets Standkvarter Kjøbenhavn. Vi have allerede set, at hans 2 Børn af 1ste Ægteskab ere førte til Daab i den derværende Trinitatis Kirke og i Perioden 1699 til 1704 fik han yderligere 5 Børn døbt i kjøbenhavnske Kirker, nemlig: i Holmens K. $21/1$ 1699, $4/12$ 1700 og $13/3$ 1702, henholdsvis Døtrene, Kathrine, Anna og Johanne Jacobe — i Garnisons K. $18/5$ 1703 Sønnen Alf Nicolaj (der ganske rigtig — som Arkivar Thomle gjør opmærksom paa — ikke kan være den senere Generalmajor, da han blev begravet i Trinitatis K.

$\frac{1}{2}$ Aar gl.) og endelig $\frac{27}{5}$ 1704 den omkvæstionerede Alf Nicolaj.

Til Aaret 1705 har man altsaa gennem Kirkebøgerne en Stadfæstelse paa, at Faderen Alfsen har havt fast Bopæl i Kiøbenhavn, hvor han med en sjælden Liberalitet har fordelt Udførelsen af de glædelige og sørgelige Begivenheder i sin Husstand mellem 3 af Hovedstadens Kirker. Den $\frac{29}{9}$ 1703 udnævntes Niels Alfsen til Kaptajn og erholdt Kompagni i Regimentet efter fra $\frac{17}{11}$ 1701 at have ført Livkompagniet (Regimentschefens eget Kompagni) som Kaptajnløjtnant. Fra nu af var han i endnu højere Grad — baade i tjenstlig og i pekuniær Henseende — knyttet til sin Afdeling, thi forsømtes Kompagniet, kom det til at gaa ud over Kompagnichefens Pung. Det er derfor lidet sandsynlig, at Familien nu skulde have taget fast Ophold i Norge, og naar hans næste 3 Børn, Anna Martine, Frederikke Louise og Anna Cathrine ere blevne døbte i Ejdsvold Kirke, skyldes det vist Tilfældigheder at Charlotte Amalie har gjort Barsel under et Besøg i Mandens fædrene Gaard, thi der er intet der tyder paa, at Alfsen ikke var ved sit Kompagni i Kjøbenhavn, og der maa Konen — som Resultatet udviser da ogsaa have været, i det mindste til Tider.

I 1710 var Alfsens Kompagni ombord paa Dannebrog, da dette den $\frac{4}{10}$ sprang i Luften med Ivar Huitfeldt. Personlig var han ikke tilstede, da Katastrofen indtraf, og herom skriver hans Regimentschef Oberst Andichon den $\frac{10}{10}$ til Overkrigssekretæren: „Lors que Votre Excellence sera informée que nous avons toujours été en mouvement pour joindre la flotte Suedoise depuis son arrivée à Køgerbuch. J'espère qu'Elle me tiendra excuse d'avoir tardé jusqu'aujourd'hui ne l'ayant peu faire plustôt à lui faire savoir que la compagnie du capitaine Alffsen, qui étoit sur le Dannebrog a été envelopée le 4 de ce mois dans le malheur, arrivé a ce vesseau qui sauta ce jour là, le feu y ayant pris par un accident. Le capitaine Alffsen qui avoit eu permission de Sa haute Excellence¹⁾

¹⁾ Ulrich Christian Gyldenløve, Søn af Chr. 7. og Sophie Amalie Moth — f. $\frac{24}{6}$ 1678, † $\frac{8}{12}$ 1719 — General-Admiral (jfr. Biogr. Lex. VI, 347 f. f.)

d'aller à Copenhague se trouve presentement sur le bord de l'Elephant, ou il se rendit la nuit du 5 au 6.⁴ Der var endnu nogle syge af Kompagniet i Kjøbenhavn og Andichon beder Overkrissekreterøren om at indvirke paa Kongen, saa at Alfsens Komp. atter kan blive retableret.¹⁾ Det har næppe været i Tjenesteanliggende at Alfsen har været fraværende. I saa Fald havde Regimentschefen sikkert anført dette som Begrundelse for, at én af hans Undergivne ikke var paa sin Post i et saa kritisk Øjeblik, da Flaaden søgte Fjenden, og det maa da have været i meget presserede Familieanliggende, at Kaptajnen havde opnået Landlov af Hs. høje Excellence.

Medens Manden i 1711 var ved Armèen i Meklenborg og Pommern, maa hans Hustru have haft Bopæl i Kjøbenhavn; thi ifølge Kjøbenhavns Garnisonskirkes Begravelsesprotokol fik hun den $12/8$ en 14-aarig og den 25. i s. M. en $3\frac{1}{2}$ -aarig Datter begravet ved Foranstaltning fra nævnte Kirke. Begge døde pludselig af en hidsig Feber, det skal vel sige af den grufulde Bubonpest, der netop i August Maaned greb saa stærkt om sig i Hovedstaden. Den sidstnævnte $3\frac{1}{2}$ Aar gl. Datter kjendes hverken fra de norske eller kjøbenhavnske Kirkebøger. Hendes Plads i Rækken af Kapt. Alfsens Børn maa være imellem Frederikke Louise og Anna Cathrine. Men Fru Alfsen skulde endnu inden Aarets Udgang ogsaa miste sin Husbond. Hans Dødsdag kjendes ikke bestemt, men han maa være død før $15/2$ 1712, thi paa denne Dag blev karakteriseret Kapt. af Livgarden tilfods, Henrich Müller, forsat til Marineregimentet, som Chef for det ved Kapt. Alfsens dødelige Afgang ledigblevne Kompagni,²⁾ og $27/9$ s. A. beretter Fru Alfsen i en Supplik at Manden er død foran Wismar i 1711. Han er da sandsynligvis bukket under for den ved Posteringen foran Wismar grasserende Blodgang.

For at forhindre Pestens Udbredelse, var Kjøbenhavn i 1711 bleven afspærret ved en Troppekordon og al Forbindelse mellem Sjælland og de andre Landsdele afbrudt. Først midt i 1712 blev det tilladt at forlade den uhyggelige Hoved-

¹⁾ ref. Sag $13/10$ 1710 § 4.

²⁾ Reg. N. 1569, 1712.

stad, og Familien Alfsen kan da antages omtrent ved dette Tidspunkt at være flyttet til Norge, hvor Fru Alfsen — foruden det Tilhold, hun kunde vente hos sin afdøde Mands Slægt — havde 3 Brødre i Krigstjeneste, og af disse indtog den ene, Peter Jacob Wilster, en fremragende Stilling som Chef for norske Artilleri. Fra 1712 til han den $15/3$ 1719 som 15-aarig Yngling optoges i Landkadetkompagniet, kan altsaa Alf Nicolaj Alfsen have haft fast Ophold paa Gaarden Mork. De følgende 9 Aar tilbragte han i Danmark, dels 4 Aar som Landkadet, dels — fra $25/1$ 25 — som Underofficer i Oldenborgske hvervede Inf. Rgmt., og først $24/5$ 1728 vendte han tilbage til Norge som Fyrværker ved Artill. Komp. i Bergen. Hans Forbliven her var dog ikke af lang Varighed. Den $3/7$ 1733 erholdt han 2 Aars Rejsetilladelse til Udlandet, for at gjøre sig habil til Hs. Maj.' Tjeneste, og der meddeltes ham Secondløjtnants Karakter, og dermed er egentlig hans Forhold til Fædrelandet — det være sig nu Norge eller Danmark — brudt. Han skal dog imidlertid — efter en Udtalelse i Søsteren Anna Cathrines Brev af $6/8$ 1745 — have været i Kjøbenhavn efter hans første udenlandske Kampagne og der indleveret et „Cart paa de Attaquer, hand havde været udj“, og skal derefter været gaaet i fransk Tjeneste.¹⁾

Efter 1734 var saavel norske Artilleri som Generalkommissariatskollegiet i Kjøbenhavn uvidende om, hvor Løjtnant Alfsen færdedes. Desuagtet fik han den $27/4$ 1739 Udnævnelse som Stykjuncker, og han ansattes ved Artillerikompagniet paa Kongsvinger. Da han imidlertid stadig udeblev, lod Overkrigssekretæren Michael Numsen anstille Undersøgelser i Udlandet, og i Formodning om at han opholdt sig i de prøjsiske Østersøstæder, fik i 1740 den danske Konsul i Danzig, Krigskommissær Wagaard Ordre til at undersøge, om dette forholdt sig rigtigt. Foranlediget heraf, indberettede Wagaard, at Lt. Alfsen ikke (længere?) var i Danzig, men at han skulde være rejst til Warschau, og Konsulen vilde, gjennem en derboende bekjendt Kjøbmand lade ham tilstille et Manebrev. Der kan

¹⁾ ref. Sager $24/12$ 1749. Referendum.

vel næppe være Tvivl om, at Løjtnant Alfsen efter modent Overlæg har undladt at holde Generalkommissariatskollegiet underrettet om sit Ophold, og det synes, som om hans i Norge værende Slægt har spillet under Dække med ham, thi før man skred til at inkvirere efter Løjtnanten i Udlandet, har Chefen for norske Artilleri dog sikkert ladet forhøre hos hans Moder eller Søstre, om de kjendte hans Opholdssted, og gennem Jfr. Karen Germans Vidnesbyrd — citeret i personalhist. Tidssk. V, 5, 37 — høres der dog at Alfsen havde sendt Slægten i Norge de ømmeste Breve med Tilsagn om Hjælp, hvis det skulde gjøres fornødent. Det er ikke utænkeligt, at det Exempel, flere af hans mødrene Slægtninge havde givet, har haft sin Del i, at Lt. Alfsen vendte sit Fædreland Ryggen. Tre af hans kjødelige Fætttere havde saaledes, — efter at have opnaaet Afsked fra dansk Krigstjeneste — expatrieret sig og vare gaaede i fremmede Potentaters Sold, og Alfsens Morbroder — den Søløjtnant Daniel Johan Wilster, der sammen med hans Fader havde været Forlover for Major Maul — var endt som Landsforræder, og havde i 1715, som svensk Schoutbbynacht ført Eskadre mod sit Fødeland.¹⁾

I 1741 var endelig Overkrissekreterærens Taalmodighed udtømt, og den $2\frac{1}{2}$ s. A. blev den Stykjunkerplads, der var holdt ledig til Alfsen, besat med karakt. Løjtnant Fyrværker Boyesen.²⁾ Hans Gage som Fyrværker og Stykjunker fra Udløbet af hans Orlov, indtil hans Plads nu blev besat, var forbleven som Depositum ved norske Artilleri, og i 1745 anholdt da hans ovenomtalte Søster, Anna Cathrine, Overkrissekreteræren om, at være hende behjælpelig med at faa denne Sum udbetalt. Angaaende Broderen udtaler hun sig meget ubestemt og skriver „at nogle indberette at han skal være død — Gud alleene veed huad sandt er.“³⁾ Det lykkes hende dog ikke at komme i Besiddelse af Afregningen, og den $2\frac{1}{12}$ 1748 havde man i Generalkommissariatskollegiet

¹⁾ jfr. Biogr. Lex. XVIII, 45.

²⁾ Reg. No. 187, 1741.

³⁾ Brev af $\frac{1}{8}$ 1745, dateret Luneby Gæstgivergaard i ref. Sag $24\frac{1}{10}$, 1749 Referendum.

gjennem Alfsens daværende Foresatte erholdt authentisk Underretning om, at denne siden $17/6$ 1744 stod som kejserlig Stykhauptman i den bayerske Artilleribrigade, det vil sige, som Artillerikaptajn i den i 1742 til romersk Kejser under Navn af Karl VII valgte bayerske Kurfyrste Karl Albrechts ¹⁾ Armé. Af det kurfyrstelig bayerske Krigskancellis og den bayerske Artilleribrigades Attester ses, at Alfsen ikke har forsmået i Udlandet at slaa Mønt af det danske „Officers-von“, hvilket naturligvis i Tyskland gav ham mere Prestige.

Den Sum norske Artilleri havde opsparet ved Alfsens Udeblivelse beløb sig til 239 Rdl. 20 β. Da disse Penge brændte Chefen for Korpset, Oberst Kaasbøll paa Hænderne, nedsatte han en Kommission for at undersøge, hvem Summen rettelig kunde tilfalde. Kommissionen kom til det Resultat, at Pengene burde indbetales til den norske Officersenkekasse, og Kaasbøll indstillede da dette Votum til kgl. Approbation. Herpaa faldt der $31/12$ 1749 efterfølgende Resolution, der, da Motiveringen kan have sin Interesse — gives in extenso:

»Os er allerunderdanigst bleven refereret, hvorledes udi det Dig anfortroede norske Artillerie Corps efter din Foranstaltning er holdt en Commission for at kiende og dømme, hvem den Gage kunde tilhøre, som paa den med Sc. Lts. Character af Infanteriet standene, i Juli 1733 udenlands paa 2 Aar permitterede og siden aldeles udeblevne Stykjunker Alf Nicolaj Alfsen er bleven anviist fra den Tiid af Permissionen har været forløben, indtil den 27. Febr. 1741, da hans Plads igen er bleven besatt, og af hvilken Gage der endnu ved Choret findes i Behold 239 Rdl. 20 β, samt at Commissionen har holdt for, at disse Penge maatte udbetales til den Norske Enke-Casse, grundende deres Kiendelse paa Ordonnancen af 14. November 1740 dens 4de Articul. Men da Indholdet af denne her allegerede Articul alleneste sigter paa saadanne Casus, da en Ober-Officier udebliver over den ham forundte Permission uden nogen Intention aldeles at deserere sin Charge, hvilket ey med Grund kand siges om den her bemeldte Alfsen, som

¹⁾ ref. Sag $24/$, 1749 Referendum.

tvertimod ved hans Engagement udi fremmed Tieneste noksom har lagt for Dagen, hvor lidet han har vaaren sindet, sig her igien at indfinde, saa havde vel Gagen quæstionis retteligen igien skullet betales til Vores Casse, liigesom plejer at skee med hvad paa en deserteret Person af Forseelse kunde være assigneret. Men dog alligevel har Vi — af særdeles Naade allermildest skienket og foræret disse 239 Rdl. 20 β den Norske Militair Enke-Casse, hvorhen du altsaa denne Summa haver at lade betale.

Og som Vi i det øvrige allernaadigst ville have forskaaned tiit berørte Alfsen for — i Medfør af Kriigs-Articlerne — at paatales for hans Udeblivelse: saa have Vi dig saadant herved til Efterretning allernaadigst villet bekendtgjøre.

Christiansborg, den 31. December 1749.“

At Kongen ikke beordrede Oberst Kaasbøll til at forfølge Sagen mod Alfsen, skyldes vel dels Hensynet til Kurfyrsten af Bajern, dels Hensyn til de Medlemmer af Familien Wilster, der endnu stode i dansk Tjeneste, og hvoraf 3 beklædte Stilling som Stabsofficerer.

I 1754 skiftede Alfsen atter Herre og traadte fra kur-bajersk over i Kejserinde Marie Theresias Tjeneste, og fra nu af findes hans Rangtrin meddelt af Oberstløjtnant Barstad i dette Tidsskrifts V-4-181. Om man nu skal regne Alf Nicolaj Alfsen for „norsk“ eller „dansk“ overlades enhver selv at bedømme. Han havde det Wilsterske Blod i sine Aarer ¹⁾ og har uden Tvivl været en energisk og tjenstivrig Officer, — men han havde sine Pletter.

¹⁾ Statholderen i Norge Valdemar Løvendal karakteriserer den ovenfor berørte Genmaj. Peder Jacob Wilster saaledes: Il a ses défauts et ses qualités, il est bizarre et vain, et on a plus a faire avec luy qu' avec trois autres, se croyant fort suffisant. Cependant il entend son métier . . . , og denne Karakteristik kan omtrent passe paa alle Medlemmer af Officersslægten Wilster (Mem. 1711).

General Joachim Melchior Holten von Castenschiolds Ridderbiografi.

Meddelt ved Aug. Fjelstrup.

I Herresædet Borreby's Arkiy, som Ejeren, Kammerherre *Castenschiold*, for en Snes Aar siden deponerede i Landsarkivet for Sjælland, findes en Afskrift af nogle autobiografiske Optegnelser, som Kammerherrens Oldefader, General *Joachim Melchior Holten von Castenschiold*, i Aaret 1811 indsendte til Ordenskapitlet.

Ved at supplere disse Optegnelser med Oplysninger fra Breve og Dokumenter, som ligeledes findes mellem Borrebypapirerne og vedrører den afdøde General, faar man et fragmentarisk, men ret karakteristisk Billede af den gamle Officer og Herremand, som bl. a. har taget Del i de interessante Begivenheder i 1772, 1801 og 1807.

Navnlig fra sidstnævnte Aar findes et ikke ubetydeligt Antal

Breve, som stiller Generalens Deltagelse i Krigsbegivenhederne i et andet Lys end det, som visse baade samtidige og senere Kritikere har set den i.

I det 17. Aarhundredes sidste Decennium omtales en ung Flensborger, *Jørgen Carstensen*, som „Bottelerer“ paa St. Thomas. „Bottelerer“ (Bouteiller) kaldtes dengang den Funktionær, som paa de store Skibe havde Opsyn med „Botteliet“, Opbevaringsstedet for Drikkevarerne ombord. Det var en ret beskedent Bestilling, som lønnedes med 3 Rigsdaler om Maanedet, og Ansættelsen var paa 3 Aar ad Gangen. *Jørgen Carstensen*, der nærmere omtales i dette Tidsskrifts II R. 2. Bind S. 129—137, var imidlertid Søstersøn af Øens daværende Guvernør, *Johan*

Lorentz, blev senere gift med hans Steddatter og fik paa den Maade Midler til at købe en Plantage. Svigermoderen døde i Aaret 1700, Svigerfaderen to Aar senere, og *Jørgen Carstensen* arvede en ret betydelig Formue, som han dog maatte dele med to Brødre, der var Handelsmænd i Trondhjem, og en Søster, der var gift i Flensborg. 1703 var han i København, 1712—13 besøgte han Amsterdam, og 1715 kom han igen til København, som Medlem af en Deputation, der forgæves forsøgte at faa Øen bragt i umiddelbar Afhængighed af Kronen. Seks Aar efter døde han, og hans Enke ægtede et Aarstid senere den formuende *Jakob Magens*.

*Jørgen Carstensen*s og *Margrete Volckers*' eneste Barn, Sønnen *Johan Lorentz*, var født paa St. Thomas d. 18. Maj 1705; men om hans Barndom og første Ungdom ved man aldeles intet. Da han var 23 Aar gammel, ægtede han den et halvt Aar yngre *Jacoba Holten*, hvis velhavende Fader, *Joachim Melchior Holten*, en Tid havde fungeret som Øens Guvernør, og han var saaledes fra sin tidligste Ungdom en rig Mand. 1733—34 var *Johan Lorentz Carstensen* i København, hvor han bl. a. købte en Aktie i det vestindiske Kompagni, saa at han senere kunde erhverve sig Plantager derovre, og 1740 forlod han Vestindien for at tage fast Ophold i Danmark. Fem Aar efter købte han det gamle Herresæde Knabstrup i Nærheden af Holbæk, og paa samme Tid blev han af *Kristian VI* adlet under Navnet *Castenschiold*. Allerede d. 19. Juni 1747 døde han, kun 42 Aar gammel, hans Enke, som sad i uskiftet Bo og senere købte Hørbygaard ved Holbækfjorden, døde d. 4. December 1751, og begge Ægtefællerne er bisatte i Mariakirken i Helsingør.

Johan Lorentz von Castenschiold og *Jacoba von Holten* havde tre Sønner og to Døtre. Det ældste Barn, Datteren *Catharine Marie*, var født paa St. Thomas 1735, blev femten Aar gammel gift paa Knabstrup med Justitsraad *Daniel von Bergen* og døde 1778. Den ældste Søn, *Carl Adolph*, som var født paa St. Thomas, men døbt i København 1740, døde som Etatsraad og Kammerherre 1820. Han var gift første Gang med *Augusta Dorothea Brøer*, som døde 1819, 75 Aar gammel, anden Gang, halvanden Maaned før sin Død, med den 59-aarige *Dorothea Lyngby*, som overlevede ham 18 Aar. *Jørgen Frederik* var født 1741 og døde som afskediget Generalmajor 1819, to Aar før sin Hustru, *Johanne Vilhelmine Grevenkop*. *Margrethe Vilhelmine*, som var født 1745, blev sytten Aar gammel gift paa Knabstrup med Kammerjunker *Sivert Ehrenreich von Pfuhl* og døde 1812. En Søn, *Johannes*, døde et Par Maaneder efter sin Fødsel 1747. Det fjerdeældste Barn var Sønnen *Joachim Melchior Holten*.

*Joachim Melchior Holten von Castenschiolds¹⁾
autobiografiske Optegnelser.*

„Efter Deres Majestæts allernaadigste Befaling, der er mig bekientgiort ved Ordenskantzleren, hans høygrevelige Excellence, Herr Geheime-Conferentzraad, Greve af *Moltke*²⁾ til Bregentved, Ridder af Elephanten og Storkors af Dannebroggen, indsendes herved allerunderdanigst en Oversigt af mit Levnetsløb.

I Aaret 1743 blev jeg født her i Kiøbenhavn. Mine Forældre vare *Johan Lorentz von Castenschiold* til Knapstrup og Moder *Jacoba von Holten*, hvilke begge ved Døden forlode mig i min meget unge Alder.

1760 i Foraaret blev jeg ansadt som Cornet ved det slesvigske Cuirasser-Regiment, som da under Commando af General-Lieutenant *Juul*³⁾ til Raunholdt i Fyhn cantonerede i det Bredstedske.⁴⁾ Omstændighederne foraarsagede, at min Ansøgning om endnu nogen Tiid at opholde mig ved Accademiet ei blev bevilliget, hvorfor jeg strax maatte gaae til Regimentet og giøre Tieneste.

I Efteraaret 1761, efter foregaaende Tilladelse og den Tiids Bruug, købte jeg et Compagnie udi det da kaldte andet jydsk Cuirasser-Regiment, under Commando af General-Major Grev *Holk*⁵⁾ til Ourebygaard i Lolland, hvilket Regiment ved den i Aaret 1763 i October Maaned giorte Reduction og Incorporation blev foranderet til det siellandske Dragon-Regiment, og mit Compagnie tillige med 3 Compagnier pr. Regiment derved reducet; hermed endte min Carriere under hans

¹⁾ Dansk biografisk Leksikon. III. 1889. Pag. 426—28. — Dansk Adelsaarbog 1889. Pag. 150. — Manthey: Ridderes Levnetsløb. 1820. Pag. 156—57.

²⁾ Grev Joachim Godske Moltke (1746—1818) var 1808 bleven Ordenskansler.

³⁾ Ove Juul til Ravnholt paa Fyn (1700—1766) var fra 1738 Chef for det slesvigske Rytterregiment, men solgte Regimentet i Januar 1761.

⁴⁾ Bredsted, en slesvigsk Flække, et Par Mile nordenfor Husum.

⁵⁾ Grev Christian Conrad Christoffer Holck til Ourebygaard (1698—1774) var 1748—63 Chef for det 2det jyske Rytterregiment, som da fik Navn af det sjællandske Dragonregiment.

kongelige Majestæt høysalige Kong *Frederik d. 5.'s* allernaadigste Regiering.

Da hans kongelige Majestæt, høysalige Kong *Christian d. 7.*, til Belønning for hans Troeskab og Nidkierhed i Tienesten, tillod ovenmeldte min uforglemmelige Chef 1766 at sælge sit Regiment, mod Forbeholdenhed af Avancement i Regimentet, erholdt afdøde Overkammerherre *Eickstedt*,¹⁾ der stod som Oberstlieutenant derved og tillige var ældste Oberst af Carakter i Cavalleriet, Regimentet som Cheff, og jeg avancerede til *Seconde-Major*. Efter at jeg i 7 Aar og 10 Maaneder havde staaet i *Seconde-Capitains No.* og fra Aaret 1763—1766 forrettet samme Tieneste, blev mig i Aaret 1771 allernaadigst anbetroet *Escadron* i Regimentet, og samme Aar commanderet med et *Detaschement* til Kiøbenhavn, for der at gjøre den Tieneste som forhen *Garden til Hest*. Strax efter blev jeg beordret at marschere med 2 *Escadroner* til Egnen af *Hirrsholm*.²⁾

I Aaret 1772 blev jeg avanceret til Oberstlieutnant³⁾ og derefter til kongelig *General-Adjutant* samt forsadt som *Major* udi den da oprettede kongelige *Livgarde til Hest*, hvilken *Garde* blev organiseret af mig under *Overkammerherre von Eickstedt*, der tillige var *Commandant* i Kiøbenhavn.

Formedelst at nogle yngre Oberstlieutenanter i Classen vare givne Oberst-Character, blev mig 1774 Oberst-Character allernaadigst tillagd. Samme Aar blev jeg ved hans kongelige Høyhed, høysalige *Arve-Prinds Fridericks* Formæling allernaadigst udnævnt til *Kammerherre*. Under fornævnte min *Stilling*, til 1778, var jeg adskillige Gange i Skaane ved de

¹⁾ Hans Heinrich Eickstedt (1715—1801) garnisonerede indtil 1771 i *Nestved* som *Chef* for de sjællandske *Dragoner*; saa blev han af *Struensee* med sit Regiment forflyttet til *København*. Som *Belønning* for sin *Deltagelse* i *Hofrevolutionen* 17. Jan. 1772 blev han udnævnt til *Statsminister*, *General* i *Kavalleriet* m. m. (*Dansk biografisk Leksikon*).

²⁾ *Hestgarden*, der ligesom *Fodgarden* var oprettet af *Frederik III*, blev, som bekendt, opløst af *Struensee* i *Foraaret* 1771, men oprettet igen *Aaret* efter.

³⁾ D. 17. *Januar* 1772 var *Castenschiold* for saa vidt *Deltager* i *Hofrevolutionen*, som han eskorterede den fangne *Dronning Caroline Mathilde* til *Kronborg* og sad paa *Forsædet* i *Dronningens Vogn*. „Fordi han var brugt denne *Dag*“, blev han udnævnt til *Oberstløjtnant* m. m.

Leire, som de Svenske i de Aar holde. 1778 forrettede jeg General-Adjutants Tieneste hos hans høyfyrstelige Durchleutighed Hertugen af Brunsvig-Bevern, som var Gouverneur i Kiøbenhavn¹⁾ og commanderede det Corps d'arme, som det Aar stod i Leire ved Kiøbenhavn, under hvilken Tieneste jeg, da et Maneuver ved Brønshøy var endt, og jeg skulde bringe Cavalleriet en Ordre, havde den synderlige Lykke, ved at blive opmærksom paa en Fremmed, der reed omkring for at beseer Tropperne, at kiende ham for at være afdøde Kong *Gustav d. 3.* af Sverrig, hvilket jeg strax meldte Hertugen, der paa Øyeblikket lod det melde høysalige Kongen. Hans Majestæt Kongen af Sverrig, som jeg mødte mellem Tropperne og et Vandsted, søgte at undgaae mig ved at ville ride over Vandet; men paa mit Tilraab: De drukner! vendte han sin Hest imod mig, hvorved jeg kom Kongen saa nær, at jeg næsten berørte ham, saa at jeg tydelig saae, det var Kongen; saavel det, at jeg studsede, saa og den Maade, jeg gjorde Plads paa og hilsede, overbeviiste Kongen derom. Hans Majestæt hævede strax sin Incognito og lod sig ved den kongelige Ambassadeur, Baron *Sprengporten*,²⁾ melde, og samme Dags Middag spiiste hs. M. med vores allernaadigste høysalige Konge.

I Efteraaret 1778 behagede det Deres Majestæt naadigst at tilkiendegive mig, at De vilde ansee med Velbehag, om jeg det paafølgende Aar vilde gaae til den preusiske Armée, som da stod i Slechien; en saa naadig Befaling kunde ikke andet end opfyldes med Glæde.

¹⁾ Frederik Carl Ferdinand, Hertug af Braunschweig-Lüneburg-Bevern (1729—1809) var 1760 kommen til Danmark, hvor han et Par Aar senere blev ansat som Generallejtant ved Garden til Fods. Efter Hæromordningen blev han 1766 Guvernør i Rendsburg, 1772 kommanderende General paa Sjælland og 1773 Guvernør i København. Han var meget yndet ved Hoffet og bl. a. virksom ved de store Manøvrer, som fra 1766 blev afholdte hvert 3. Aar. Ved Regeringsforandringen 1784 blev han afskediget og fik anvist Ophold paa Glücksburg Slot, hvor han døde.

²⁾ Johan Vilhelm Sprengporten (1720—95), svensk Friherre og Generallejtant, opholdt sig i København som Gesandt fra 1761 og som Ambassadør 1787—91. Han døde i København.

Reisen tiltraades først i Februar 1779, og i Selskab med Oberste *Drechsel*¹⁾ og Kammerherre *Arenfeldt*²⁾ reiste jeg fra Hamburg til Breslau, hvor vi bleve forestillede den afdøde Kong *Frederick d. 2.* af Preusen, som i de naadigste Udtryk tillod os at opholde os efter eget Behag. Blandt det mere merkværdige, vi saae paa denne Reise, merker jeg Bataille-Pladsen i Egnen af Cüstrin.³⁾ Veiledet af Kortet og Beskrivelsen derover, samt de Efterretninger, vi modtog ved Samtale med en gammel Mand, gjorde vi os det tydeligste Begreb om enhver Omstændighed. Under hvores Ophold i Breslau bivaanede vi adskillige Maneuvre; men intet var merkværdigere end Oplysningen om Slaget ved Leuthen.⁴⁾ Længe opholdt vi os paa Bataille-Pladsen ved Østerigernes Stilling, med Kortet og Beskrivelsen; dernæst overveiede vi Preusens Marsch og Attaque, hvorved Østerigerne bleve nødte til at forandre deres Stilling, efter at deres venstre Fløy var bleven tilbage-trængt, og maatte vi i disse Maneuvre ikke mindre beundre Østerigernes tappere og haardnakkede Modstand end Preusernes Taktik og Mod. Sørgende over Kammerherre *Arenfeldts* Død forlod jeg Breslau, og efter nogen Tiids Ophold i Oberslecien fortsadte jeg Reisen til Prag, hvorved jeg traf paa en Deel af de preusiske og østerigske Fortropper og besaae Fæstningerne Silberberg, Glatz og Olmütz, samt den Position, Østerigerne og Preuserne havde havd ved Hohenelb. Under mit Ophold i Prag besaae jeg Bataille-Pladsen, hvor Feldtmarschal *Schwerin* faldt;⁵⁾ Kortet og Beskrivelsen gjorde det indlysende, at den preusiske Armee i nogle Tiimer før Bataillen havde marschered under Østerigernes Øyne. Ligeledes saae

¹⁾ Georg Vilhelm Drechsel (1739—99) var i 1779 som Major Chef for 2den Husareskadron, blev Oberst 1795 og døde som Chef for et norsk Dragonregiment.

²⁾ Carl Ludvig Arenfeldt (1738—79) havde tjent som Kaptajn i Livgarden 1769—71 og i Efteraaret 1771 fungeret som Generaladjutant hos Kongen. Han døde i Breslau ^{15/}, 1779.

³⁾ Den lille befæstede By Küstrin i Brandenburg, ved Warthes Udlob i Oder, var i August Maaned 1758 bleven belejret og bombarderet af Russerne.

⁴⁾ Ved Landsbyen Leuthen, i Nærheden af Breslau, sejrede Frederik II over Østerrigerne ^{5/}₁₂ 1757.

⁵⁾ Feltmarskal Schwerin faldt i Slaget ved Prag, ^{6/}, 1757.

jeg en stor Deel østerigsk Artillerie og Cavallerie passere forbi til Ungern, som af Folk og Heste var det skønneste, man kunde see.

Paa min Reise fra Prag til Dressen besaae jeg den berømte Bataille-Plads ved Collin,¹⁾ og i den Hensigt at gjøre en Reise til Italien gik jeg fra Dressen igiennem Tydskland over Stradsborg til Lyon; men indløbue Efterretninger nødsagede mig at forandere mit Forsædt, og reiste tilbage til Paris, hvorfra jeg efter 12 Ugers Ophold gik over Metz igiennem Zweibrücken, over Cassel, Hanover og Lyneborg tilbage til mit Fædreneland.

Denne Reise var riig paa Beskuelse af Fæstninger og Tropper, der kappedes at overgaae hinanden i Færdighed og Orden; men intet var at ligne med de Franskes Fyrighed i Attaque og Hurtighed i Retning.

Ved min Tilbagekomst imod Sommeren 1781 tiltraadte jeg min Post i Garden og indgik paafølgende December Maaned udi Ægteskab med min endnu levende Hustrue, *Elisabeth Behagen*, en Datter af afdøde Etatsraad *Gysbert Behagen*.²⁾ Dette Ægteskab gav mig tvende Sønner, af hvilke den ældste, *Hendrick Gysbert*, tiener som Ritmester og Escadron-Cheff ved det siellandske Rytter-Regiment, og den yngste, *Johan Carl Thuerecht*, er anbetroet Amtmandskab paa Island, og en Datter, *Elisabeth*, der er indtegnet i Wemmeltofte Kloster, men er i mit Huus endnu. Endskiønt opofret til ved Krigstieneste at værne for Fædrenelandet vilde jeg og benytte Fredens Roe til ved gavnlige Sysler i Landbruget at udføre nogle for Landvæsenet nyttige Planer. Til dette Øyemed kiøbte jeg i Aaret 1783 Borrebyegaard og Gods i Sielland, begynte med Hovedgaardens Forbedring ved at opmaale dens Marker og

¹⁾ Ved Kollin i det nordøstlige Bøhmen, ved den vestlige Elbbred, sejrede Østerrigerne over Frederik II, 18/6 1757.

²⁾ Den bekendte Handelsmand Gyspert Behagen, som var født i Tyskland 1731, døde som Etatsraad i København 1797.

Elisabeth Behagen var født 1758. Mellem Borrebydokumenterne findes en „Concession for Oberste von Castenschild at gifte sig med Jomfrue Behagen“, dateret Kristiansborg d. 4. December 1781. Bryllupet stod den 14. December.

indeele dem efter Jordens Godhed, indskrænkede Godseds Arbeide til Gaarden og indrettede det saaledes, at enhver havde sit Arbeide særskildt. Godset lod jeg udskifte, udflytte Gaarde af Byerne, og, for at hielpe til det saakaldede Hove-ries Afskaffelse, uden at tabe det fornødne Arbeides Hielp, etablerede jeg herved 70 Familier, byggede Huuse til dem med Tillæg af Jord, og blev imod en moderat Betaling frietaget for at pløye, saae, harve, terske, kiøre Høe ind, med hvilken Indretning Godset er tilfreds, og jeg, endskiønt med Tab i disse besværlige Tiider, dog har sadt Planen for min Avlings Drift igiennem.¹⁾

1784 blev jeg udnævnt til Commandeur over Garden til Hest,²⁾ 1788 forfremmedes jeg til Generalmajor, 1790 ved Deres Majestæts, vor nuregierende allernaadigste Konges Formøling blev jeg benaadet med Storkors af Dannebrogen, og samme Aar blev mig tillagt Commandoet over det siellandske Rytterregiment med det af Regiment-Cheffs-Gagen, som Overskud fra Generalmajor *Wolfgeils*³⁾ Pension, men hvilket Overskud jeg overtalte min Ven, Generalmajor *v. Frieboe*,⁴⁾ der commanderte Regimentet i min Fraværelse, at imodtage.

¹⁾ Mellem Borrebydokumenterne findes Købekontrakten og Skødet, hvorved Justitsraad Faith, Borrebys daværende Ejer, overdrog Kammerherre, Oberst Castenschiold Gaarden for 100.000 Rigsdaler. Blandt samme Papirer findes ogsaa Koncepten til en Ansøgning, som Castenschiold i August 1784 indsendte til Regeringen om Tilladelse til at nedlægge fire af Godsets Bøndergaarde, nemlig to paa Stisnæs og to i Tranderup. Til Gengæld vilde han bygge fire nye Huse paa Stisnæs og to i Tranderup og fordele de nedlagte Gaardes Jord meilem de øvrige 42 Gaardmænd paa Stisnæs og 7 i Tranderup. Ansøgningen kaldes i Fortegnelsen over Dokumenterne „Generalens Program“ og indeholder adskiligt af Interesse.

²⁾ Samtlige Bestallinger, Beskikkelser og Udnævnelser findes mellem Borrebyarkivalierne.

³⁾ Carl Joseph Wolffsgeil, tidligere i østerrigsk, preusisk, hollandsk og fransk, fra 1756 i dansk Krigstjeneste, afskediget som Generalmajor 1789.

⁴⁾ Christian Wildenrath Frieboe (1732—1806) blev i December 1789 forsat fra det opløste sjællandske Dragonregiment, hvis Chef han havde været, til det sjællandske Rytterregiment som karakt. Oberst. Han døde som Generalmajor.

⁵⁾ Natten mellem 26. og 27. Februar.

Da den ulykkelige Ildebrand i Aaret 1794⁵⁾ yttrede sig paa Christiansborg Slot, blev jeg befalet at holde Orden paa Slottets Marmor-Trappe imellem den Mængde, der gik op og ned for at bringe Vand og Sluknings-Midler. Ved Ildens Tiltagen, der ødelagde Slottet, ilede jeg for at tilraade hastig at rædde det kostbareste og være betænkt paa at flytte.

1798 forlod jeg Garden til Hests Commando og gik til Regimentet.¹⁾

¹⁾ Mellem Borrebydokumenterne findes et stort Antal egenhændige Skrivelser fra Kronprins Frederik til Castenskiold; den ældste er fra Efteraaret 1797 og lyder saaledes:

„Min kiære General-Major Castenskiold! Da De nu haver flere Forretninger end før, deels ved Exerceerskolen og deels med deraf flydende mere Tilsyn, troer jeg neppe, at De kan opholde Dem i Fremtiden saa meget ved Garden, som Deres Tienstiver vil tilsige Dem. Jeg holder det derfor mere passende, at De afgiver Garden. Jeg troer og, at dette Øieblik er det beqvemeste dertil, da Oberst Friboe bliver Chef af det ved General-M. Gæhlers Død vacante jyske Regiment lette Dragoner. Herved sparer De det Tillæg, som Deres Uegennyttighed havde forundt Deres Ven, endvidere erholder De et Tillæg til Deres nuhavende Regiments-Chefs-Gage af 360 Rdl. aarlig, paa Vilkaar, at De, ifald dette skulde skee, at Cavallerie-Inspectionen blev deelt, De da uden videre Tillæg var villig at imodtage en saadan Inspection. — — — Herved tilstiller jeg Dem min Bedømmelse over Efteraars Maneuvrerne. Jeg venter med første Post Deres Svar og er for bestandig Deres oprigtige Ven.

Kiøbenhavn den 28. Octo: 1797. Friderich. C. P.“

Den 4. Nov. 1797 skriver Kongen angaaende Castenskiolds ældste Søn, Henrik Gisbert, som dengang gik i sit femtende Aar, og som Faderen har ønsket at faa anbragt ved sit Regiment:

„Hvad Deres Ønske angaaer i Henseende til Deres Søn, da er det for Tiden ei muligt at sætte ham i Nummer ved Deres Regiment: dog skal jeg være betænkt at skaffe ham enten en Extra-Gage til Nytaar eller ansætte ham i Nummer i Deres Regiment.“

Den 5. Novemb. 1799 skriver Kronprinsen til Castenskiold:

„Min kiære Generalmajor Castenskiold!

Herved tilstiller jeg Dem mine Bemærkninger over Efteraars-Maneuverne for i Aar. Jeg beder Dem at imodtage dette lidet Arbeide som et Beviis paa min Iver i alt, hvad der hører til at opvække Tanker for Officererne. Meget kiært skulde det være, ifald at De i noget af, hvad jeg haver skrevet, var af min Mening.

Jeg beklager ret meget Landmanden i denne Tiid, med det onde Veir, som især for Tilsaaningen er meget uheldig; meget ville det fornøie mig, om De ei formeget maatte lide ved dette. Endnu maae jeg takke Dem for god Bistand ved de sidste Maneuver.

Jeg er for bestandig Deres altid meget hengivne

Friderik. C. P.

1801 blev Regimentet beordret at marschere til Roeskilde, hvorfra jeg blev befalet at gaae til Fredensborg og Omegnen for at agte paa den engelske Flaade; der vilde gaae igiennem Sundet, og med 2 Escadroner at marschere til Kiøbenhavn, naar den engelske Flaade gik igiennem; men, da jeg ved Slangstrup, paa Marschen til Fredensborg, ved Solens Opgang hørte en stærk Kanonade, detascherte jeg derfra de 2 Escadroner til deres Bestemmelse, og med de andre 2 marscherte jeg lige til Kiøbenhavn og meldte mig paa den Tiid, den engelske Flaade gik til Ankers.

Under Engælændernes Angreb d. 2. April samme Aar opholdt jeg mig efter allernaadigste Tilladelse paa Kastrups Batterie. Efter Stilstanden blev jeg commanderet med et Corps Cavallerie og Infanterie til Kiøge og Omegnen for at observere Kysten fra Corporals-Kroen til Indløbet ved Præstøe, hvilket Commando varede, indtil den engelske Flaade var afseglet.¹⁾

¹⁾ Fra 1801 findes mellem Borrebypapirerne 9 Skrivelser fra Kronprinsen til Castenschiold, af følgende Indhold:

Nr. 1, dateret København d. 24. April: „Da i Dag en engelsk Coureer vil andkomme til Kiøge, forsynet med Statssecretair Grev Bernstorfs Pas, saa haver Generalen at lade ham frit og ubehindret passere til den engelske Flaade, samt tilbage, ifald han maatte ønske det, i hvilket Tilfælde De forsyner ham med Pas.“

Nr. 2, dateret Kiøbenhavn d. 3. Maj: „Pengene kan ei imodtages, da det er for Kongen og Landet, de tiene. Admiralens takkes for hans Høflighed. De 10 Rdl., Folkene ei af Engellænderne erholde, kan De under et andet Paaskud give dem og føre mig denne Udgift til Regning“.

Nr. 3, dateret Frederiksberg d. 1. Juni: „Imod General-Majorens Forlangende haver jeg intet at erindre, naar kuns den ælste efter Dem følgende Officeer overdrages Comandoet og af Dem vorder instrueret. Jeg ønsker Dem got Veier og en fornøielig Tour.“

Nr. 4, dateret Frederiksberg 15. Juni: „Den FremgangsMaade, De har brugt i Sagen imellem den engelske Officeer og den danske Skipper, finder ganske mit Biefald. Den forlangte Permission at reyse til Kiøbenhavn bevilliges Dem med Fornejelse“.

Nr. 5, dateret 22. Juni: „Da de omtalte Steen blot bruges til Baglast, og dette i Almindelighed ansees af Søemænd for tilladeligt, saa kan nu intet være imod, at disse Steen tages. Imidlertid finder Deres Opmærksomhed i et og alt mit Biefald.“

Nr. 6, dateret 25. Juni: „Jeg bifalder ganske Deres Forhold; hvad Udleveringen af Deserteurer betreffer, da kan De paa ingen

1802 blev jeg udnævnt til Generallieutenant med Anciennitet fra 23. October 1789 som den Tiid, paa hvilken Generallieutenant Grev *Goltz*¹⁾ indtraadte i dansk Tieneste, og for hvilken andre flere og jeg var allernaadigst forbeholdt Ancienniteten.²⁾

Den Mangel af Begivenheder, som fandtes i en Række af Tiid derefter, fordobledes destomere i Aaret 1807. Denne Periode begyndte med en Deel Uroeligheder i Kiøbenhavn med Mariner-Regimentet,³⁾ i hvilken Anledning mit Regiment

Maade indlade Dem deri, da intet Cartel er imellem os og den engelske Flaade. De forlangte Canoner skal De erholde i Morgen, og agter jeg nærmere at bestemme, hvor længe De kan beholde dem. Qvarteer bestiller De altsaa i Kiøge for 16—20 Artillerister og 10 à 12 Heste. Da Canonerne blot ere bestemte til Salut, saa er Mandskabet saa ringe, men nok for disse 4 Canoner.“

Nr. 7, dateret 3. Juli: „Jeg takker for Deres tvende Rapporter. Hvad Vaabenstilstanden angaaer, da er den stedse nyttig for os, naar den er bygget paa ærefulde Vilkaar; men da maa vi selv slutte den, hvilket endnu ei er Tilfældet.“

Nr. 8, dateret 5. Juli: „Jeg haver rigtig erhholdt Deres Skrivelse, og skal Matroserne, naar de komme, strax løslades. Hvilket De ligeledes i Fremtiden vilde gjøre, naar De først have underrettet Dem om Folkene. Endvidere tiener til Deres Efterretning, at samtlige udenlandske løslades, dersom en af Kongens Undersaattere afleveres til Holmen for at tiene paa Flaaden.“

Nr. 9, dateret 8. September, er en Ordre til „i Aar ligesom sædvanlig at have Comandoet over det her forsamlede Cavallerie til Efteraars-Manøevrene.“

- 1) Carl Alexander Greve v. der *Goltz* (1739—1818), oprindelig i preussisk, fra 1789 i dansk Krigstjeneste som Generaløjtnant og Inspektør over de sjællandske og slesvigske Jægerkorpsler, var 1800—1803 i portugisisk Tjeneste og fik sin Afsked 1808.
- 2) Bestallingen som Generaløjtnant findes mellem Borrebypapirerne tilligemed tre Skrivelser fra samme Aar fra Kronprinsen til Castenschiold.
- 3) I en Skrivelse til Castenschiold, dateret 5. Juli 1807 og undertegnet af Kronprinsen, hedder det: „I Anledning af tumultuariske Optrin, som haver funden Sted i Kiøbenhavn imellem Marin-Regimentets Mandskab og Matroserne, da finder jeg det fornødent, at De straks indkalder og samler det sjællandske Rytterregiment og marscherer med dets hele Styrke til Kiøbenhavn. — Regimentet forsynes med skarp Amunition. — Regimentet melder sig ved sin Ankomst til General-Major v. Lemming, p. t. Commandant i Kiøbenhavn, under hvis Commando det staaer. Da Herr Generalen ikke kan, som ældre, staae under den nærværende Commandant i Kiøbenhavn, saa behøver De ei at følge med Regimentet, men overlade sames Comando i Kiøbenhavn til Obriste

blev beordret til Kiøbenhavn, og Commandoen, da jeg var ældre end Commandanten, efter allerhøjest Befaling overdraget da værende Oberstlieutnant, nu værende Generalmajor *v. Bassewitz*.

Ved de Engelskes ligesaa mægtige som uventede fiendtlige Overfald paa Sielland i samme Aars Augustii Maaned blev jeg allernaadigst befaled at sammenkalde og organisere det siellandske Landeværn,¹⁾ de 4 Batailloner undtagne, som

v. Bassewitz." Det i Aaret 1792 oprettede Marineregiment, som udelukkende bestod af hvervede Soldater, viste senere under Københavns Belejring stærk Insubordination og deserterede massevis til Englænderne. Chefen, Generalmajor Lemming, fik sin Afsked i November Maaned samme Aar.

- ¹⁾ Ordren til Indkaldelse af Landeværnet, dateret Korsør d. 12. Aug. og underskrevet af Kronprinsen, findes mellem Borrebyarkivalierne. Det hedder deri: „Generallieutenant von Castenschiold beordres herved i Tilfælde af fiendlig Anfald at organisere det Landeværn i Siælland, som ei efter den i Gaar givne Befaling er comenderet at møde: i Kiøge 1. Bataillon, i Kiøbenhavn 2de af det nordre og 2de af det søndre siellandske Landeværns Regiment, samt de 2de Batailloner af det nordre Regiment, som ere comenderede til Cronborg. — — Hvis Geværer ei ere at faae til Landeværnets Bevæbning, søger man at bevæbne dem med Pikker, Høeleer, som ere satte paa Skafter, og Høeforker.“

Nogle Dage senere fik Castenschiold saa en ny Ordre fra Kronprinsen, dateret Kiel d. 15. August: „Herr General-Lieutenant autoriseres herved til at indkalde alle Herregaards-Jægere i Siælland og tilhørende Øer at møde til Hest eller Fods, af hvilke De formerer et Corps, som annexeres det Dem anbefalede Commando. Endvidere haver De at gjøre Opfordring til danske Mænd, som De dertil troer duelig og skikket, at oprette Fricorps'er under Deres Overcommando, samt i Kongens Navn love de, som opretter slige Corps'er, organiserer dem vel og med disse bidrager til Statens Forsvar, at de i sin Tiid kan gjøre Regning paa hs. Majestæt Kongens Naade og forventede tilstrækkelig Hæder og Belønning. — — Samlings-Pladsene samt de nærmere Instructioner for ovenmeldte Jæger-Corps og Frie-Corps haver Hr. Generalen selv at bestemme og give. Naar De haver et tilstrækkeligt Corps af de forskellige Vaaben organiseret og i brugbar Stand, da overlader jeg til Dem dermed at operere, hvor De finder det bedst og tjenligst, og stytte Kiøbenhavn og Cronborg.“

I en Skrivelse af 18. August fra Kronprinsen hedder det: „Naar De kan paa en sikker Vei sende mig nogen Efterretning om Deres Corpses Fremskridt og Tilstand, samt om De har havt Leilighed at foretage noget imod vores Fiender, da vil det være mig særdeles kiært at erfare. Jeg forlader mig paa Dem og er

vare samlede i Kiøbenhavn, og med dem at bidrage til at gjøre Fiendens Anlæg til intet. Endskiøndt det af den ældre som nyere Historie er umiskiøndeigt, hvad Fortrin gamle, i Krigen hærdele og til Krigs-Evolution vandte Tropper, der

overbevist, at Fiendernes Planer vil ved Deres Klogskab og Mod mislykkes og tilintetgjøres.“

Den 19. August havde Castenschiold meddelt Kronprinsen, at Fjenden var observeret omtrent 5 Fjerdingsvej fra Roskilde, og at han straks havde ladet slaa Generalmarsch for at „befordre Mandskabets Udrykning fra Værtshusene, som de elske saa meget“, og han erklærer, at han har grebet enhver Lejlighed til at formane til Orden og Lydlighed og gøre Folkene begribeligt, at „der foruden Mod og hører Tænder og Kløer, naar man vil agere Løve.“ To Dage senere melder han, at „Heste og Folk tilføres i temmelig Mængde, men en Sabel eller Kaarde er en Siødenhed.“ Ligeledes skriver han, at „Brød og Brændevin rekvireres; men Kiød, Ost og Flæsk er ikke til at erholde. Kort. min naadigste Herre, min Situation er knækkende. Endskiønt vi daglig øve os noget, saa er dog Folkenes Fremgang til militært Brug ussel. Mit Forsæt har været at søge deels at proviantere Kiøbenhavn, deels at slaae Fienden med Hiølp af et Udriald tilbage fra Vesterlælle; men Englænderne, der have utallige Spioner, have nok hørt mere om den Magt, jeg samler, end den fortæner, have derfor ført Batterier op ved Damhuset, Høie-Taastrup og flere Steder imellem Frederiksberg og Røskilde. — — Englænderne, der ere forsynede med let og meget Cavallerie, dække sig. at man intet kan erfare. Deres Maneer er, at de vinker Folk tilbage og ere parate at skyde strax. Til jeg erholder min naadige Herres Ordre, holder jeg mig paa det Defensive, med mindre en god Leilighed viser sig.“ Fremdeles hedder det, at „Landeværnets beste Maneuver er Bajonetten; thi med den attackere de glubsk,“ og Skrivelsen ender med, at der netop er kommen Meddelelse om, at „Fiendens Forposter staae ved Vridsløselille og Røskilde-Kroe, tværs over til Kiøge-Bugt, hvor mange ere landede i Nat.“

I en Skrivelse, som er dateret Kiel d. 25. August, takker Kronprinsen Castenschiold for hans Iver, men beder ham undgaa et Hovedangreb, indtil han er kommen nogenlunde i Orden. Skrivelsen lyder saaledes; „Min kiere General Castenschiold! Jeg takker Dem meget for den Iver og Fliid, De gjør Dem; jeg skal søge at biedrage alt, hvad der er mueligt, for at understøtte Dem. Hvad der for nærværende Tiid er Hovedsagen, er, at De iidelig søger at forege Antallet af Deres Corps, samt at De, indtil De nogenledes er kommen i Orden, udsætter at gjøre et Hoved-Angreb. Derimod bør De iidelig harcøllere Fienden, særdeeles imellem Kl. 7 og 8 om Eftermiddagen, da denne Tiid efter vores Fienders Bruug skal være den værste for dem. — — De samler alle Borgerbevæbninger, og de Mænd, som ei kan følge Dem, eller hvis Handtering ei taaler det, befaler De at afgive deres

tillige ere overflødig forsynede med de beste Vaaben og alle Fornødenheder, ja endog i Antal langt overgik os, maatte have, og deraf kan sluttes den grænseløse Forlegenhed, hvorudi vi bleve sadte ved et pludselig Overfald af Nationens udkaarene Venner, kan jeg dog ikke forbigaae at oplyse nogle Omstændigheder, der end mere bære Vidne om den Iilfærdighed og Volsomhed, hvormed vi bleve overfaldne.¹⁾

Den allernaadigste Befaling at sammenkalde Landeværnet, dateret Corsøer og som Tegn paa dets vigtige Indhold forsynet med 3 Segl, kom mig til Hænde imod Middag den 13. Augusti, og, endskiønt jeg samme Dag tøyede Andstalt til at sammenkalde Landeværnet, foranstaldte Commandente for at imodtage i Kiøbenhavn Vaaben, Amunition og føre samme ud til Folkene, dernæst selv reiste ud for at være ved deres Samling og marscherte Vaaben og Amunition imøde, saaat vi den 17. Augustii vare om Aftenen i Roeskilde, var dog allerede all Sammenførsel med Kiøbenhavn sperred. Jeg marscherede derfor tilbage, cantonnerede meget tæt sammen og ved Korndrup, hvor jeg bag Aaen og Søen, paa Banken med den venstre Fløy imod Stranden, udsøgte den beqvemteste Stilling, dels for at kunde have Øye med Fredericks-Værk, deels forat kunde forene mig med Landeværnet fra Lolland og Falster, her søgte jeg paa beste Maade at forberede Bataillonerne til det vigtige forestaaende.

De Engelskes Ankomst Dagen derpaa viiste, at min Efterretning havde været rigtig; thi forgieves søgte de mig med Kikkerter fra Roeskilde-Domkirketaarn, og, da ingen havde vist, hvorhen jeg vilde marschere, kunde Engælænderne ei er-

Vaaben og Ammunition, hvormed De bevæbner andre Folk. Vær forvisset om, at jeg ingen Leilighed lader gaae forbie uden at søge at komme med den heele Armeé eller med en Deel af samme for at understøtte mine kiekke Landsmænd, og, om end Kiøbenhavn var tagen, som vist ikke kan skee i de første 3 Maaneder, saa forandrer dette dog ei min Beslutning at vove alt imod disse Voldsmænd. Alt iøvrigt overlades til Deres gode Conduite, og De haver Fuldmagt til at handle efter eget Tykke, som ei kan være andet end til Kongens og Stattens Ære."

¹⁾ Kont. bl. a. Meddelelser fra Krigsarkiverne. III. 1888. Pag. 1—208 og Østsjællandske Aarbøger. VII. 1907. Pag. 3—78.

fare det, men formodede; jeg var marscheret til Ringsted; idetmindste marscherede de den Vej.¹⁾

Da dette tidlig d. 28. blev mig meldt, formodede jeg at blive attaquert i min venstere Flanke og i Ryggen, hvorefter jeg efter yderste Evne indrettede aldt. Det beskieftigede mig indtil sildig paa Aftenen, da jeg ved min Ankomst til Kiøge erfarede Ankomsten af 3de Batailloner Landeværn fra Lolland og Falster under Generalmajor *Oxholms*²⁾ Commando, som formedelst indløbne Omstændigheder vare blevne forsinkede. Gierne ønskede jeg nogle, ja flere Dage, forinden at blive attaquert; men for Overfald kunde jeg ikke frygte, da Fienden vilde paa sin Marsch imod mig mere end paa en Miils Distance af mine Feltdvagter og Patrouiller blive opdagede. Jeg havde desuden stedse holdt over, at Bataillonerne hver Morgen ved Solens Opgang vare samlede til Vaabenøvelse, og hvorved enhver blev anviist den Plads, der var ham bestemt i Tilfælde af Angreb. Den 29., Dagen derpaa, om Morgenens tidlig, da Bataillonerne vare færdige til at exercere, blev mig meldt, at et fiendtlig Corps kom anmarcherende fra Kiøbnehavns Siden. Overbeviist, at jeg vilde blive attaqueret, og at jeg havde Tid nok til at ordne alt, formerede jeg Tropperne til Bataille efter den Plan, som jeg havde valgt ved min Ankomst til Kiøge. Fiendens Overlegenhed især udi Artilleriet gjorde, at vi efter en Kanonade af henimod en Time forlod hvor Stilling, hvorved det uvandte Landeværn

¹⁾ Som Postskriptum til et Brev af 27. August fra Castenschiold til Kronprinsen hedder det: „I en allerunderdanigst Melding har jeg sagt ikke at ville attackere Fienden uden nærmere Ordre. Vist er det, at de Fædres Blod, som jeg har under min Commando, er ikke aleneste moralsk, men og politisk kostbart; jeg maae derfor, i Fald jeg ingen Ordre erholder, underdanigst melde, at min Resolution til at attackere er bleven varm; dog vil jeg med Guds Hielp ikke giøre det, uden det er nødvendigt.“

²⁾ Peter Lotharius Oxholm (1753—1827), Page hos Caroline Mathilde 1771, benyttet ved Forarbejderne til Eiderkanalens Anlæg 1774, blev tre Aar senere sendt til Vestindien for at arbejde paa de danske Øers Fortifikation, købte en Plantage paa St. Croix og blev der til 1797. 1801 blev han Oberst og Chef for søndre sjællandske Landeværnsregiment. 1814—16 var han Guvernør over de vestindiske Øer, men fik sin Afsked paa Grund af svækket Helbred.

kom i Uorden, der tog saaledes til, at det ikke kunde igien formeres, endskiøndt jeg, for at bidrage alt mit dertil, stoed af min Hest og samlede mesten saameget som et Compagnie. Dog faldt meget faa Folk ved denne Kanonade; thi vi vare dækkede af Huuse, Grøfter og Gierder. Efter denne Tildragelse var det umueligt at giøre Fienden mere Modstand, det var altsaa Pligt at conservere, hvad jeg kunde, og derfor gik jeg med det Cavallerie, jeg havde hos mig, til Falster. Nødig forlod jeg Sielland, og, at jeg saa sildig som muelig forlod denne Øe, derom vidner, at, endskiøndt vi for at komme snart over Vandet gik baade over Kaldehave og Wordingborg, kom Fienden os dog saa nær, at den gjorde en Kanonskud efter den sidste Transport-Skib fra Wordingborg¹⁾.

¹⁾ I en Skrivelse, som er dateret Haslev Præstegaard d. 29. August om Aftenen, underretter Castenschiold Kronprinsen om den uheldige Affære: „Naadigste Herre! En saadan Melding ville Gud bevare Deres kongelig Høihed for at erholde ottre! I Morges blev meldt, at et Corps Fiender marscherede imod Kiøge; Antallet blev angivet for 12 à 1400 Mand. Strax bleve Patrouiller og nogle Skarpskytter udsendt for at recognoscere og besætte Skilingskroen, som de gjorde, fremdeeles 1 Bataillon Øboere med 2 Kanoner og 2 Batailloner til deres Soutien, Rytterne og endnu nogle Landryttere. Siden sørgede jeg for alt øvrigt. Efter at alt var i mine Tanker vel ordnet, blev mig meldt, at de 3 Batailloner fra Øerne vare løbne tilbage, uden at giøre et Skud. I deres Sted fik jeg 3 andre Batailloner opstillede med 6 Kanoner, hvorved disse 3 Batailloner standsede. Fienden kom nærmere, Artilleriet gjorde sin Skyldighed, 1. Bataillon fyrede nogle Gange, men 5 Batailloner forlode Pladsen uden at skyde et Skud. Da jeg ingen saae imellem Kiøge og Fienden uden mig og mine Adjutanter, retirerede jeg med, i Haabet at sætte mig bag Kiøge, hvor 1 Bataillon med 2 Kanoner og nogle Detachements, som vare kastede i Skoven for at dække min Ryg for Surpreisen, stode. Men der var intet Hold paa Folket, og, endskiønt jeg red foran dem, sprang af min Hest for at formere en Bataillon, saa var det dog forgæves. Landeværnet er saaledes løbet ud af hindsiden, at ikke 10 Mand ere samlede. Ja, med Blusel maa jeg sige, at have bemærket, at de fleste have kastet Gevær og Mundering i Grøfter og Buske for i Bondetrøien at undvige desto lettere. Kort sagt, min naadige Herre, ingen Flok kunde have vist sig mere ræd. Man kan ikke sige, at vi ere slagne ud, men kyste ud; thi jeg tror ikke, at 30 Mand ere skudte og bleserede, som var en Følge af deres Forsigtighed. — Ved Sedler har jeg averteret Landeværnet, hvor jeg er, for at de kunne samles hos mig; men, min naadige

Dette Cavallerie, der var samlet, udgiorde Begyndelsen til det Regiment, der nu fører Navn af Deres Høyhed Prinds *Ferdinands* Dragon-Regiment. Fra den Tiid erholdt jeg adskillige Commandoer, som over Lolland og Falster, paa Kysten her i Sielland, indtil jeg paa min allerunderdanigste Fore-

Herre, jeg venter ingen.“ Om Generalmajor Oxholm, som kommanderede de laalandske Batailloner, skriver Castenschiold, at han ligeledes før Angrebet opmuntrede sine Folk og gjorde alt for at holde dem fra at løbe.

Den 6. September skrev Kronprinsen saa et trøstende Brev til Castenschiold: „Jeg beklager meget Deres Uheld; men, naar man skal være Anfører og stride imod Feigheden af sine Undergivne, saa er det umueligt at udrette noget. Paa den anden Side maa man tilskrive denne Feighed og deraf flydende Uheld mere Uvane af Officererne og Underofficererne, som neppe kan være vante at føre øvede Folk, langt mindre Bønder, som ei kiende Disciplin og mere tænker paa deres Høst end paa Soldatens sande Ære. Jeg kiender Dem for nøie for at frygte, at disse Uheld skulle nedtrykke Dem. Tænk paa Amerikanerne, som i de første Affairer med Britterne altid løb. Lidt efter lidt maae man vænne den uvante til at møde og see sin Fiende, og da gaaer det. Dette vil ogsaa blive Deres Tilfælde.“ Saa staar der fremdeles, at man maa sørge for, „at dette Uheld ei med de sande Farver afmales for Kiøbenhavns Indvaanere“, og at Castenschiold maa holde alle Færgesteder besatte og bemægtige sig alle Fartøjer: „thi ellers faaer De det fiendlige Besøg i Steden for, at De bør besøge Fienden.“ Skrivelsen ender saaledes: „Jeg slutter med de bedste Ønsker for Dem og beder Dem at være forvisset, at ingen mere end jeg længes efter det glade Øjeblik, at kunne stride med Dem imod vore Fiender.“

Det uheldige Udfald af Affæren ved Køge virkede i høj Grad deprimerende paa Castenschiold. Han skriver saaledes i et Brev til Kronprinsen, dateret Nybøllegaard (ved Gaabense) d. 7. September: „Ak, min naadigste Herre, intet uden Haabet at see Kongen og Fædernelandet hævnnet opholder mit Liv.“ Mere end af selve Uheldet pintes han dog maaske af den skarpe og overilede Dom, han fra flere Sider blev Genstand for. Men saa kom Efterretningen om Københavns Bombardement 2.—4. September, Kapitulationen d. 7. og den danske Flaades Udlevering til Engländerne.

Den 9. September fik Generalen en Skrivelse fra Kommandanten i København: „Efter udholdt 3 Dages Bombardement er en Forening med Fienden indgaaet, i Følge hvilken alle Fiendligheder fra begge Siider ere ophørte. Jeg iler med at tilkiendegive Deres Excellence saadant, for at De derefter ligeledes kan rette Dem, bemærker iøvrigt, at Kiøbenhavns Porte igien ere aabnede.“

Umiddelbart efter Modtagelsen af denne Meddelelse skrev Castenschiold til Kronprinsen: „Ikke $\frac{1}{3}$ Tiime efter, at jeg havde erholdt Deres kgl. Høiheds Befaling af 6. dennes, erholdt jeg

stilling om mit Helbred, en Følge af de uheldige Tilfælde, jeg havde paadraget mig i Tienesten, der vare det chirurgiske Accademie bekendt, d. 5. November 1809 erholdt min Afsked med den reglementerede Pension, under Navn af Vartpenge, og Generals Caracteer¹⁾.

dette Brev fra Generalmajor Peymann, som i samme Øieblik allerunderdanigst her vedlagt følger. Og, da jeg mangler al nærmere Underretning, saa henstilles til Deres kongl. Høihed, om jeg nu bør gaae til Sielland, hvortil alle Skibe og Baade vare bragte til Falster og Laaland.“

Tre Dage senere sendte Kronprinsen saa Castenschiold følgende Skrivelse: „Da De af mit hosfølgende Brev vil erfare Tildragelserne i og omkring Kiøbenhavn, samt den afsluttede Capitulation, saa gjør dette en Forandring i Deres Stilling, og deaarsag er nu Hovedsagen, at De besætter Møen, Falster og Laaland saa stærkt som muelig og forsvarer samme til det yderste, da det er af yderste Vigtighed for Operationerne i Fremtiden at beholde disse Øer i vores Magt, thi for Tiiden vilde det være urigtigt at gaae over til Sielland og besætte Vordingborg og Kallehave, hvilket maae opsættes, til man med Force kan gaae fremad og byde Fienden Spidsen.“

To Dage efter skriver Kronprins Frederik igen til Castenschiold: „Generallieutnant Peymann er ingenlunde commanderende General i Sielland, men blot i Kiøbenhavn, Cronborg og den imellem disse Steder værende Kyst. Han var derfor ei berettiget til at indgaae nogen Convention for Øen Sielland. Men det afskyeligste af Conventionen var at overgive Flaaden med sit Tilbehør, og da alt af mig var ordnet til dennes Tilintetgørelse. Klogskab byder nu at forstærke sig paa Møen, Falster, Laaland, Langeland og Fyn og derfra med Eet og med Kraft angribe vore Fiender og hellere døe paa Stadens Ruiner end at opleve det danske Folks evige Skiændsel.“

En Uge senere fik Castenschiold saa en egenhændig Skrivelse fra Kronprinsen, dateret Hovedkvarteret i Kiel den 21. Sept. 1807, af Indhold: „Det er mig magtpaaliggende i mere end een Henseende at tale med Dem, for at overlægge Operationerne og af Dem at lære Maaden, paa hvilken disse Voldsmænd føre deres Operationer. Til den Ende haver De at overgive Deres Commando til Generalmajor Ewald og medtage 2 af Deres Adjutanter, som følger Dem over Langeland, Taasinge, Fyen, Snoghøi, Colding til Kiel. Skulde det være fornødent, vil De finde et Brev fra mig i Colding, som bestemmer det videre, som om jeg fandt Deres Nærværelse anden Stæds fornøden; thi til de forskellige Afdelinger, Armeen indeles i, vil flere Mænd af Deres Kiækkehed og Iver blive fornøden.“

¹⁾ D. 13. Marts 1808 døde Kristian VII i Rendsburg, og d. 30. opkom der Ild paa Koldinghus, hvor der var indkvarteret spanske og franske Hjælpetropper under Bernadottes Kommando. Slottet brændte fuldstændig, og betydelige Kornmagasiner m. m. gik

Endnu maa jeg allerunderdanigst tilføye, at jeg fra 1784 til 1805 ved For- og Efteraars Maneuverne stedse har nydt den Naade at være med og næsten bestandig commanderet det dertil forsamlede Cavallerie. Vel er mig allernaadigst tilstaaet Roe og Hvile; men mit Hierte skal aldrig ophøre at slaae varmt for Kongen, Fædrenelandet og mine Medmennesker, før mit Levnetsløb standser ved Døden.

Kiøbenhavn. d. 20. December 1811.

Castenschiold.“

tabt ved den Lejlighed. Som Erstatning gav adskillige af Landets større Godsejere frivillige Bidrag af Korn og andre Landbrugsprodukter, og Castenschiold var med blandt Bidragyderne, som følgende Skrivelse til ham viser.

„Det patriotiske Offer af 100 Tønder Rug og 100 Tønder Byg, som Du allerunderdanigst har tilbuden som Bidrag til Erstatning af det ved Slottet Coldinghuus's Brand lidte Tab paa Kornvare, modtage vi allernaadigst og tilkiendegive Dig i denne Henseende herved vort kongelige Velbehag; og have vi iøvrigt befalet vort Feltcommissariat at foranstalte det ommeldte Qvantum Rug og Bygs Modtagelse i Skielschiør.

Hovedkvarteret i Kiøbenhavn d. 8. April 1808.

Friderik R.“

Den 13. September 1808 fik Castenschiold Tilsigelse til at møde for den Kommission, som var nedsat i Auledning af Københavns Kapitulation i April 1807.

Ved en Revue i Omegnen af Køge i Oktober Maaned 1808 har Castenschiold anmodet om Tilladelse til at fungere som Vært for Kongen og faar som Svar følgende Skrivelse af ¹¹/₁₀: „Vi give Dig til Svar paa din allerunderdanigste Skrivelse af 15. d. M. herved allernaadigst tilkiende, at vi med Tak modtage Dit Tilbud af et Refraichissement ved Kiøge i Morgen efter vor Ankomst der, og forinden Revuen begynder.“

Omtrent paa samme Tid fik Borreby Besøg af Frederik VI, som i den Anledning sendte Castenschiold følgende Brev af ¹⁰/₁₀: „Med Fornøielse modtage vi Dit Tilbud i allerunderdanigst Forestilling af Gaars Datum af Borrebyegaard til Qvarteer for os og Suite i de 2 Dage, vi agte at tilbringe i Egnen af Skielskiør, og give Dig herved allernaadigst tilkiende, at vor Ankomst til Borrebyegaard kan altsaa ventes næstkommende Søndag den 23. d. M. efter den udstedte Reiseroute.“

Ved den paatænkte Overgang til Skaane, der efter Aftale med det russiske Kabinet skulde foretages, saasart den engelske Flaade i Begyndelsen af Aaret 1809 havde forladt Sundet, skulde Castenschiold have kommanderet den ene af de fire Divisioner, som var bestemte til Indfaldet; men, som bekendt, blev Planen opgivet.

General *Joachim Melchior Holten v. Castenschiold* døde d. 6. April 1817 paa Borreby, hvor ogsaa hans Hustru døde d. 25. Februar 1828. De efterlod sig to Sønner og en Datter. *Henrik Wisbert*, der var født d. 30. Januar 1783, døde d. 1. Juli 1856 som afskediget Generalmajor i Kavalleriet og Kammerherre. *Johan Carl Thuerecht*, der var født den 14. Juni 1787, døde d. 30. Januar 1844 som Kammerherre og forhenværende Stiftamtmand. Datteren *Elisabeth*, der var født d. 30. Marts 1792, døde d. 4. September 1883 som Enke efter Kammerherre *Cederfeld de Simonsen* til Erholm og Søndergaard.

Maleren Eggert Munch.

Af E. A. Thomle.

Sogneprest D. Thrap har i dette Tidsskrift (5. R. III. S. 254 ff.) meddelt nogle saakaldte „Dorphiana“, hvoriblandt han ogsaa meddeler en liden Notits af Sognepræst til Land Nils Dorph saalydende: „Da mig er bleven foræret Hr. Christopher Tanche og Hr. Bernt Ankers Skilderier og deres Børn, har jeg ladet dem sætte i Hovedkirken og videre bekostet de øvrige Presters Skilderier.“ I denne Anledning oplyser Forfatteren, at et af de af Dorph skjænkede Malerier skal være signeret *E. Munch*, og han antager derfor ogsaa at de øvrige ældre Presteskilderier i Fluberg Kirke kan være malede af ham. Han har imidlertid forgjæves søgt nogen Maler af Navnet *E. Munch* i Weilbachs Kunstnerlexicon og ved saaledes ikke hvem han er. Den omhandlede Maler maa dog øjensynlig være den „Skildrer“ *Eggert Munch*, der døde som Ungkarl i S:r. Peter Blix's Hus paa Frederikshald 2. (ikke 6.) Sept. 1764. Skifte efter ham holdtes her fra 6. Sept. 1764 til 6. Mai 1766, da det sluttedes som aldeles fallit, idet Gjælden udgjorde 899 Rdl. 20 Sk., medens Indtægten alene beløb sig til 296 Rdl. 3 Mark 15 Sk. — Ved Forseglingsforretningen i Boet fandtes der kun en stor Kuffert overtrukket med Sælskind med hans Klæder, hvilken blev forsegleet, efter at man havde udtaget

„30 Rdl. og 2 Mark, som laa i een gammel Natthue, hvoraf de 14ten Rdl. var i Banco Sedler“ samt „et rødmalet beslaggen Kæde-Skriin, hvorudi var nedlagt en deel Farverie og Skildrer Redskab.“ Proclama blev udstedt 10. Decbr. 1764, ligesom ogsaa Skifteretten tilskrev „Provsten Leganger“, der i sit Svar 10. Decbr. 1764 meddelte, at „*Eggert Munch, som udi sine yngre Aaringer har lært Skilderie Konst*, var eneste Søn og Barn af Hr. Henning Munch, i sin Tid Sogneprest til Woge i Guldbrandsdalen. Hans Moder var Anna Glostrup, som udi sit første Ægteskab nembl. med Hr. Eccard Stockfleth, og Sogneprest til ommeldte Woge, avlede 2de Døttre, af følgende Fornødenhed den afdøde Eccard Munches Halvsøstre. Den ene af disse Anna Sophia døde i ugift Stand og uden Arvinger for faa Aar siden paa Krogstad Prestegaard, den anden Elise Cathrine Stockfleth blev giftet med Hr. Andreas Munch.“ Om Familien forøvrigt henvises til Norsk Tidsskrift for Genealogiet. (Kra. 1906) S. 65 ff. — Det vilde være ganske interessant om det lod sig bevise, at saavel Billederne i Zands Kirke, som maaske i flere af de tilstødende Prestegjelds Kirker, saaledes Toten og Ringsaker, ere malede af Munch. Saavidt vides bærer i alle Fald Billederne i Totens Kirke ingen Signatur. Men en Maler eller Kunsthistoriker vilde vel af Manneren med Sikkerhed kunde bedømme om Billederne vare malede af den samme Kunstner, som de i Land. Som man af Skiftet ser, bestod Eggerts Munchs hele Eiendom i en Kuffert og et Reiseskriin, hvad der jo kunde tyde paa, at han stadig har ligget paa Reiser omkring i Landet. Da han desuden var en Prestesøn, er det vist ikke utænkeligt, at han netop har været i Besiddelse af Betingelser, som knnde gjøre, at Presterne paa Oplandet kunde interesseret sig for ham. Og at de Billedrækker, der findes ved Kirkerne her fornemmelig skylder en eller anden Prest sin Tilblivelse, ser man at Hr. Nils Dorphs Ytring.

Familien Bianco i Danmark.

Af Hector Boeck.

Som Navnet tyder paa, stammer denne Familie fra Italien. Den synes over Bremen at være kommen hertil og er knyttet til de to Byer: Fredericia og København. Karakteristisk for den, og det, som har gjort den kendt her i Landet, er dens store Hengivenhed for den katolske Kirke. St. Knuds Kirke i Fredericia og Ansgarskirken i København er rejste for dens Midler. Ikke blot disse Kirkebygninger grundedes af den, men deres Præster i Nu- og Fremtid, og de nævnte to Byers Fattige blev betænkte med Pengegaver. Saaledes har Familien, der næppe mere end 100 Aar kom til at tælles blandt Danske, sat sig et varigt Minde ved sin ved Dygtighed og Flid samlede Kapital.

Den ved St. Knuds Kirke i Fredericia beroende Kirkebog „Copulations Buch für Katholiken in Fredericia & Nomina Baptizatorum Catholicorum Fredericiæ ab Anno 1685 ad Annum 1809“¹⁾ giver fyldige Oplysninger om Familien. Den første som nævnes heri, er *Dominicus Bianco*, italiensk Købmand. 1707 nævnes han som Fadder og anføres endnu 1726. Han synes at have været ugift og er antagelig bortrejst fra Byen 1728. En Broder til ham, *Franciscus Bianco*, anføres 1729, men var ikke i Fredericia.

Der synes i disse Aar at være en livlig Tilstrømning af italienske Købmænd til Fredericia, og mulig hidløkket af disse eller af den allerede bosiddende Broder Dominicus, kom c. 1722 den italienske Købmand *Petrus Antonius Bianco* hertil og forblev her til sin Død c. 1762.

Petrus eller rettere *Pietro Bianco* var gift med *Charlotte Elisabeth Belman*, Datter af Christian Belman og Margrethe Susanne i Bremen, der alle var katolske. Handelen var i de Dage i Fredericia hovedsagelig i Hænderne paa fremmede, der ofte paa forskellig Vis tjente sig ret anselige Formuer og her

¹⁾ hvortil knyttes Syllabus defunctorum ex hac Communitate Catholica in Sacello Sepultorum ab Anno 1740.

kunde beholde deres Tro i Fred. Blandt disse indtog Købmand Bianco en fremragende Plads og tjente sig en stor Formue. Af hans Omgangskreds skal her nævnes: Ægteparrene Kesselhandler Johan og Elisabeth Müller, ital. Købmand Balthasar Camererio og Maria Camererio, ital. Kbm. Hieronymus Valente og Maria Valente f. Meinertz, endvidere Tobias Meinertz, Balthasar Schwartz, Maria Floresia Montesini, Ewa Maria de Geissler f. Lüttichau, Frk. de Donop, Oberst de Rose, General de Geissler, Frk. de Castonier, Genuenseren Dominicus Genochio og Hustru Maria Alotegundis Geerds, Franciscus Riva, Hieronymus Baur og Oberst Rauch.

I Fredericia døbtes efter Kirkebogen deres 11 Børn. Det 12. Barn, Dominica Sophia er mulig døbt udenfor Fredericia, før Forældrenes Ankomst hertil, men sandsynligvis er det, som fødtes c. 1727, ved en Forglemmelse fra Præstens Side ikke indført i Kirkebogen. Charlotte Elisabeth Bianco var Enke 1763, da hun ¹⁾ og hendes Familie, der alle skal være af den papistiske Religion, fik Lov at lade deres Lig, naar nogen afgaar ved Døden, begrave i det katolske Kapel. 31. Juli 1765 døde hun og blev begravet d. 7. August i Kapellet.

Deres Børn, fødte i Fredericia, vare:

1. *Johanne Susanne*, db. 28. Novb. 1723.
2. *Maria Magdalene*, db. 28. Novb. 1723, g. 6. Sept. 1747 m. *Adam Lommertsen* (ex patria juliacensi). De var begge Bryllupsvidner 1768 i København.
3. *Dominica Sophia*, f. c. 1727 (?). Viet 6. Sept. 1753 i Kolding til Kornet ved 3. jyske Kyrasserregiment (Fredericia) *Mathias von Boeck*, (Søn af Oberstløjtnant Johann Friederich von Boeck og Maria Christina Hansdatter), f. 1750 i København, † som Premier-Major 13. Dec. 1794 i Mariager. 8 Børn. Hun blev Stammoder til den norske Familie Boeck, idet hendes yngste Søn Cæsar v. Boeck, Kaptajn i Artilleriet, nedsatte sig i Norge. Hun døde 7. Novb. 1768 og blev begravet i Kapellet i Fredericia. ²⁾

¹⁾ efter kgl. Bevilling af 6. Aug. 1763.

²⁾ Malerier af dette Ægtepar findes i Godsejerinde Sophie Boecks Eje, Munkedammen, Christiania.

4. *Franciscus Christian*, f. 25. Jan. 1729. Er 1760 Bryllupsvidne sammen med Søsteren Susanne ved Bøhmeren Joseph Langschadels og Anna Margrethe Storcks Bryllup.
5. *Carl Anthon*, db. 22. Apr. 1731. Daabsvidne 1757 og 58 i Fredericia. G. med *Maria Eva Ganz*. Deres Søn *Johannes Anton*, f. 17. Sept. 1774, døbt s. A. 25. Sept. i Kapellet i København.
6. *Wilhelmine Johanne*, db. 26. Maj 1735.
7. *Susanna Lucia*, db. 22. Septb. 1737. Daabsvidne 1757, 1760-61-62-64. Hun faar 19. August 1763 kgl. Bevilling paa at være sin egen Værge og døde ugift i Mainz 21. Okt. 1766. Sin Formue skænkede hun til Opførelse af den katolske (St. Knuds) Kirke i Fredericia. Præsten har i Kirkebogen ved hendes Daabsindtegnning skrevet: *Virgo hæc Ao. 1766 abiit Mogunti 21ma octobris. Sacelli nostri extractrix. Aaret efter opførtes Kirken over hendes Moders og Søsteren Dominicas Grave. Over Kirkedøren staar følgende Inskription: Virginis Susannæ Lucisë Bianco Pietas & Munificentia â Fundamentis erexit. Anno Dni 1767. (Renovatum et auctum 1872).*
8. *Peter Andreas*, db. 21. Okt. 1738.
9. *Philip Vincent*, db. 3. Apr. 1740.
10. *Wilhelm Georg Peter*, db. 16. Aug. 1742.
11. *Ernst Frederik Georg*, db. 7. Jan. 1744.
12. *Christian Peter*, f. 3. Okt. 1745. Var ansat ved Handelen i København 1765, da han kom hjem til Moderens Dødsleje. Hendes Død synes at have forhindret en Udenlandsrejse (vel for at sætte sig ind i Udlandets Vinforretninger), som han stod i Begreb med at gøre. Af en Stam-bog, han har efterladt sig: *Le Temple de L'Amitié ou de me souvenir de mes plus chers Ami(e)s. Commencé à Copenhague le premier du moi de Mai L'an MDCCLXV*“, fremgaar det, at han 24. Juli er naaet til Kolding, hvor han besøger sin Svogers Søster, Elisabeth Margrethe Boeck. 1768 var han imidlertid udenlands og besøgte Byerne Bordeaux, Cette, Marseille, Mainz (hvor Søsteren Susanne var død) og Bonn. I Juli 1769 er han atter

København, hvor han noget senere nedsatte sig som Købmand i Lille Kongensg. Nr. 62 (gl. Nr.). Her indarbejdede han en stor og søgt Vinforretning, som han synes at have nedlagt ca. 1805, og ved hvilken han tjente sig en betydelig Formue. Han forblev ugift. En udpræget Blomstersans var egen for ham, og hans Zvibler vakte i hans Bopæl, Hj. af Lille Kongensgade og Halmstræde, Prinsesse Louise Augustas udelte Interesse. Som Tak for en Blomstergave forærede hun ham engang en med sine kronede Insignier sleben Glaskaraffel. Blandt Tonekunstnere havde han sin Gang. 1773 opføres han som Fadder for Violinisten Peter Zeyers Datter og var ved denne Lejlighed sammen med Operasangerinde Camilla Sarti (g. med Oberkapelmester S.), Fløjtenisten Joh. H. Zielche og dan italienske Sangerinde Elisabeth Almerigi. Efter ham opkaldtes Professor Chr. Pet. Bianco Boeck i Norge og hans andre Slægtninge Artilleriøverst Pet. Chr. Bianco Boeck og Bogtrykker Chr. Pet. Bianco Luno. Efter nogen Tids Svaghed døde han i sin ovenanførte Ejendom 2. Juli 1813.

Ved et under 15. Juni 1811 oprettet Testamente (konfirm. 9. Juli 1813) indsattes den katolske Menighed i København som hans Hovedarving. Kapitalen skulde anvendes til a) Kirkeskole, hvor ansattes lønnede mandlige og kvindelige Lærere, b) Præsterne, der aarlig skulde have 200 Rd. i Nu- og Fremtid; c) et nyt grundmuret Kapels Opførelse, som vedbliver at være kejsrl. kongl. østerrigsk Kapel med Tribune til Ministeren.

Indgangsportalen i Ansgars Kirke i Bredgade i København viser en Mindetavle over Kirkens Grundlægger. Han hviler paa Assistens Kirkegaard.

Med Christian Peter Bianco uddøde Familien her i Danmark paa Mandssiden. Af hans Brødre drog nogle mulig Syd paa. I Kapellet i Fredericia blev kun hans Moder og Søsteren Dominica begravede.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal 3.

Provst Henrik Eriksen Pontoppidan i Vejle var gift med Anna Krabbe, f. 16. Marts 1610, † 7. Sept. 1659, og fra disse nedstammer „de ældre“ Pontoppidaner, af hvilke Sønnen E. H. Pontoppidan forfattede et Gravskrift over sin Moder; i dette, som findes aftrykt i „Magazin til den danske Adels Historie“, opregner han alle hendes Aner i 4 Led.

Denne Anetavles Paalidelighed anses dog for meget ringe, og jeg til-lader mig derfor at spørge, om der kjendes flere af hendes Forfædre end de nedenfor anførte, som jeg har fundet frem ved Hr. Arkivar Thisets store Velvillie.

Hendes Fader var Laurids Eriksen Krabbe til Øhnenæs — Vaaben: et Hjerte — gift med Karen Friis, Datter af Peter Friis til Græsnæs, død før 1576, og Kirsten Lystrup til Birkidsvold; om Lystrupperne har Hr. Arkivar Thomle givet meget interessante Oplysninger i dette Tids-skrifts 4de Række, 6te Bind, men om Friiserne (Oldengren) har jeg intet paalideligt kunne finde, Danmarks Adels Aarvog opstiller en Stamtavle, som den udtrykkelig siger ikke er paalidelig.

Hendes Farfader var Erik Lauridsen, der var en Søn af Laurids Rogvaldsen til Øhnenæs, † c. 1560, gift med Elin Hård, Datter af Carl Hård af Øhnenæs; var disse af Slægten „Hård til Segerstad“?

Hendes Farfaders Farfader var Rogvald Madsen til Sagerid, dansk Ritmester 1530; efter Wrangel & Bergstrøms „Svenska Adelsns Åttartaf-lor“ er han Stamfader til de svenske adelige Slægter Hierta. —

For alle yderligere Oplysninger om Anna Krabbes Farfædre vilde jeg — og mange med mig — være taknemmelige.

Otto Wolff, Ingeniør, København.

Svar II. (5 R. v. S. 89).

De omtalte Søkende synes ikke at have benyttet noget Familie-vaaben. I al Fald ses det af Bilag til Horsens Kjøbstads Regnskaber, at Byfogeden *Niels Rasch* i 1753 og 1755, og af en Ansøgning fra 1733 (om at faa Esrom Kloster til Embedsbolig), at Regimentsskriver *Otto Christian Rasch*, der hører til de mere fremtrædende af Brødrene, forseglede med Segl dannede af Forbogstaverne i deres Navne og ikke med Vaaben eller Bomærke. Fra Broderen Jochim ere forskellige Breve fundne, men alle uden Segl. Han underskriver sig J. M. Rasch, hvoraf det midterste Bogstav maaske kan betegne Forbogstavet af Faderens Fornavn. En Martin Rasch blev i 1643 kgl. dansk Agent i Hamborg, men er for gammel til at være deres Fader.

Otto Christian Rasch andrager fra Kjøbenhavn d. 22. Apr. 1745 paa egne og Søkendes Vegne om Hjælp til fra Udlandet at erholde Arven efter Broderen Jens, der var rejst ud for at gøre sig perfekt i Malerkunsten, men paa Vejen hjem fra Paris den 5. Marts s. A. døde i Zweibrücken hos Hofpræst Petersen. Rasch fik en gunstig Resolution, men det omtales i Akterne (Ausländische Privatsachen Lit. R. i Tyske Kancel-lis Arkiv), at han maa skaffe sine Søkendes Fuldmagt. Disse spores ikke ved Sagen, men det kunde maaske fortjene at prøves, om denne Udsigt til Arv i Udlandet ikke har givet Familien Anledning til paa nævnte Tidspunkt at søge notarielle Bekræftelser eller Legitimations-tingsvidner, der, indførte i Notarius publici Embedsbøger (der opbevares i Landarkivet for Sjælland), endnu kunne oplyse det døde Punkt.

Gerhard L. Grove.

A. W. Rasch:

Dødsfald i Norge

1907.

Tillæg til
Personalhistorisk Tidsskrift.

Kjøbenhavn.

Det Hoffensbergske Etabl.

1908

Dødsfald i Norge

1907.

Samlede af *A. W. Rasch*.

(Det efter H: anførte Navn angiver den efterlevende Hustrus Pigenavn.)

Aalborg, Mathilde, 76 A., 21. 8., Kragerø.	Alstrup, Karen f. Schei, Sognepræst A.s Enke, 21. 1., Haslum.
Aall, Hans, 17. 12., Ulefos.	Amble, Sigvard N., Agent, 50½ A., 3. 1., Skien. H: Alvilde f. Bergh.
Aamodt, Helene Sophie f. Holst, 74½ A., 14. 3., Chr.ania.	Ameln, Martha Margrethe, 92 A., 14. 4., Bergen.
Aars. Mathilde, 30. 1., Chr.ania.	Amundsen, Adolf, fhv. Telegrafkasserer, 18. 7., Jeløen, bgr. Chr.ania.
—, Mina, 82½ A., 3. 4., Sølyst pr. Chr.ania.	—, J. A., ORsagf., 79 A., 1. 7., Chr.ania.
—, Sina f. Rude, 8. 10., Lier.	—, Ragnhild, 45 A., 7. 5., Chr.ania.
Aarskaug, Herman, Læge, 15. 11., Bergen. H: Kätty f. Stoltz-Petersen.	Andersen, Charlotte f. Kraft, 84½ A., 1. 2., Vestre Aker.
Aas. Olaf J., Speditør, 44 A., 11. 10., Chr.ania.	—, Inga Theodora f. Meyer, 36. A., 23. 11., Bergen.
—, Sverre Schlenkert, Ingeniør, 27 A., 28. 11., Chr.ania.	—, Kirsten f. Stephansen, 31. 3., Chr.ania.
Aasen, Justine f. Gross, 9. 4., Arendal.	—, Petrine Margrete f. Krey, 67½ A., 28. 12., Stavanger.
Abel, Anna f. Lossius, 86½ A., 8. 12., T.hjem.	Andorsen, Clara Lætitia f. Morrison, 21. 5., Chr.ania.
—, Louise, f. Kleffel, 65 A., 2. 5., Chr.ania.	Angell, Henry, Revisor, 5. 3., Chr.ania. H: Louise f. Jacobsen.
Abelsted, Henrik Reinert, fhv. Skibsf., 63 A., 27. 11., Sandefjord. H: Bolette f. Gulbrandsen.	Anker, Oskar, Stud. mineral., 12. 3., Chr.ania.
— Henrik Reinert, 25. A., 9. 8., Sandefjord.	Apeness, Julie Caroline f. Jensen, 89 A., 13. 9., Calais.
Aga, Sara, 76 A., 28. 8., Utne.	Arbo, Jenny, 77 A., 28. 7., Gulskov, pr. Drammen.
Album, Elise, 76 A., 11. 8., Chr.ania.	Arentz, Emilie f. Djørup, 15. 8., Chr.ania.
Alme, Christian Fredrik, Musikinstruktør, Løitnant, 63 A., 15. 12., Chr.ania.	—, Sofie, Bagersvend J. A.s Enke, 86 A., 21. 4., Bergen.
Alsing, Sophie, Skibсреder Lorentz A.s Enke, 91 A., 7. 5., Kragerø.	

- Arnesen, Else f. de Besche, 31 A., 12. 2., Østre Aker.
- Arntzen, Anna Olava, 6. 1., Lillehammer, bgr. Vestre Fr.stad.
- , Reidar, 16 A., 24. 9., Fr.stad.
- Aschehoug, Stina f. Stang, 88 $\frac{1}{2}$ A., 6. 3., Fr.hald.
- Aschenberg, Svend, Provst, 71 A., 6. 9., Levanger. H: Lina f. Mangelssen.
- Aschim, Joh., 53 A., 8. 11., Chr.ania. H: Julie f. Clausen.
- Asker, Ingvald, Læge, 51 A., 31. 7., Chr.ania. H: Gudrun f. Stub.
- Asmundsen, Georg, Skuespiller, 18. 3., Chr.sand, bgr. Bergen.
- Baashus, Johannes, fhv. Kbmd., 63 A., 4. 6., Chr.ania. H: Lina f. Jessen.
- Bache, Caroline Martine f. Winge, 80 $\frac{1}{3}$ A., 8. 11., Chr.ania.
- , Lars, Skibsreder, 89 $\frac{1}{4}$ A., 16. 2., Tjømø.
- Backe, Oluf Glad, Optikus, 21. 2., Stavanger.
- Bade, Heinrich, 37 A., 19. 9., Stenkjær. H: Elisabeth f. Meinke.
- Bakke, I. H., ORsagf., 51 A., 10. 9., Grimstad.
- Bakken, August, Student, 26 A., 6. 6., Vestre Aker.
- Baldani, Anna, Enkefru, 90 $\frac{1}{2}$ A., 22. 11., Bergen.
- Balle, Frederikke Cathinka f. Lie, 77 A., 13. 2., Kbhvn.
- Bang, Guttorm, Dyr læge, 31 $\frac{1}{2}$ A., 5. 4., T.hjem. H: Johanne f. Westvig.
- Barclay, Mogens Tobiesen Hauchstopfer, 86 A., 25. 8., Bergen. H: Marie f. Bruland.
- Barth, Anne Karine, 84 A., 21. 7., Kragerø.
- Bastrup, Arne Johan, 21 A., 8. 2., Chr.sand.
- Bauge, Anton Westfeldt Lodts, 27 $\frac{1}{2}$ A., 17. 18., Hamburg.
- Bay, Sofie Henriette, 25. 6., Vestre Aker.
- Bech, Elisa f. Rønneberg, 13. 6., Kbhvn.
- , Ernst, Barber, 39 $\frac{1}{2}$ A., 6. 9., Chr.ania. H: Constance f. Olsen.
- Beck, H. Juell, Samlagsbestyrer, 57 A., 5. 1., Moss.
- , Lars Andreas, 86 $\frac{1}{2}$ A., 12. 11., Tromsø.
- Beichmann, Petra Maria, Enkefru, 83 $\frac{1}{2}$ A., 7. 10., Chr.ania.
- Bendz, A. C., Kbmd., 61 A., 7. 6., Reitan. H: Camille f. Nielsen-Sæthei.
- Bentzen, Inger Marie, 82 A., 7. 5., Moss.
- Berg, Eleonore, 86 A., 8. 5., Chr.ania.
- , Kaja f. Ellertsen, 81 A., 15. 11., Chr.ania.
- , Lauritz Jacob, 62 A., 16. 2., Chr.ania. H: Martha f. Bull.
- , Marie Christine f. Bärnholdt, 3. 11., Chr.ania.
- , Mina, 51. A., 14. 2., Chr.ania.
- , Petter Andreas, 76 $\frac{1}{2}$ A., 16. 7., Valsøen. H: Henriette f. Brodtkorb.
- , Thrine f. Lorentzen, 75 $\frac{1}{2}$ A., 21. 4., Fr.hald.
- Bergan, Ragnvald Johannes, 21 A., 9. 4., Burtel, Wash.
- Berge, Anton, 29. 1., Chr.ania. H: Valborg f. Zimmerlund.
- Berger, Charlotte Marie f. Robertson, 7. 1., Hammerfest.
- Bergersen, Georg, Tandlæge, 49 A., 21. 9., Bergen. H: Kaia f. Bredal.
- Bergh, Andreas, 78 A., 15. 8., Ski.
- , Anton, fhv. Oberstl., 79 A., 22. 7., Chr.ania.
- , Kaja, 76 A., 29. 1., Chr.ania.
- , Karen Johanne, 82 A., 22. 11., Chr.ania.
- , Oline f. Runge, 72 A., 11. 2., Chr.sand.
- Berghoff, Ole Furuseth, 17. 2., Koppang.
- Berglund, Wilhelmine f. Hartzleff, 12. 10., Chr.ania.
- Berntsen, Betzy f. Wroldsen, 66 A., 20. 4., Øxnes, bgr. Chr.ania.
- Beylegaard, Sofie f. Lindholm, 31. 10., Horten.
- Bidenkap, Olaf, Cand. phil., 34 A., 28. 7., Chr.ania.
- Bie, Eleonore Christine f. Skulerud, 73 A., 2. 7., Filadelfia.

- Bie, Ole T., fhv. Skibsf., 97 A., 11. 10., Grimstad.
- Bing, S. A., Dykkerchef, 1. 10., New York. H: Thora f. Langlie.
- Biørn, Anne f. Sørum, 45 A., 30. 6., Chr.ania, bgr. N. Aurdal.
- Bjerke, H., Klokker, 71 $\frac{1}{2}$ A., 26. 8., Chr.ania. H: Gurine f. Lie.
- Bjerkhaug, Birgitte f. Borchgrevink, 21. 1., T.hjem.
- Bjerregaard, Karen, 76 A., 24. 5., Chr.ania.
- Bjølstad, Marie f. Berggrav, 81 A., 6. 12., Chr.ania.
- Bjørn, Severine Johanne, 17. 2., Chr.ania.
- Bjørnstrup, Kjersti f. Tronsen, 82 $\frac{1}{2}$ A., 9. 6., Røros.
- Blom, Amalie Wilhelmine f. Ebeltoft, Rektor Hans B.s Enke, 83 A., 28. 11., Chr.ania, bgr. Gjerpen.
- , Anders Gustav, Hotelvert, 60 A., 17. 4., Chr.ania.
- , Caroline Marie f. Larsen, 81 A., 23. 6., Fr.hald.
- , Caspara, 18. 9., Fr.værn.
- , Hans, Oberstl., 66 A., 12. 4., Chr.ania. H: Christine f. Jentoft.
- , Jens Gunvald, Sognepræst, 3. 12., Chr.ania. H: Mina f. Heffermehl.
- Blytt, Wilhelmine, 20. 8., Chr.ania.
- Boberg, Henrik, Distriktslæge, 17. 7., Torpum pr. Fr.hald. H: Andrea f. Arentz.
- Bockelie, Ole, Hovedbogholder, 28. 1., Chr.ania. H: Maren f. Gjertsen.
- Bolstad, Harald, ORSagfører, 35 A., 18. 1., Grefsen Sanatorium, bgr. Laxe-vaag.
- Bommen, Pauline, 73 A., 10. S., Chr.ania.
- Bonde, Andreas, 27 $\frac{1}{2}$ A., 18. 4., Fr.stad.
- , Thomas Riber, Skibskapt., 74 A., 11. 10., Fr.stad.
- Borch, Solveig, 19. 7., Hamburg, bgr. Skien.
- Borch-Jensen, Jens, Fuldm., 39 A., 22. 11., Larvik.
- Borchgrevink, Johan Raabe, fhv. Dampskibsfører, 49 A., 14. 1., Chr.ania. H: Cathrine f. Tossman.
- Borgen, Fr., Landskabsmaler, 6. 2., Chr.ania. H: Marie f. Schøyen.
- , Marthe Christine f. Wølner, Trælasthandler Chr. B.s Enke, 69 $\frac{3}{12}$ A., 19. 6., Chr.ania.
- Bostedt, Nicoline f. Johnsen, 75 A., 22. 2., Mandal.
- Boye, Henriette f. Tjørswaag, 73 A., 20. 1., Eidsvold.
- Brager, P. Munch, ORSagf., 41 A., 28. 5., Chr.ania.
- Brandt, Hansine Elisabeth, 44 $\frac{1}{2}$ A., 26. 4., Chr.sand.
- Brandtzæg, Georg Albert, 23. 1., fra Gjøeslengerne til Løvøvaagen. H: Kaia f. Sverdrup.
- Bredal, Marie Elisabeth, 98 $\frac{2}{3}$ A., 11. 10., Stord.
- Breien, Caroline, 17. 1., Nordstrand.
- , Nikoline Johanne, 48 A., 28. 5., Stokke.
- Brix, Leontine f. Thaulow, 18. 6., Kbhvn.
- Broch, Gjert, 25. 9., Bergen.
- , Jeanette, Overlærer Thv. B.s Enke, 28. 9., Chr.ania.
- , P. N., 81 A., 24. 12., Tune.
- Brodahl, Anders, Bryggemand, 83 $\frac{1}{2}$ A., 9. 10., T.hjem.
- Bronn, Marthine f. Bull, 80 A., Juni, Fosston, Minnesota.
- Bruff, Harriette f. Mc. Alpine, nær 105 A., 1. 10., ved Cambridge, bgr. Ipswich.
- Brun, Marie, f. Westgaard, 53 A., 9. 2., Chr.sund.
- , Thrine, 83 $\frac{1}{2}$ A., 16. 12., Bergen.
- Bruun, Andreas, fhv. Skibskapt., 78 A., 17. 11., Frydenberg pr. Fr.stad. H: Eugenie f. Winther.
- , Carsten Henrik Carstensen, 79 A., 8. 11., Tønsberg. H: Maren f. Foyn.
- , Chr. C., Brugseier, 81 $\frac{1}{2}$ A., 9. 12., Fagervik Stai. Storelvedalen.
- , Sigrid, 28 A., 15. 9., Chr.ania.
- , Sina f. Jæger, 8. 4., Nordstrand.
- Brückner, Karoline, Frue, 2. S., Vestre Aker.
- Bryn, Olava Johanne, 81 $\frac{1}{2}$ A., 20. 8., Chr.ania.

- Brønsted, Nicolay Hansen, fhv. Skibsf., 58 A., 5. S., Chr.ania.
- Bucher, Josefine Marie, 25 A., 7. 6., Sarpsborg, bgr. Horten.
- , Maren Andrea, 71½ A., 17. 2., Chr.ania.
- Bugge, Peter Olivarius, fhv. Sognepræst, 78 A., 1. 4., Chr.ania. H: Hanna C. f. Hauge.
- , Samuel Mandrup, fhv. Storthingsmand, 6. 7., Urnæs.
- , Sophus, Professor, Dr., 8. 7., Tønset, bgr. Chr.ania.
- Bukier, Halvor Aschehaug, Gaardb., 77. A., 19. 10., Østre Aker.
- Bull, Anders Sandø Ørsted, fhv. Generalkrigskommissær, 89½ A., 15. 4., Chr.ania.
- , Caroline Alette, 19. 3., Lier.
- , Edvard Storm, 93½ A., 7. 9., Bergen.
- , Johan Storm, Professor, 51 A., 18. 11., Madison, Wisconsin.
- , Nils Otto, Toldkasserer, 72 A., 8. 4., Drammen. H: Antonie f. Sandberg.
- , Ole Anders, 18½ A., 29. 6., Chr.ania.
- , Marie Magdalene f. Midling, 80½ A., 17. 7., Bergen.
- , Wilhelm, fhv. Provst, 16. 5., Chr.ania, bgr. Tvedt. H: Ina f. Dreyer.
- Bundi, Carl, Journalist, 30 A., 21. 12., Kragerø.
- Busch, Arnold Rudolf, Maskinist, 23 A., 16. 4., Piræus.
- , Christen Gill, Cand. philos., 29. 7., Meraker.
- , Christiane, f. Gill, 13. 4., Bergen.
- Buschmann, Kirsten, Frue, 24. 7., Arendal.
- Bye, Anna Cathrine, 25. 12., Stenkjær.
- Båfverfeldt, Betty Gustafva, Enkefru, f. 15. 3. 1831, † 31. 1, Ed, Dalsland.
- Bætzmann, Marie f. Fougner, 68 A., 31. 12., Asker.
- Bøckmann, Fredrik Barth, 75 A., 22. 2., Vestre Aker.
- , Ørnulf Vedeler, 15¾ A., 30. 4., Chr.ania.
- Bøe, Otto, 69¾ A., 9. 12., Bergen.
- Bøhn, Ingeborg f. Holmsen, 52½ A., 6. 1., Chr.ania.
- Bølling, Henninge f. Synnestvedt, 83 A., 15. 1., Chr.ania.
- Bøysen, Peter, fhv. Telegraffulm., 50½ A., 3. 6., Chr.ania.
- Campbell, Bertha Marie f. Wibye, 60½ A., 18. 12., Bergen.
- Cappelen, Wilhelmine f. Jahn, 8. 3., Elverum.
- Carlsen, Arthur Due, 17 A., 4. 8., New-York.
- Caspersen, Søren, Generalkonsul, 18. 7., Chr.ania.
- Castberg, Johannes, Apotheker, 27. 6. Seattle, Wash.
- Christensen, Jeanette f. Hvoslef, 15. 8., Bagn, Valdres.
- , Louise Sofie Augusta f. Hutzelsieder, 88 A., 27. 6., Sandefjord.
- Christie, Anne Sophie f. Knagenhjelm, 85 A., 13. 1., T.hjem.
- , H. L., Assessor, 80½ A., 26. 3., Bergen. H: Louise f. Lous.
- , Johan Koren, Ingeniør, 79 A., 16. 8., Skien. H: Catharine f. Blom.
- Christophersen, Sophus, Agent, 39 A., 30. 11., T.hjem. H: Aagot f. Bauch.
- Clasen, Anna Dorthea, f. Brun, 1. 5., Bergen.
- Clason, Sigrid, 36 A., 15. 8., Drammen.
- Clausen, Hans Brun, Mallkontrollør, 55½ A., 22. 1., T.hjem. H: Hanna f. Lodiz.
- Clauson, Conrad, Konsul, 19. 1., Chr.ania.
- Claussen, Hermann, Skibskaptein, 35 A., 20. 4., Rio Janeiro. H: Ragna f. Blehr i Chr.ania.
- Cleveland, Ingeborg M., 60 A., 1. 5., Bergen.
- Collett, Vedastine f. de Bretteville, 23. 6., Chr.ania.
- Conradi, Fredrik Emil, kgl. Fuldm., 55 A., 30. 3., Chr.ania.
- Cook, Rolf, 21. 4., Bergen.
- Cordtsen, Jens Petter, 79 A., 26. 3., Chr.ania.
- Coucheron, Th., Overlærer 63 A., 3. 7., Skien.

- Crowe, Fredrikke f. Hauch, Lady, 78 A., 13. 8., Berlin.
- Crøger, Johan Theodor, fhv. Skibsk., f. 28. Nov. 1830 i Holmestrand, † 28. 1., San Diego, Californien. H: Elisabeth f. Crowe.
- Daae, Henrik Calmeyer, fhv. Stadsingeniør, 15. 1., Chr.ania.
- Dahl, A. H., Kbmd., 5. 11., Chr.ania. H: Josefine f. Olsen.
- , Anders Johannes, 15. 11., Sandviken, Bergen.
- , A. M., Cand. philos., 40 A., 3. 7., Chr.ania.
- , Berthe f. Berger, 87½ A., 3. 12., Elverum.
- , Carl Adolf, fhv. Stadsingeniør, 79 A., 26. 12., T.hjem.
- , Else Caroline f. Rosenvinge, 66 A., 12. 2., T.hjem.
- , Hagbart L., Kontorchef, 70 A., 10. 2., T.hjem.
- , Kr., 31. 8., Vardø.
- , Mette, 67 A., 24. 1., Sogndal, Sogn.
- , Thorleif, 18½ A., 6. 4., T.hjem.
- Dahlin, Eveline Marie f. (Selmer), 34 A., 13. 3., Kansas City.
- Dahlstedt, Johan Alfred, Ekspeditør, 46 A., 5. 5., Chr.ania. H: Mathilde f. Kristensen.
- Danielsen, Karl Alfred, Restauratør, 46½ A., 23. 5., Bergen. H: Gustava f. Bergh.
- Danielssen, Cathrine, 82 A., 16. 6., Bergen.
- Davidsen, Adolf Petter Danifær, fhv. Toldb., 83 A., 16. 11., Mandal.
- Dengin, Elna f. Mortensen, 28 A., 17. 10., Oslo.
- Dick, Fredrikke f. Wimpelmann, 76 A., 11. 6., St. Jørgens Hus, T.hjem.
- Diesen, Halfdan, 37 A., 2. 7., Chr.ania.
- Dietrichson, Magdalene Schandorff f. Schive, 69½ A., 13. 6., Chr.ania.
- von Ditten, Theodora f. Døderlein, 88 A., 14. 3., Chr.ania.
- Dorff, Bernt, fhv. Postmester, 81 A., 3. 2., Kongsvinger, bgr. Chr.ania. H: Margarethe f. Wiig.
- Dreyer, A. M., 27. 7., Filtvedt. H: Betty f. Bentzen.
- Dreyer, Andreas Vincent Stoltenberg, 82½ A., 22. 9., Horsnæs.
- , C. F., Konsul, 84½ A., 28. 7., Bergen. H: Amalie f. Grell.
- Drivdahl, Julie, 66 A., 7. 9., Chr.ania.
- Due, Ole Bernt, fhv. Kontorfuldm., 83 A., 22. 2., Chr.ania. H: Fredrikke f. Holmen.
- Dybdahl, Julie født Aas, 74½ A. 27. 1., T.hjem.
- , Martin Christian. Toldopsynsmand, 40 A., 2. 7., T.hjem.
- Dührendahl, Marie, 3. 10., Chr.ania.
- Dürendahl, Helga, 34 A., 7. 1., Sarpsborg.
- Egeberg, Agnes (Aggie) f. Hartley, 47 A., 24. 7., Nøterø.
- , Hermand Beck, 48½ A., 21. 12., Tønsberg. H: Mathilde f. Johnsen.
- , Westye, 29. 8., Vestre Aker. H: Hagar f. Rustad.
- Egidius, Alfred, 12. 6., Bergen.
- Eide, Frithjof, Konsul, 14. 12., Stavanger, bgr. Bergen.
- , Henrik, 75 A., 7. 6., Stavanger. H: Sofie f. Bucher.
- , Oluf, Kasserer, 30. 12., Levanger.
- Eie, Bertha, Enkefru, 73 A., 22. 7., Bergen.
- Ekroll, Caroline Margrethe, Distriktslæge, P. E.s Enke, 10. 10., Chr.ania.
- Elholm, Karen, 78 A., 24. 4., Bergen.
- Elingsen, Anders, 28. 8., Haugsten, Raade. H: Pauline f. Koht.
- Endresen, Edvin, Læge, 5. 10., Stavanger.
- Engebretsen, W., fhv. Hotelløjer, 58 A., 6. 5., Chr.ania. H: Julie f. Wilkens.
- Engelsen, Petra Mohin, 11. 3., New-York.
- Engelstad, Laura, 3. 3., Chr.ania.
- Eriksen, Josefine Wilhelmine f. Vogth, 22. 7., Chr.ania.
- Evensen, Hanna f. Groth, 80 A., 29. 6., Drammen.
- Falch, Elna, fhv. Lærerinde, 25. 8., Chr.ania.
- , Fredrik, 66½ A., 25. 2., Baisiend, Wisconsin. H: Thea f. Møller.

- Falch, Jonas Handelsmand, 96 $\frac{1}{2}$ A., 12. 5., Risvær, Lofoten.
- Falck, Hans R., Cand. philos., 39 $\frac{1}{2}$ A., 10. 12., Chr.ania. H: Signy f. Høyem.
- , Petter Harbo, 34 A., 6. 9, Tromsø. H: Oline f. Hansen.
- , Øllegaard Johanne Svabo, 20. 11.. Sogndal, Sogn.
- Falsen, Margrethe f. Arnesen, 4. 10., Chr.ania.
- , Oluf, Cand. philos., 1. 6., Chr.ania.
- Fangen, Annette f. Lilloe, 75 A., 27. 11., Bergen.
- Farup, Otto Marensius, 70 $\frac{1}{2}$ A., 7. 5., Drøbak.
- Fasting, Magnus, fhv. Agent, 72 A., 7. 12., Ortnevik. H: Berthe f. Andersen.
- Fegth, Christian Julius, 39 A., 25. 12., Lightburn Sanatorium, Scotland.
- v. d. Fehr., Gunhild, 14 $\frac{1}{2}$ A., 6. 9., Bergen.
- Feilberg, Thrine, 5. 2., Chr.ania.
- Finckenhagen, Fredrik, Kaptejn, 44. A. 27. 4., Chr.ania. H: Camilla f. Gjettum.
- Finne, Alette Sophie Diderikke f. Cap pelen, 4. 2., Chr.ania.
- , G. G. D., Sanitetsøberstl., 30. 10., Chr.ania.
- von Fischenich, Everhard, 28. 9., Bergen. H: Emma f. Zietz.
- Flack, Petra Susanne, 43 A., 1. 10., T.hjem.
- Fleischer, Carl Sechmann, 12. 3., Fr.stad.
- , Johanne f. Øverby, 4. 8., Flisen.
- , Ulrikke f. Stoltenberg, 84 A., 7. 11., Chr.ania.
- Fliflet, Nils, Sorenskriver, 68 $\frac{1}{2}$ A., 21. 9., Saudland. H: Alhed f. Agersborg.
- Flor, Gustav Julius, Sorenskriver, 23. 12., T.hjem.
- , Haakon, Kontorist, 20 $\frac{1}{2}$ A., 6. 10., T.hjem.
- , Ludvig, 5. 12., T.hjem.
- Florelus, Maria, Enkefru, 94 A., 24. 3., Chr.ania.
- Fodstad, A. C., Bestyrer, 73 A., 29. 3., Larvik. H: Akka f. Leüthen.
- Fogh, Karine Dorothea f. Hennig, 81 A., 18. 1., Gjøvig.
- Fogth, F. L., fhv. Forretningsfører, 26. 8., Fr.hald.
- Fond, Hans Z., Slagter, 60 A., 11. 11., Bergen. H: Berthe f. Monsen.
- Frey, G. A., 79 $\frac{1}{2}$ A., 7. 12., Chr.ania.
- Fridman, David, 23. 7., Chr.ania.
- Frimann, Emma Elise, 84 A., 9. 4., Chr.ania.
- Frisak, Johannes, fhv. Sorenskriver, 92 $\frac{1}{2}$ A., 16. 7., Chr.ania.
- Fritzner, Andreas, 83 $\frac{3}{4}$ A., 22. 5., Bodø, bgr. Fr.hald.
- From, Sofie f. Dahl, 59 A., 30. 3., Chr.ania.
- Frost, Anne Jensen, 18. 5., Chr.ania.
- Frøchen, Malvin Christian Brochmann, fhv. Skibskapt., 68 A., 10. 11., Bergen. H: Henrikke f. Wærness.
- Frølich, Hansine f. Kirsebom, 14. 5., Næsodden.
- , Harald Sørensen, Arkitekt, 29. A., 22. 8., Ljan.
- Fürst, Astrid, f. 20. 11. 1886, † 9. 9., Lund.
- Færden, Else Marie, 7. 11., Løken pr. Hønefos.
- Gade, Olga Emilie, 24. 8., Marie Plathes Minde, bgr. Chr.ania.
- Garmann, Fredrik, Skuespiller, 4. 12., Chr.ania.
- , Ida Sofie, 17 A., 11. 5., Lokøen, pr. Bergen.
- Gaustad, Dorthea f. Waldemar, 79 $\frac{1}{2}$ A., 31. 8., Ths. Angells Stuer, T.hjem.
- Gellein, Antonette f. Brun, 73 A., 9. 9., T.hjem.
- , Bella, 32 A., 25. 11., Hamar.
- Gerner, Jenny f. Wilhelmsen, 32 A., 4. 9., Chr.ania.
- Gielstrup, N. P., Agent, 29. 9., Chr.ania.
- Gierløff, Christian, Grosserer, 77 $\frac{1}{3}$ A., 28. 1., Holmenkollen, bgr. Kragerø.
- Giertsen, Christian Wilhelm, Skibsmægler, 22. 4., Chr.sund.
- Gill, Sofie, Ritmester Hans Knagenhjelm G.s Enke, 12. 8., Chr.ania.
- Gjerding, Anton, Læge, 14. 11., Bergen. H: Letta f. Bruun.

- Gjerdning, Gjertrud Christine f. Müller, 5. 2., Bergen.
- Gjerdrum, Kolbjørn, 15⁴/₁₉ A., 10. 5., Chr.ania.
- Gjertsen, Berthe Andrea f. Jacobsen, 78 A., 31. 5., Tjømo.
- , G. S., Skibsfører, Marts?, til Yokohama fra Port Tampa.
- , O., Skibsreder, 71¹/₂ A., 27. 10., Aasgaardstrand.
- Gjestland, H., Distriktslæge, 28. 2., Voss. H: Sina f. Jensen.
- Gleditsch, Hildegard, 9. 1., Chr.ania.
- Gløersen, Christen Dahl, Fuldm., 61¹/₂ A., 9. 8., Aremark, bgr. Os.
- , J., Kbmd., 75¹/₂ A., 29. 9., Chr.ania. H: Emma f. Laumann.
- Gornitzka, P. W., fhv. Stationsmester, 77³/₄ A., 26. 2., Chr.ania.
- Gotaas, Wenche Garmann, nær 4 A., 25. 2., Lersund.
- Graah, Peder, 5. S., Flakstad.
- Gram, Caroline f. Teutz, 9. 3., Chr.ania.
- Gran, Jens, Kbmd., 76 A., 20. 12., Bergen.
- Grann, Maximil, fhv. Oberst, 85 A., 11. 9., Chr.ania.
- Gregersen, Hans Christian, Fabrikeier, 82 A., 27. 3., Chr.ania.
- Greve, Johan Fritzner, fhv. Provst, 75 A., 30. 9., Bergen. H: Mathilde f. Dedichen.
- , Johan Fritzner, 38 A., 10. 4., Bergen.
- , Julie Fredrikke f. Pettersen, 7. 5., Bergen.
- , Rasmns J., Bygningsmand, 65¹/₂ A., 21. 12., Bergen. H: Marta f. Stensen.
- Grieg, Edvard, 4. 9., Bergen.
- , Elisa f. Thomsen, 67 A., 22. 4., Bergen.
- Grimsgaard, K. M. Th., Distriktslæge, 77 A., 31. 1., Sarpsborg. H: Agnes f. Grimsgaard.
- , Marie Margrethe, 19. 9., Chr.ania.
- Grude, Johan Garmann, 82 A., 24. 10., Klep.
- Grundt, Lars Otto Roll, Stiftamtmand, 64 A., 24. 7., Salzschlirf, bgr. T.hjem. H: Signe f. Kyhn.
- Grung, Margrethe, Enkefrue, 7. 5., Chr.sand.
- Grøn, Sofie, 95 A., 14. 9., T.hjem.
- Grønberg, C. F., Skomager, 81 A., 27. 11., Fr.hald.
- Grøndahl, Agathe f. Backer, 4. 6., Nordstrand, begr. Chr.ania.
- Grønvold, Martin, Stud. jur., 27 A., 15. 6., Chr.ania.
- Gulbrandsen, M. f. Sørlye, Oberstløjtnantinde, 14. 4., Chr.ania.
- Guldberg, Dorothea f. Heidenreich, Sognepræst C. A. G.s Enke, 30. 6., Chr.ania.
- Gullichsen, Thea, Enkefru, 82. A., 17. 12., Stabæk, begr. Chr.ania.
- Gundersen, Magna, Lærerinde, 8. 4., Chr.ania.
- Gunnestad, Petra f. Dahm, 91 A., 21. 3., Chr.ania.
- Gärtner, Conrad, Fyrvogter, 18. 9., Bergen.
- Gørrissen, Mathilde, 88³/₄ A., 24. 7., T.hjem.
- Haffner, Sofie f. Sverdrup, 62¹/₂ A., 14. 2., Chr.ania.
- Hafner, Agnes Louise, 18 A., 20. 8., Trysil.
- Hagemann, Axel, Skoginspektør, 51 A., 1. 9., Asker.
- Hagerup, Adeline Louise, f. Falck, 11. 9., Bergen.
- , Carl Andreas, Generalagent, 55 A., 13. 7., Chr.ania. H: Nora f. Bagge.
- Hald, Anne f. Magnus, 71 A., 2. 11., Chr.ania.
- Halling, Marie f. Bomhoff, 2. 1., Eker.
- Hals, Anders Gulbrand Andersen, Disponent, 55 A., 15. 7., Vestre Aker. H: Anna f. Wiibe.
- , Anna Fredrikke f. Wiibe, 57 A., 27. 11., Chr.ania.
- , Niels Christian, Kaptein, 9. 6., T.hjem. H: Ragnhild f. Schmidt.
- Halvorsen, Bertha f. Caspersen, 10. 5., Østre Bærum.
- , Dominica Christine f. Schnell, 4. 5., Bergen.
- Halvorssen, Olaf Guenerius, Stationsmester, 47 A., 25. 8., Onsø. H: Anna f. Ruyter.

- Hamilton, Mina, 55 A., 4. 3., Chr.ania.
 Hammer, Caroline Fredrikke f. Pettersen, 15. 8., T.hjem.
 —, Fredrik, Skibskapt., f. i T.hjem., 9. 8. 1840, † 12. 2., New Bedford, Mass.
 Hanche, Karen Christine, 84 A., 6. 6., Horten.
 Hangeland, A. E., Dispatcheur, 80 A., 30. 5., Drammen. H: Constance f. Poppe.
 Hansen, Anna Cecilie f. Sandberg, 78¹/₄ A., 2. 1., St. Jørgens Hus., T.hjem.
 —, Benedicte f. Kolderup, 8. 10., Chr.ania.
 —, Carl Sundt, Genremaler, 66¹/₂ A., 27. 8., Stavanger.
 —, Jacob Lauritz, 73 A., 25. 8., Chr.ania. H: Thora f. Bang.
 —, Julie f. Abell, 10. 9., Fr.stad.
 —, Lauritz A., Lærer, 24. 11., Bergen. H: Berndine f. Angell.
 —, Magd f. Arntzen, 38 A., 14. 8., T.hjem.
 —, Marie f. Hjersing, 8. 4., Fr.stad.
 —, Mathilde Prevence f. Bøe, 85 A., 21. 3., Vik.
 —, Theodor, Styrmand, 15. 19., Sandviken, Bergen. H: Fredrikke f. Krusche.
 Hanson, Ernstine, 87 A., 24. 3., Rom.
 Hanssen, Fredrik, Konsul, 82 A., 18. 10., Aalesund.
 —, Johannes, Bysælger, 35 A., 24. 1., Chr.ania. H: Dagny f. Rosenberg.
 Hansteen, Christopher, 42. A., 19. 5., Kersey, Col., Amerika.
 Harder, Frithjof, 21. 12., Chr.ania.
 Haslund, Hilda, fhv., Lærerinde, 6. 11., Chr.ania.
 Hassel, Serine Ovedie f. Kristiansen, 60¹/₂ A., 20. 7., T.hjem.
 Hasselgren, Berenthine f. Olsen, 34 A., 2. 1., Bergen.
 Hauan, Beret Martha f. Faber, 4. 11., T.hjem.
 Hauge, Chr., Minister, 19. 12., Chr.ania. H: Louise Joy f. Todd.
 —, Wilhelmine f. Smith, 78 A., 1. 8., Strandvig, Bergen.
 Hausmann, O. I., fhv. Skibsfører, 78¹/₂ A., 16. 4., Chr.ania. H: Sophie f. Løkke.
 Heftye, Johannes Thomassen, 10. 3., T.hjem, bgr. Chr.ania.
 Heiberg, Louise Augusta Henriette f. Heltzen, 84¹/₂ A., 11. 2., Moss.
 —, Nils Hjorth Stuwitz, Lensmand, 2. 11., Manger. H: Astrid f. d. Lange.
 Heide, Astri, 4. 5., Vestre Aker.
 —, Emilie f. Meldahl, 86. A., 6. 5., Chr.sund.
 —, Julie f. Haavelsen, 52¹/₂ A., 24. 12., Chr.ania.
 Heidekker, Nikka, 25. 12., Chr.ania.
 Heinemann, Wilhelm, 90 A., 31. 1., Chr.ania, bgr. Bragernæs.
 Heiret, Marie f. Flemming, 7. 3., Chr.ania.
 Hekleberg, Sofie, Sorenskriver H.s Enke, 14. 4., Chr.ania.
 Helberg, Marie f. Dahl, 53 A., 19. 5., Houston, Texas.
 Helgesen, Ivar Alme, Kaptejn, 4. 11., Antwerpen, bgr. Chr.ania.
 Helland-Hansen, Egil, Stud. theol., 24 A., 4. 4., Chr.ania.
 Helmer, Inger Catharine f. Holm, 84³/₄ A., 26. 5., Grimstad.
 Henning, Martha, 26. 8., T.hjem.
 Henriksen, Johan Georg, fhv. Kontorchef, 91³/₄ A., 29. 12., Chr.ania.
 Herlofson, Caroline Marie f. Lund, 18. 9., Paris, bgr. Garches.
 Hermansen, Olga, Sofie, 28 A., 10. 2., Vadsø.
 Hertzberg, Henrik Thomas Nicolai, fhv. Dampskibskapt., 50 A., 25. 9., Chr.ania. H: Elise f. Wold.
 Herwegh, Leonhard, Kbmd., 6. 12., Bergen.
 Hess, Aasta Meyer, 8. 1., Bergen.
 Hesselberg, Alf, 17¹/₂ A., 20. 11., Chr.ania.
 —, Blanche f. Busch, 25. 6., Chr.ania.
 —, Ivar, Sagfører, 67. A., 24. 9., Bergslien pr. Larvik. H: Petra f. Leegaard.
 Hetager, Frantz, 24 A., 10. 6., Gardermoen, bgr. Chr.ania.
 Heyerdahl, Albert, fhv. Dampskibsf.

- 58 A., 3. 8., Chr.ania. H: Anette f. Isachsen.
- , Fredrikke f. Heyerdahl, 63 A., 27. 10., Nordstrand.
- , Marie, f. Meidell, 43 A., 26. 2., Elverum.
- Hille, Eivind Fasmer, 17. 7., Maridalen, bgr. Bergen.
- Hilstad, Theoline f. Lund, 20. 8., T.hjem.
- Hilt, Nils Johan, 59 $\frac{1}{2}$ A., 12. 4., Bergen. H: Oline f. Baardsen.
- Hirsch, Thea, 29. 6., Bodø.
- Hjort, Christian Falsen, 26. 10., Chr.ania.
- Hjorthøj, Severine Laurentse, 80 $\frac{1}{2}$ A., 25. 9., Stavanger.
- , Thomas Dominicus, 77 A., 22. 10., Chr.sand.
- Hoff, Erling Paus, 21 A., 3. 2., Chr.ania.
- , Hedevig f. Kjøsterud, 19. 7., Chr.ania.
- , Urbanus Gjestzman, fhv. Artillerisergeant, 31. 8., Bergen. H: Sofie f. Ustri.
- Hoffmann, Gottfried, Stiftamtmand, 71 A. 18. 11., Bergen. H: Cathrine f. Dahl.
- Hofgaard, Johan, Journalist, 22. 9., Chr.ania.
- , Marie, 27. 3., Chr.ania.
- , Simon Andreas Wright, Stud. theol., 22 $\frac{1}{2}$ A., 26. 3., Ullensager.
- Holck, Johan D., Skibsfører, 40 A., 28. 2., Oporto. H: Marie f. Dekke i Bergen.
- Holm, Adolphine f. Nelle, 14. 11., Chr.ania.
- , Albertine f. Gunnestad, 71 A., 27. 8., Chr.ania.
- , Anna Guline f. Eggen, Klokker Christian H.s Enke, 94 $\frac{1}{2}$ A., 30. 6., T.hjem.
- , Bent, Bankboghholder, 49 A., 2. 6., Chr.ania. H: Bertha f. Aamodt.
- , Ove, Direktør, 24. 2., Bergen. H: Marie f. Paulsen.
- , Paul, 33 A., 10. 3., Chr.ania.
- , Sigvard, 33 A., 1. 10., New Orleans. H: Anna f. Olsen.
- Holmsen, Johanne Helene f. Loftsrud, 71 A., 4. 3., Nordstrand.
- Holmstrøm, Johanne, Bogbinderm. H.s Enke, 75 A., 31. 12., Chr.ania.
- Holst, Alethe, 79 $\frac{1}{2}$ A., 15. 1., Chr.ania.
- , Caroline Dorothea f. Monrad, 85 A., 10. 9., Moss.
- , Charlotte f. Haavind, 74 A., 10. 11., Roskilde.
- , Christine f. Middelthun, 66 A., 7. 7., Stavanger.
- , Hermine, Sorenskr. Alexander H.s Enke, 85 $\frac{1}{2}$ A., 19. 10., Bodø.
- , J. F., Distriktslæge, 25. 4., Thors-hov pr. Huntorp. H: Marie f. Bock.
- Holt, Bartha Sophie, 84 A., 29. 1., Chr.ania.
- Holter, Christine f. Heisse, 3. 1., Chr.ania.
- Holtermann, Hans, fhv. Kbnd., 84 A., 8. 6., Chr.ania. H: Else f. Lund.
- Horn, Einar, Læge, 22 A., 11. 6., Bergen. H: Astrid f. Holst.
- , Louise, 79 $\frac{1}{2}$ A., 12. 12., Chr.ania.
- Horneman, Sara Hammond f. Horne-man, 84 A., 2. 7., Reins Kloster.
- Houge, Abraham B., fhv. Bankkasserer, 77 A., 18. 3., Risør.
- , Octavia f. Segelcke, 77 $\frac{1}{2}$ A., 28. 2., Risør.
- Hougen, Marie Karine f. Ellefsen, Skolebestyrer Engebret H.s Enke, 79 A., 9. 3., Tønsberg.
- Hurum, Arthur, 43 A., 7. 5., Chr.ania. H: Fredrikke f. Ordning.
- Huun, Christian Weignert, Boghandler, 23. 7., Bergen. H: Elise f. Giertsen.
- , Hanna f. Hansen, 40 $\frac{1}{2}$ A., 26. 12., Bergen.
- Hütten, Sigrid f. Michaelsen, 25 A., 1. 9., Oslo.
- Hægland, Karen Margrethe f. Todtland, 11. 12., Os.
- Høe, Christoffer, 28 A., 10. 4., Inder-øen.
- Høeg, Sidonie, 19. 2., Asker.
- Høegh, Anna f. Dons, Overlæge Ove Guldberg H.s Enke, 24. 4., Chr.ania.
- , Helene f. Hausmann, Læge Sofus H.s Enke, 6. 5., T.hjem.

- Hølaas, Andreas, Foged, 75 A., 14. 7., Chr.ania. H: Anna f. Bakke.
- Hønningstad, L. P., Sekretær, 28 A., 1. 3., Chr.ania. H: Gunhild f. Schøyen.
- Høyem, Anna, 19 A., 15. 2., T.hjem.
- , Emilie f. Pettersen, 33½ A., 16. 8., T.hjem.
- Høyer, Petra, 83 A., 4. 12., Laurvig.
- Jacobsen, Johanne Christine f. Hadler, Mølleieier Jacob O. Js Enke, 82½ A., 15. 11., Bergen.
- Jakobsen, Anton, Lensmand, 50 A., 9. 5., Sandefjord. H: Dagny f. Brun.
- Ibsen, Harald, Kontorist, 29. 7., Chr.ania.
- , Jacob, fhv. Skibsf., 79½ A., 6. 11., Bergen. H: Sophie f. Martens.
- Jebe, Lydia, 70 A., 29. 1., Chr.ania.
- Jensen, Andreas Blomhoff, Overlærer og Dispachør, 67½ A., 25. 6., Arendal. H: Marie f. Ormdal.
- , C. F., fhv. Regnskabsfører, 7. 10., T.hjem.
- , Fredrikke Louise f. Nannestad, 86½ A., 12. 2., Sandesund.
- , Georg, 28 A., 19. 9., Chr.ania.
- , Grethe f. Berggrav, 89 A., 23. 8., Norderhov.
- , Lalla, 26½ A., 27. 12., Chr.ania.
- , Sofie Emilie f. Gløersen, 87 A., 12. 1., Asker.
- Jenssen, A. G. F., 81 A., 30. 12., Chr.ania. H: Elisabeth f. Møller.
- , Henrik Steffens Hagerup, Distriktslæge, 60 A., 25. 1., Støren. H: Edel f. Wetlesen.
- , Trygve, 5. 7., Palmerston, New Zealand. H: Oline f. Berg.
- Jessen, Elsa, 25. 12., Chr.ania.
- Ihlen, Adolf, fhv. Kbmd., 57 A., 29. 11., Chr.ania.
- , Oscar Eivind, Cand. pharm., 26¾ A., 1. 9., Asker, bgr. Horten.
- Ingvoldstad, Josefine E. V., 48¾ A., 30. 8., Voss.
- Johannesen, Carl, Maskinist, 31 A., 11. 2., Reise til Neworleans. H: Mathilde f. Wolfgang i Bergen.
- , Elise f. Pettersen, 50 A., 18. 12., Ous.
- Johannesen, Engel Johanne f. Brun, 69 A., 13. 12., Hop pr. Bergen.
- Johannessen, C. J., Hattemager, 25. 1., Bergen. H: Augusta f. Hille.
- , Bernt, Skuespiller, 28. 12., Chr.ania.
- Johansen, Paul Andreas, Rigshospitalskasserer, 54 A., 7. 11., Chr.ania.
- , Sofie f. Schwartz, 70 A., 8. 9., Chicago.
- Johanssen, Christen, fhv. Skolebestyrer og Klokker, 18. 2., T.hjem.
- Johnsen, Aanen, fhv. Overtoldb., 81 A., 25. 11., Chr.ania.
- , Amalie f. Borch., 81. A., 28. 5., Chr.sand.
- , Laura Anette f. Berg, 23. 3., Chr.ania.
- Johnson, Robert, 26. 8., Chr.ania.
- Jones, Elisabeth, Enkefru, 90½ A., 23. 2., Villa Glommen.
- Jordan, Olivius, Gartner, 1. 11., Chr.ania.
- Joy, Frederic, 16. 8., Bar Harbor, Maine. (Forældre Louise Joy Hauge, Minister Christian Hauge.)
- Joys, Ingolf Fr., 22. 2., Bergen.
- Irgens, Theodor Christian, Skibskapt., 52½ A., 26. 4., Chr.ania.
- Isaachsen, Engenie f. Egidius, 79 A., 14. 12., Chr.ania.
- Istad, Ingvarda f. Lundby, 29. 1., Voss.
- Juell, Jensine f. Feldthus, 30. 7., Bergen.
- Julsrud, Karoline f. Bergh, 1. 4., Chr.ania.
- Iversen, Arthur, Stud. philol., 21 A., 20. 1., Chr.ania.
- , C. A., Handelsfuldm., 26. 6., Chr.ania. H: Aagot f. Teisner.
- Jürgensen, Carl Fredrik, fhv. Lærer, 77 A., 24. 7., Chr.ania.
- , Peter, fhv. Overlæge, 85½ A., 21. 5., Bergen.
- , Wilhelmine Henrikke Rosenkrantz f. Rudolph, Bogtrykker Henrik Js Enke, 72 A., 22. 2., Bergen.
- Jæger, Henrik, fhv. Styrmand, 54 A., 8. 8., Bergen.
- Kaas, Regine Sofie, 86 A., 4. 1., Tønsberg.
- Kahrs, Einar, 25. 9., Chr.ania.

- Kallevig, Harald, 7. 12., Gimle pr. Arendal.
- Kaltenborn, Ferdinand Emil Schlegel, Fuldmægtig, 53 $\frac{1}{2}$ A., 15. 8., Chr.ania.
- , Th., Apotheker, 59 $\frac{1}{2}$ A., 29. 4., Chr.ania.
- Kamstrup, Sedsel, Enkefru, 81 A., 7. 6., Faaberg.
- Kathenkamp, Anna Sophie, 2. 3., T.hjem.
- Keller, Anna, 26. 1., Chr.ania.
- Kessel, Rebekka, 78 $\frac{1}{2}$ A., 24. 5., Chr.ania.
- Kielland, Hjalmar, 34 A., 9. 8., Transwaal.
- , Laura, Skoleinspektør Gottlieb K.s Enke, 3. 7., Stavanger.
- Kierulf, Christian, Læge, 54 $\frac{1}{2}$ A., 10. 4., Chr.ania. H: Clara f. Falk.
- , Kaja f. Norby, Foged C. E. K.s Enke, 79 A., 7. 3., Chr.ania.
- Kildal, Christine Aall f. Lange, Advokat K.s Enke, 82 A., 8. 2., Chr.ania.
- King, Christine, Landhandler Charles K.s Enke, 11. 9., Jesseim.
- Kindt, Sofie f. Berg, 81 A., 21. 2., T.hjem.
- Kirsebom, Hugo Gustav, Konsul, 26. 12., Chr.sand. H: Ebba f. Wer-geland.
- Kittel, Elisa, 25. 12., Chr.ania.
- Kiær, Oluf Emil, Generalkonsul, 74 $\frac{1}{2}$ A., 26. 5., Chr.ania, bgr. Strømsø. H: Dagny f. Egidius.
- Kjellman, Maria f. Nilson, 13. 1., Chr.ania.
- Kjær, C. H., Feierinspektør, 63 $\frac{1}{2}$ A., 25. 6., Chr.ania. H: Marie f. Herwig.
- , Lina, 10. 11., Bergen.
- Kjølstad, Thea f. Thesen, 76 $\frac{1}{2}$ A., 11. 10., Hissmofors, Jæmtland.
- Klausen, Henrik, Skuespiller, 63 $\frac{1}{2}$ A., 23. 11., Chr.ania.
- Kleefisch, W., fhv. Lith., 79. A., 30. 6., Chr.ania. H: Bertha f. Hermansen.
- Klem, Gottfried Gustav, Byfoged, 55 A., 7. 1., Arendal. H: Elisabeth f. Smith.
- Klette, Karen Hansdatter f. Wulff, 77 $\frac{1}{4}$ A., 7. 4., Voss.
- Klinck, Constance, 26. 3., Horten.
- Kling, Elisabeth, 76 A., 18. 9., Bergen.
- Klingenberg, Karen, 14. 9., Strinden.
- Kloumann, Christian, Malerm., 69 A., 24. 9., Chr.ania.
- Knagenhjelm, Ludvig, fhv. Overrets-assessor, 19. 9., Chr.ania. H: Selma f. Roll.
- , Nils Joachim, Legationsraad, 12. 2., Chr.ania. H: Eleonor f. Wilson.
- Knap, Georg, Konsul, 75 $\frac{1}{2}$ A., 13. 10., Tønsberg.
- Knoff, Christoffer Schøller Schielderup, Fabrikejer, 50 A., 4. 9., T.hjem. H: Helga f. Heiberg.
- Knoph, Heloise, 66 $\frac{1}{2}$ A., 23. 4., Ths. Angells Hus, T.hjem.
- Knudsen, Caroline, Toldkontrollør K. O. K.s Enke, 76 $\frac{1}{2}$ A., 14. 3., Sandefjord.
- , Fredrik, Kapt., 33 A., 2. 11., Congo. H: Helga f. Blumer i Chr.ania.
- Knudtzon, William Leslie, 17. 7., Lillehammer. H: Ragnhild f. Jahn.
- Knutsen, Odd, 13. 4., Høland. H: Aagot f. Sooth.
- , Terje, Montør, 30 $\frac{1}{2}$ A., 3. 7., Chr.ania. H: Marie f. Bing.
- Knutzen, Kirstine, ORSagsfører K. K.s Enke, 85 A., 29. 4., Kbhvn
- , Thora, 17. 8., Bamble.
- Koch, Jens, fhv. Skibsf., 78 $\frac{9}{12}$ A., 8. 12., Hvaløerne.
- , Olaf, Kontorist, 51 A., 12. 4., Chr.ania.
- Koefoed, Hans Ramshard, fhv. Sorenskriver, 87 A., 14. 5., Nordfjordeid.
- Konow, Alexandra, 19 A., 11. 12., Chr.ania.
- Koren, Ahlert Hysing, 27. 11., Næs, Romerike.
- , Augusta f. Siebke, 16. 2., Chr.ania.
- , Kr. E., Provst, 54 A., 6. 5., Steigen. H: Maja f. Hvistendahl.
- Koss, Johan Albrecht, Skibskaptein, 65 $\frac{1}{2}$ A., 7. 4., Chr.ania. H: Therese f. Unger.
- Krafft, Fredrik Treschow, 19 A., 2. 3., Chr.ania.

- Kraft, Thorvald, Læge, 17. 11., Chr.-sand. H: Elisabeth f. Guldahl.
- Krag, Hans Hagerup, fhv. Veidirektør, 8. 5., Chr.ania. H: Anna f. Petersen.
- Kragh, Elisabeth Christine, 20. 8., Bergen.
- , Hilmar, Strymand, „Sleipner“s Forlis Vinteren 1906—7. H: Anna f. Brantenburg.
- Kramer, Anna Birgitte f. Solberg. 18. 3., Svolvær.
- Krefting, Louise f. Motzfeldt, 95 $\frac{1}{2}$ A., 31. 10., Chr.ania.
- , Ragnvald, Apotheker, 9. 11., Rochester, Amerika.
- Kreftung, Harald, 20. 12., Chr.ania. H: Anna f. Lehmann.
- Krogh, Johan Peter, fhv. Postbud, 76 A., 6. 9., T.hjem. H: Kristofa f. Lind.
- , N. E., Skogingeniør, 3. 2., Chr.ania.
- v. Krogh, Chr., Indrulleringschef, 3. 9., T.hjem.
- Krohn, Gabriel, fhv. Skuespiller, 3. 7., Horten.
- Krøger, Simon Elias, Skibsf., 58 A., 30. 11., Tønsberg. H: Andrea f. Jacobsen.
- Kure, Emma f. Beckstrøm, 37 A., 17. 7., Moss.
- Kyhn, Johannes, 22. 4., Chr.ania.
- Køhler, Cathrine Magdalene f. Lundgreen, 90 $\frac{1}{2}$ A., 30. 11., T.hjem.
- Køppen, Carl Andrea Theodor, 77. A., 25. 5., Mosvigen.
- Laake, Ida f. Wætthen, 34 A., 5. 4., Chr.ania.
- van der Lacken, Mauritz, Pharmaceut, 3. 1., „Lindholmen“s Brand ved Lister. H: Elisabeth f. Tjørswaag i T.hjem.
- Lambrechts, Bolette f. Aschehoug, 75 $\frac{1}{2}$ A., 17. 6., Chr.ania.
- Lampe, Hans Joachim, fhv. Sognepræst, 66 $\frac{1}{2}$ A., 19. 12., Chr.ania. H: Divert f. Friele.
- Landmark, Cecilie Catharina Kahrs Garmann f. Torp, 33 A., 9. 7., Bjarkø.
- Landmark, Gabriel Hetting, Overlærer, 73 $\frac{1}{2}$ A., 17. 9., Kveldskugge ved Aalesund. H: Henriette f. Landmark.
- , Nikoline, 12. 7., Balestrand.
- Landstad, Sigrid f. Brath, 22 A., 6. 10., Coventry, England.
- Langberg, Alexander, 66 A., 21. 8., Stavanger.
- , Langberg, Kjartan, Læge, 24. 12., Chr.ania. H: Thora Blom f. Blom.
- Lange, Benedikte, 50 A., 23. 11., Bergen.
- , Kirsti f. Widste, 47 A., 1. 2., Chr.ania, bgr. Gjøvik.
- , Martine f. Døhl, 87 $\frac{1}{2}$ A., 15. 11., Bergen.
- Larsen, Petra f. Bjørn, 22. 5., T.hjem.
- Lassen, Ellen, Overtoldb. Albert L.s Enke, 96 $\frac{1}{2}$ A., 8. 3., Chr.ania.
- , Ingeborg, 8. 2., Ytterøen.
- , Wilhelm, fhv. Bureauchef, 91 $\frac{1}{2}$ A., 16. 2., Chr.ania.
- Laumann, Emilia A. f. Østby, 60 A., 3. 2., Chr.ania.
- Lea, Helene Thomasine, Skoleb., 18. 8., Fjøsanger, Bergen.
- , Marie, Lærerinde, 20. 12., Fjøsanger.
- Leegaard, Hans Lauritz, 18 A., Matros, 27. 7., Tampico.
- Lehmann, Carl, Kbmd., 73 A., 11. 7., Bergen.
- Leganger, Nils Hertzberg, Gaardbruger, 20. 9., Os pr. Bergen.
- , Otto, 37 A., 28. 8., Chr.ania, bgr. Vestre Aker.
- Lewenhaupt, Sophie f. Gripenstedt, Grevinde, 3. 2., Stochholm, bgr. Fritzø.
- Leüthen, I. N., Gartner, 84. A., 19. 2., T.hjem. H: Randine f. Gundersen.
- Lie, Albert Fredrik, Banksekretær, 66 A., 21. 3., T.hjem.
- , Anders, Kommandersergeant, 49 $\frac{1}{2}$ A., 7. 7., Chr.ania. H: Sara f. Mathisen.
- , Petra, Tandlæge, 20. 11., Chr.ania.
- , Ragnhild f. Axlen, 86 $\frac{3}{4}$ A., 6. 11., Bergen.
- , Thomasine Henriette, 6. 10., Fred. værn.

- Lieberg, Svene Olav, Student, 21 A., 7. 7., T.hjem, bgr. Næs, Romerike.
- Lied, Fred. Chr. Møllerop, Cand. pharm., 6. 5., Barahona, Vestindien. H: Hilda f. Hjorth i Bærum.
- Liepak, Ernst, Detascheur, 30 A., 6. 6., Chr.ania, bgr. T.hjem. H: Signe f. Olsen.
- Lieungh, Georg, Ingeniør, 26. 2., San Francisco.
- Lind, Anne Karine f. Olsen, 78. A., 5. 2., Oslo.
- Lindahl, Kaia f. Ellingsen, 4. 6., Chr.ania.
- Lindhjem, Carl, 28 A., 20. 4., Portland, Oregon.
- Lindholm, Joachim Nicolai Krey, Stadsfysikus, 75 A., 25. 11., Bergen.
- Lindqvist, Anton Nikolai, 24. A., October?, „Frithjofs“ Forlis.
- Lodtz, Hansine f. Davidsen, 1. 6., Bergen.
- , Mathilde Margrethe f. Winding, 10. 2., Bergen.
- Lohne, Emilie f. Bugge, 72. A., 15. 4., Mandal.
- L'orange, Hans Peter, Generalløjtnant, 71½ A., 31. 1., Chr.ania. H: Alvilde f. Koren.
- Lorentzen, Majen, 33 A., 13. 12., Fr-stad.
- , Sophie f. Arntzen, 71 A., 26. 1., Chr.ania.
- Loss, Fanny, 28 A., 7. 2., Chr.ania.
- Lossius, Erasmie Marie f. Nexøe, 74 A., 19. 12., Chr.sund.
- Losting, Fredrikke Christiane, 91½ A., 15. 2., Bergen.
- Loua, Ludvig, 54 A., 2. 10., Bergen.
- Lous, Fredrik, 85 A., 26. 7., Chr.ania.
- Lund, Anna, Enke, 86½ A., 23. 1., T.hjem.
- , Anna Birgitte f. Aas, 73 A., 28. 6., Bergen.
- , Berthe Margrethe, 81½ A., 15. 5., Chr.ania.
- , Betzy f. Lund, 87 A., 12. 1., Bergen.
- , Christian Wilhelm, Premierl., 18. 9., Chr.ania, bgr. 8. 11.
- , Doris f. Pettersen, 85 A., 18. 9., Chr.ania.
- Lund, Fredrik, Agent, 26. 2., Hamar.
- , H. P., forhenværende Sorenskriver, 88 A., 2. 5., Chr.ania.
- , Helene f. Hansen, 58½ A., 22. 1., Nordstrand.
- , Henrik Carl, 46½ A., 27. 12., Høland. H: Dina f. Mamen.
- , Inger Marie f. Iversen, 70½ A., 3. 12., Chr.ania.
- , Joachime, 79 A., 30. 9., Bergen.
- , Johan T, Kbrnd, 79 A., 9. 4., T.hjem. H: Elen M. f. Dahl.
- , Marie, 22½ A., 1. 1., Chr.ania.
- , Ole Andreas, fhv. Lods, 85¾ A., 3. 4., T.hjem.
- , Paul Emil, Bytjener, 75 A., 18. 11., T.hjem.
- Lundby, Paul Birger, Tandlæge, 24 A., 19. 10., Chr.ania.
- Lunde, Johan, 27. 5., Bergen.
- , Sofie Elisabeth f. Eck, 56 A., 20. 4., Chr.ania.
- Luth, Augusta f. Blikstad, 82 A., 28. 8., Chr.ania.
- Lyche, Christiane Bolette f. Biørn, 71 A., 24. 4., Chr.ania.
- , E. E., Agent, 70½ A., 24. 4., Chr.ania.
- Lysholm, Inger Severine, 27. 5., T.hjem.
- Lütz, Elise f. Schriver, 11. 1., Chr.ania.
- Lochen, Harald Olav, 18½ A., 22. 2., „Timarus“ Forlis ved Fjeltring i Danmark.
- Løken, Benna f. Jenssen, 4. 5., T.hjem.
- Løland, Rasmus, Forfatter, 12. 10., Asker.
- Lønning, Wenche Cicilie, 80 A., 1. 5., Stavanger.
- Løwegren, H. P., fhv. Guldsmed, 88½ A., 12. 1., Chr.ania.
- Madsen, Sigvard Tschudi, Stud. med., 20 A., 7. 3., Bergen.
- Magnus, Ragna, fhv. Lærerinde, 29. 10., Chr.ania.
- Mallioux, Gina f. Olsen, 30. 11., Chr.ania.
- Mandahl, Herman Gustav Ingvar, 38½ A., 20. 4., Chr.ania. H: Aasta f. Olsen.
- Martens, Didrik Bergmann, 87½ A., 12. 9., Bergen.

- Martens, Hildur, 15½ A., 9. 4., Bergen.
 Martinsen, Johan, 35½ A., 6. S., Chr-
 ania. H: Ragna f. Torgersen.
 Maurer, Lily f. Norberg, 83 A., 6. 12.,
 Chr.ania.
 Meidell, Gerhård Christian, Mægler,
 76½ A., 4. 6., Bergen. H: Anna
 f. Flood.
 Melén, I. M., Skrædderm, 21. 10., Chr-
 ania.
 Mellbye, Eveline, S. 6., Chr.ania, bgr.
 ved Baastad Kirke.
 Merlees, Martin, Skibsf., 41. A., 8. 9.,
 Haiphong (Forlis). H: Rachel f.
 Topdahl.
 Meyer, C. I., Malermester, 54½ A.,
 30. 4., Chr.ania.
 —, Martha Marie, f. Johannesen, 78¾
 A., 12. 3., Bergen.
 —, Martha Marie, 8. 4., Bergens Gam-
 lehjelm.
 —, Petra f. Fischer, Octbr., New-York.
 Michelsen, Edvard Johan, Sognepræst,
 50 A., 20. 3., Ullern. H: Helene
 Sofie Ziesler f. Smith.
 Middelthun, Chr., Guldsmed, 52 A., 7.
 5., T.hjem. H: Kristmar f. Høyern.
 Mikkelsen, Elisabet f. Nolthe, 20. 3.,
 Bergen.
 Moe, Ernstine Wilhelmine f. Knudsen,
 53 A., 12. 11., Tromsø.
 —, Eva f. Reetz, 27 A., 6. 2., Chr-
 ania.
 —, Ole Christian, Distriktslæge, 21. 5.,
 Lyngen. H: Gerda Sofie f. Land-
 mark.
 —, Ragna f. Køkeritz, 15. 16., New-
 York.
 Mohn, Ferdinand, Kbmd., 27. 1., Ber-
 gen. H: Ingeborg f. Wesenberg.
 —, Hanne f. Teilmann, 23. 7., Vestre
 Aker.
 —, Richard, Ingeniør, 29. 1., Chicago.
 Mohr, Cathinka, 11. S., Ytterøen, bgr.
 Bergen.
 Moltke-Hansen, Henriette Dorothea f.
 Juel, 29. S., Drammen.
 Moritz, L., 15. 9., Chr.ania.
 Mortensen, Olaf, Ingeniør, 26 A., 9. 4.,
 Strinden.
 —, Astrid, 36 A., 27. 7., Chr.ania.
 Mosgaard, Dorothea, 21. 1., Vestre
 Aker.
 Motzfeldt, Rosalia, 72 A., 7. 4., Chr-
 sand.
 Moxnes, Augusta Frederikke f. Stub,
 42 A., 3. 11., Hitteren.
 Mowinckel, Carl Bencke, ORsagf., 69
 A., 11. 9., Bergen.
 Munch, Carl, Reisende, 8. 3., Nord-
 land, bgr. Chr.ania 23. 3. H: Ida
 f. Bendix.
 —, Caroline Johanne, 86½ A., 23. 6.,
 Chr.ania.
 Munger, Cathrine f. Falkenberg, 15. 9.,
 Montclair.
 Munk, Søren, Læge, 66½ A., 11. 2.,
 Porsgrund.
 Munthe, Ingvald, 42 A., 31. 7., Bergen.
 —, „Lillemor“, 25. 4., Brandbu.
 —, Marie, 15. 8., Chr.sand.
 Musæus, Christiane Marie, 20. 11.,
 Klein-Welka, Tyskland.
 Myhr, Anders, fhv. Apotheker 69 A.,
 26. 5., Lier, bgr. Chr.ania.
 Myhre, Chr., 66 A., 17. 9., Drammen.
 H: Marie f. Holter.
 Müller, Christian, Telegrafbestyrer, 68
 A., 1. 10., Chr.ania. H: Helene
 f. Jacobsen.
 —, Hansine Pauline f. Ross, 77 A.,
 23. 8., Hønefos.
 —, Johanne Magdalene f. Moe, 23. 5.,
 T.hjem.
 —, Fine, 84 A., 8. 5., Bergen.
 —, Nora, Distriktslæge L. A. M.s Enke,
 21. 4., Chr.ania.
 —, Sophie Susanne, 83 A., 24. 10.,
 Kbhvn.
 Morten-Müller, Henry, 22. 6., Culiacan,
 Mexico.
 Møen, Albertha Marie f. Hegge, 79½
 A., 15. 9., Mariendal, T.hjem.
 Møller, Alfred H., Kbmd., 60½ A., 22.
 11, Arendal. H: Anna f. Gross.
 —, Bjørn Bjørnson, 44 A., 25. 2., Paris.
 —, Carl Martin, Handelsborger, 82 A.,
 12. 2., Chr.ania.
 —, Elise, 1. 2., Chr.ania. bgr. Molde.
 —, Harriet Sofie, 88 A., 16. 10., Chr-
 ania.
 —, Marie, 19. 7., Chr.ania.

- Møller, Olava f. Nickelsen, Disponent Jacob M.s Enke, 1. 10., Chr.ania.
- , Wenche f. Garmann, Sognepræst Thomas M.s Enke, 80½ A., 11. 3., Ek pr. Chr.sand.
- Møllhausen, Axel, Bagerm., 35 A., 15. 12., Chr.ania. H: Ragnhild f. Petersen.
- Nagel, Anna f. Grøntvedt, 73 A., 21. 4., T.hjem.
- , Johan Ernst, 86 A., 11. 11., Bergen.
- , Reidar, 2. 3., Bergen.
- Nandrup, Hans Jacob August, Lensmand og ORSagf., 78 A., 28. 12., Chr.ania.
- Nannestad, Borghild Catharine (f. Engbretsen), 29 A., 31. 3., Chicago.
- , Elise, 87 A., 14. 4., Drøbak.
- , Ida Marie f. Rahn, 11. 1., Chr.ania.
- , Martin, 18. 11., Hammerø.
- Nansen, Eva f. Sars, 9. 12., Østre Bærum.
- Neergaard, J. C., Kbmd., 84 A., 9. 8., T.hjem.
- Nervig, Odin, Maskinist, 64 A., 2. 11., Danzig. H: Caroline f. Hammer i T.hjem.
- Neuenkirchen. Ellisiv, 31 A., 6. 5., Steenkjær.
- Nicolaisen, Augusta Wigilie f. Ohlsen, 67½ A., 19. 9., Chr.ania.
- Nicolaysen, Anton Martin Schweigaard, Kaptejn, 37 A., 28. 10., Chr.ania. H: Dorothea f. Horn.
- , Carl, Dr. philos., Overlærer, 15. 10., Dokka.
- , Hans, Tegnelærer, 30. 8., Bergen.
- , N. L., Sorenskriver, 7. 4., Fr.hald., bgr. Chr.ania. H: Cathrine f. Christie.
- Nielsen, Andreas M., Kontorchef, 65 A., 20. 3., T.hjem. H: Lehne f. Wrensted.
- , Cathrine f. Ludwich, 21. 8., Veile.
- , Einar, Kbmd., 35 A., 12. 12., Chr.ania. H: Marie f. Hansen.
- , Erling, 56 A., 16. 11., Chr.ania.
- , Ferdinand, fhv. Skuespiller og Fotograf, 77 A., 13. 11., Chr.ania.
- Nielsen, Hanna f. Buschmann, 6. 1., Vestre Bærum.
- , Johanne f. Horn, 89 A., 19. 12., Chr.ania.
- , Jørgen Herman Vogt, Oberstl., 23. 3., Chr.ania. H: Sofie f. Westergaard.
- , Ragna Emilie f. Franck, 53 A., 19. 2., Chr.ania.
- , Thora Cathrine f. Voigt, 82½ A., 26. 11., Chr.ania.
- , Wilhelmine f. Timm, 64 A., 19. 5., Lyngør.
- Nieuwejaar, Carl Henrik, Skogforvalter, og Søn Claus Peter Kjelsberg, 18½ A., 7. 5., omkommen paa Søen, Ellis Bay, Anticosti. H: Magda f. Kjelsberg.
- , Claus Andreas, Agent, 40 A., 26. 11., Bergen.
- Nilsen, Anna Therese f. Gasmann, 36 A., 1. 3., Chr.ania.
- , Ole, Skomager, 7. 5., T.hjem. H: Nikoline f. Lund.
- Nilsson, Henriette Eugeni f. Frisch, 63 A., 22. 3., Bestum.
- Norland, Tony f. Wiesener, 26 A., 31. 8., Stavanger.
- Normann, Sigurd J., fhv. Handlende, 76 A., 14. 11., Østre Aker.
- Norstrand, Gunnvor, 7. 2., Bergen.
- Nypan, Ole P., 83 A., 5. 3., Leinstranden. H: Randi f. Sommer.
- Nyquist, Anthon, 18 A., ingen Tid, fra Australien til Iquique.
- , Oluf, 30 A., 26. 11., Moss.
- , Sven, 90½ A., 16. 3., Aarum pr. Sarpsborg.
- Næser, Marie f. Heftye, 86½ A., 10. 11., Chr.snia.
- Oddmar, Anna Marie f. Gullichsen, 2. 5., Trara pr. Fr.stad.
- Offenberg, Saresius, 37 A., 9. 9., Chicago. H: Hanna f. Huseby.
- von der Ohe, Charlotte Amalie f. Fischer, 17. 7., Fjøsanger.
- Ohmann, Elisa, 16. 7., Erviken pr. Eidsvaag, bgr. Bergen.
- , Karen Jørgens, 31. 12., Erviken.
- Olausen, Ellen f. Hauge, 89 A., 31. 10., Chr.ania.

- Olberg, Christine f. Steen, 91¹/₁₂ A., 13. 7., Chr.ania.
- Olieggreen, Einar Ingeman, 20¹/₂ A., 14. 11., Bark „Wladimir“s Forlis ved Holland.
- Olsen, Alma f. Olgren, 25. 10., Chr.ania.
- , Anna f. Oftedahl, 82 A., 20. 8., Stavanger.
- , Bolette Sofie Dorotea f. Lem, Kbmd. H. P. O.s Enke, 83¹/₂ A., 23. 11., Chr.ania.
- , Carl B., Rev., 10. 2., Kendal, England.
- , Claus, Stud. med., 23¹/₂ A., 1. 4., Vossevangen.
- , Emilie f. Holm, 55¹/₂ A., 21. 7., Bergen.
- , Franz Harrier Mejer, 76 A., 4. 3., Bergen. H: Bergitte f. Berle.
- , Hanna Birgitte f. Schröder, 79 A., 21. 3., Tønsberg.
- , Jens, fhv. Skibsf., 76 A., 28. 5., Bergen. H: Lydia f. Meyer.
- , Julius, Bankbestyrer, 3. 9., Chr.sand. H: Anne Severine f. Røhl.
- , Leonard Christian Sommerschild. fhv. Sjømand, 41 A., 31. 5., Theodor Henrichsens Sjømandshjem.
- , Marie f. Holm, 79³/₄ A., 3. 6., Bergen.
- , Mensine Engelke f. Rynning, Præsteenke, 93 A., 5. 4., Bergen.
- , Otto, Grosserer, 53 A., 8. 11., Chr.ania. H: Alette f. Lund.
- Omejer, Didrik Andreas, Arkitekt, 55 A., 13. 2., St. Paul, Minn.
- Ombolt, Christiane, 6. 12., Chr.ania.
- Ommundsen, Marie f. Amble, 24. 10., Chr.ania.
- Omsted, Nils Gabriel 48 A., 4. 11., Fr.hald.
- Onstad, Engebret, Student, 9. 6., Aurdal.
- Oppen, Aagot f. Gelertsen, 2. 3., Larvik.
- Orning, Jens Fredrik Grønvold, 8. 7., Chr.ania.
- Oronhyatekha, Acland, Doktor, 7. 7., The Pines, Deseronto, Canada.
- Osenbrock, Christian, Kontorfuldm., 4. 2., Vestre Aker.
- Osten, Amalie f. Lund, 72 A., 28. 9., Bergen.
- Otterbech, Julie, Lærerinde, 59 A., 18. 6., Chr.ania.
- Ottesen, Kirstine f. Svanholm, 5. 9., Chr.ania.
- , Marie Christine f. Ottesen, 81¹/₂ A., 27. 9., Chr.ania.
- , Peter Martin Herman, Pastor, 83¹/₂ A., 23. 12., Chr.ania.
- Ouren, Ragnhild, 16 A., 17. 10., T.hjem.
- Owren, Eivind Thorstein, fhv. Assurancedirektør, 7. 3., Chr.ania. H: Antoinette f. Salvesen.
- Paaske, Bertine Christine f. Løkke, 83 A., 25. 12., Skjervø.
- Paetau, Wilhelm Heinrich Peter, 21. A., 1. 3., Boston.
- Palmstrøm, Henrikke f. Qvigstad, 19. 1., Chr.ania.
- Pande, Ferdinand. 18. 1., Havre.
- Paulsen, Adolfin Ulrikka f. Hellbom, 5. 7., Chr.ania.
- , Eyvind Bjerke, Cand. juris, 27 A., 19. 9., Chr.ania.
- Paulsson, Gustav Victor, 6. 12., Bergen. H: Claudia f. Nyborg.
- Paus, Bernhard, Skolebestyrer, 10. 11., Chr.ania. H: Henriette f. Wegner.
- , J. M., 72 A., 25. 9., Chr.ania. H: Marianne f. Høeg.
- Paust, Marøn, Lærerinde, 64 A., 18. 1., Sandefjord.
- Pedersen, Johan, Lagerformand, 19. 2., Chr.ania. H: Joachime f. Gæss.
- , Mariane f. Grung, 69 A., 14. 10., Bergen.
- , Wilhelm Nicolai, Provst, 16. 12., Herlø.
- Peters, Nica f. Lorck, 8. 12., Fr.værn.
- Petersen, A. C., 67 A., 25. 10., Chr.ania. H: Louise f. Schou.
- , Arnolda f. Døderlein, 87 A., 10. 10., Chr.ania.
- , Johanne Cathrine, 85¹/₂ A., 22. 2., Chr.ania.
- , Karen Magdalene f. Wright, 85¹/₂ A., 1. 5., Forsgrund.
- , Laura, 75 A., 30. 3., Drammen.
- , Marie, Adjunkt Peter P.s Enke, 9. 1., Chr.ania.

- Petersen, Ottilia f. Delphin, Byskriver A. P. sEnke, 76 A., S. 2., Chr.ania.
- , R. M., fhv. Søofficier, 31. S., Rødtangen.
- Pettersen, Harald Hagerup, Skibsf., og Hustru Annie Louisa f. Stewart, 5. 6., „Viking“s Forlis.
- Pihl, Jenny Anthonie, 18 A., 5. 5., Chr.ania.
- Pihlfeldt, Oluf, Ingeniør, 24. 1., Alton, England.
- Pilgram, Joh. Chr. Wilhelm, 72 A., 11. 11., Bergen.
- Pleym, August Emil, Ingeniør, 53 A., 17. 3., London.
- Poullsson, Andreas Winge, 62 A., 30. 3., Chr.ania. H: Sally f. Bath-Larsen.
- Prante, Petra, 24. 12., England.
- Prydz, Ludvig, Maltkontrollør, 68 A., 19. 12., Chr.ania.
- Prøys, Hanna Margrethe, 91 A., 5. 11., Chr.ania.
- , Margrethe f. Bjelke, 29. 1., Bergen.
- Quitza, Martin, 86 A., 20. 3., T.hjem.
- Qvam, P., Skolebestyrer, 11. 5., Chr.ania.
- Rachlew, Jacob Sodemann, fhv. Telegrafist, 26. 12., Mandal.
- Rafen, Elisabeth, 6. 8., Holmestrand.
- Ramberg, Ingeborg Marie f. Kittelsen, 86³/₄ A., 2. 6., Tvedestrand.
- Ramm, Mentz Rynning, Sagfører, 27 A., 17. 3., Lillestrøm.
- Rasch, Lars, 74 A., 11. 8., Chr.ania. H: Hanna f. Mathiesen.
- , Olaf, Generalagent, 71 A., 13. 9., Chr.ania. H: Agneth f. Arntzen.
- Rasmussen, Anna Wilhelmine Kathinka f. Møller, Telegrafdirektør J. S. R.s Enke, 55 A., 17. 9., Chr.ania.
- , Rasmussen, Georg Bernhard, 29 A., 13. 5., Bergen. H: Agnes f. Flood.
- Ravn, Johanne Cathrine f. Steen, 16. 2., Lærdal.
- Reiersen, Johannes Nilssen, Skomagermester, 77¹/₂ A., 27. 9., Bergen.
- , Olivia, 26¹/₂ A., 7. 6., Høvaag.
- , Sverre, 10. 4., Chr.ania. H: Agneth f. Jørgensen.
- Reimers, Severin J., 57⁵/₁₂ A., 29. 5., Chicago.
- Rein, Rakel, 83 A., 18. 11., Bergen.
- Reinert, Hjalmar, 41 A., 2. 3., Rakkestad. H: Karoline f. Nilsen.
- Reymert, Maren Dorthea, 7. 3., Chr.ania.
- , Thønnes, 24. 9., New-York.
- Ribe, Georg, 19⁷/₁₂ A., 13. 5., Arendal.
- Richter, Christine, 29. 12., Chr.ania.
- , Einar Andreas Conrad, fhv. Stationsm., 70 A., 27. 12., Haugesund.
- , Ingeborg, 25. 9., Chr.ania.
- Ridder, Maren, 81 A., 3. 9., Hønefos.
- Riege, Christian, Rebslager 61 A., 27. 11., Bergen.
- , Helene Christine f. Rosendahl, 58 A., 30. 11., Fjøsanger.
- Riis, Anders Frimand, 23¹/₂ A., 26. 10., Terre Haute, Ind.
- , Anton, 16. 12., Chr.ania. H: Antonette f. Mørck.
- , Edith Louis, 29 A., 9. 8., T.hjem.
- Riiser, Bolette Sofie f. Brynildsen, 83¹/₄ A., 22. 12., Chr.ania.
- Ring, Paul, Premierløjtnant, 17. 5., Veldre.
- , Thrine, 16. 6., Chr.ania.
- Ringnes, Amund, Bryggeriejer, 66 A., 13. 1., Chr.ania.
- Robarth, C. A., Ingeniør, 21. 1., Oslo.
- Robertson, Georg Theodor, 35 A., 4. 9., Chr.ania.
- Robsahm, Marie f. Kahrs, 82¹/₂ A., 13. 3., Chr.ania.
- Roff, Walther Oliver, Fabrikeier, 47 A., S. 10., Sandnæs.
- Rogge, Hans, fhv. Kbmd., 17. S., Bergen. H: Ingeborg f. Schreuder.
- Rolfson, Antonette f. Bredahl, 83¹/₄ A., 29. 1., Strinden.
- Rolsdorph, Nils, 67 A., 24. 11., Grue.
- Rosenberg, Christian Gjerdrun, 85 A., 18. 9., Bergen.
- Rosendal, Emil, Overingeniør, 5. 2., Schreiberhau, Riesengebirge.
- Rosenlund, Karen Elisabeth f. Jestnes, 89¹/₂ A., 8. 12., Chr.ania.
- Rossing, Anna Marie f. Berg, 62 A., 23. 8., Chr.ania.
- Rye, Elise, 20. 10., Chr.ania.

- Rynning, Hans Peter Blix. fhv. Sognepræst, 76½ A., 14. 7., Hønefos, H: Anna f. Albrechtson.
- , J. E., ORsagf., 63 A., 15. 1., Holmestrand, bgr. Chrania. H: Sophie f. Aubert.
- Rytterager, Gustava f. Jonassen, 69½ A., 7. 2., Chrania.
- Ræmisch, Petrikke Busch, fhv. Lærerinde, 20. 10., Bergen.
- Rødseth, Berthe Kanutta f. Aarflot, 52 A., 26. 11., Chrania.
- Røed, Anna f. Sommer, 80 A., 17. 12., Chrania.
- Rømcke, Edvard, 62 A., 15. 1., Næs, Hallingdal.
- Rønneberg, Anna M. f. Holmboe, Konsul Rasmus G. R.s Enke, 82 A., 20. 2., Aalesund.
- , R. G., 78½ A., 19. 10., Larsnes.
- Rønning, Oline f. Thisløv, 76 A., 20. 4., T.hjem.
- Røpke, Antonette, 69 A., 7. 7., Bergen.
- Røyem, Georg, 25. 1., Chrania. H: Birgit f. Heftye.
- Saabye, Christiane Sofie, Jordemoder, 81½ A., 11. 2., Bergen.
- Sagen, Sally f. Simonsen, 54 A., 26. 4., Sætre pr. Dal St.
- Sand, Hjördis, 12. 8., Stavanger.
- Sandberg, Ingeborg Marie, 86 A., 14. 4., Sandefjord.
- Sandborg, Christian, Læge, 10. 2., Chrania.
- Sawert, Anne Cathrine f. Borchgrevink, 71 A., 30. 10., T.hjem.
- Schaanning, Augusta Camilla, 28½ A., 29. 5., Svelvik.
- , Elsalil, 21 A., 13. 8., Øvre Pasvik.
- , Peder Christian, Provst, 72 A., 6. 8., Søndre Odalen.
- Schamaun, Anette f. Persen, 10. 3., Bergen.
- Schanche, Maria f. Mattson, Distriktslæge Jens S.s Enke, 9. 9., Chrania, bgr. Trysil.
- Scharffenberg, Eugenie f. Myhre, 10. 9., Narvik.
- Scharfscher, Johan Henrich, 34. A., 27. 5., Bergen. H: Magdalene f. Grip.
- Schartum' Ambrosia Mathea f. Jeremiasen, 85½ A., 8. 7., Strømsgodset.
- Scheel, Christian Fredrik, Konsul, 86½ A., 10. 2., Chrania. H: Elise f. Blom.
- Schey, Ingvald Lysgaard, ORsagf., 51 A., 13. 7., Chrania, bgr. Lillehammer. H: Alvide f. Bøhmer.
- Schie, Einar Gudmundsen, fhv. Byfoged, 73½ A., 3. 5., Chrania.
- Schilling, Carl Halfdan. Pater, 71 A., 2. 1., Mouscron, Belgien.
- Schive, Jacobea f. Berner, 2. 7., Chrania.
- Schiøtt, Jeanne f. Selmer, 10. 2., Hartford, Amerika.
- Schiøtz, Emmeli, f. Lange, 8. 8., Chrania.
- Schjelderup, Anna, Enkefru, 7. 4., Chr-sand.
- , Eritza f. Troye, 69 A., 24. 1., Bergen.
- , Jensine f. Klykken, 81 A., 15. 1., Frønningcn.
- Schjønnemann, Frithjof, 63½ A., 7. 2., Ishpenning, Amerika.
- Schjørn, Johan Ludvig, Proprietær, 74½ A., 31. 10., Skedsmo. H: Amalie f. Ellertsen.
- Schjøth, Claus Thomesen, 12. 2., Chrania.
- Schlosser, Birgitte f. Norderhoug, 56 A., 4. 8., Chr.sand.
- Schlytter, Th., Kbmd., 65 A., 19. 9., Chrania. H: Emma f. Hesselberg.
- Schmelck, Helge, Kemiker, 22 A., 19. 11., Hammond, Indiania, bgr. Chrania 16. 12.
- Schmidt, Bertram, Ingeniør, 32 A., 1. 6., Vestre Aker.
- , Christine f. Timmermann, 5. 4., Chrania.
- , Christine, Cand. theol. Peter S.s Enke, 96 A., 2. 7., Bærum, bgr. Chrania.
- , Elise f. Hansen, 14. 10., Chrania.
- , Emilie, 3. 5., Chrania.
- , Gina, Enkefru, 1. 1., Chrania.
- , Karen Fredrikke f. Ambjørnsen, William S.s Enke, 4. 7., Chrania.
- Schmiegelow, Georgine f. Johannessen, 37 A., 4. 5., Bergen

- Schnell, Ragnhild f. Rolandsen, 24 A., 6. S., Buenos-Aires.
- Schou, Charlotte f. Larsen, 89½ A., 24. 11., Chr.ania.
- , Martin Lintrup, Apotheker, 14. 11., Lansford, Amerika.
- Schow, Hulda, Missionær Nils S.s Enke, 6. 1., Chr.ania.
- Schreiner, Hilmar Meinche, fhv Bryggerieier, 73. A., 20. 6., T.hjem.
- Schrøder, Helene, 14. 2., Berlin.
- Schultz, Carl Johan, Kaptejn, 89 A., 26. 6., Fr.stad. H: Jeanette f. Høyer.
- , Fr. W., Snedkerm., 21. 11., Chr.ania.
- , Hermana, 19. 2., Dunwegan, Melbourne.
- , Thora Wiwiche Fredrikke f. Berner, 62½ A., 19. 8., Chr.ania.
- Schumacher, Magna f. Moss, Distriktlæge S.s Enke, 11. 12., Chr.ania.
- Schumann, Fadette, 5. 1., Bergen.
- , Olava, Enkefrue, 90½ A., 10. 12., Bergen.
- Schwings, Anne Marie f. Bjørneseth, 87 A., 15. 5., Bergen.
- Schyberg, Julie Magdalene f. Schweder, 14. 2., Chr.ania
- , Ole Gjerdrum, Kasserer, 17. 9., Chr.ania.
- Schydzt, Jens Christian, fhv. Kontorchef, 69 A., 1. 9., Chr.ania.
- Sclater, Kaja Elisabeth, 17. 12., Newick Park, Sussex.
- Seeberg, Christoffer, Kontorchef, 41½ A., 24. 3., Eidsvold. H: Elise f. Børresen.
- Seest, Caroline f. Thye, 22. 11., Chr.ania.
- Seip, Eveline f. Tyrholm, Expd.sekretær Hans Chr. S.s Enke, 86 A., 15. 5., Lillesand.
- Sell, Alina, 87 A., 5. 6., Chr.ania.
- Selmer, Anna Christine f. Seeberg, 17. 2., Chr.ania.
- , Dora f. Dahl, 74 A., 5. 10., Chr.ania.
- , Jens Andreas, fhv. Overførster, 11. 10., Chr.ania, bgr. Kongsberg. H: Marthine f. Karsch
- Selmer, Kathinka f. Flor, 74 A., 13. 9., Chr.ania.
- Sevaldson, Christian Semb Grimsgaard, Kadet 19½ A., 3. 11., Chr.ania., bgr. Bergen.
- van Severen, Lulie Cathrine f. Janson, 23. 12., Namsos.
- Siewers, Petter Otto Grüner Rosenørn, Skibskapt., 69 A., 13. 12., Forlis i Chr.aniafjorden. H: Cathrine f. Iversen.
- Sigholt, Helene, 51 A., 20. 3., Chr.ania.
- Simonsen, Carl, Stud. jur., 23 A., 5. 6., Chr.sand.
- , Carl Ludvig, fhv. Lærer, 89 A., 10. 1., Hafstenaune pr. T.hjem.
- Sinding, Karen, 30. 3., Chr.ania.
- , Karen Marie, 81½ A., 8. 6., Chr.ania.
- Siqveland, Gustine f. Heimbeck, 16. 10., Chr.sand.
- , T., fhv. Bankdirektør, 88 A., 12. 12., Chr.sand.
- Sjøgren, Maria f. Wahlstedt, 60 A., 1. 3., Chr.ania.
- Skancke, Lorentine Andrea, 98½ A., 27. 5., Tromsø.
- Skari, Birgithe f. Fridtz, 90½ A., 31. 12., Oslo.
- Skjoldborg, Jens, Cand. philos., 31. 3., Levanger, bgr. Chr.sund.
- Smith, Catharina Susanna Johanne, 83½ A., 24. 5., Moss.
- , Fredrik, resid. Kapellan, 42 A., 19. 1., Chr.ania. H: Mette f. Beylegaard.
- , Hjalmar M., Ingeniør, 4. 11., Chr.ania. H: Fanny f. Firth.
- , John, fhv. Sømand, 10. 3., New Brighton, Amerika.
- , Karen, 28. 6., Chr.ania.
- , Minda, 27. 8., Chr.ania.
- Snipsør, Emilie F., 59 A., 20. 4., Bergen.
- Soelberg, Lars. Gaardb., Bankadministrator, 79 A., 23. 2., Stjørdalen.
- Solberg, Caroline, Lensmand S.s Enke, 64 A., 13. 3., Søndre Land, bgr. Strømsgodset.
- , Peder Lorentz, Stiger, 53 A., 20.

- 5., Tydalen. H: Augusta f. Holmer.
- Solem, Johannes, Oberstl., 2. 6., Chr.ania. H: Olivia f. Berg.
- Solensteen, Sanna Dorthea Krøyer, Dampskibsexpeditor, 10. 9., Bergen.
- Sommerfeldt, Hans Sverre, fhv. Foged, 87 $\frac{1}{2}$ A., 23. 9., Gjøvik.
- , Herman, fhv. Toldb., 91. A., 17. 1., Chr.ania.
- Sonnemann, Wilhelmine, 80 A., 26. 1., Bergen.
- Sontum, Mathias Wogen Bruun, 21. 12., Butte, Montana.
- Spørck, Joh., Grosserer, 79 $\frac{1}{2}$ A., 9. 5., Fr.hald.
- , Julius, 17. 7., Chr.ania. H: Augusta f. Geelmuyden.
- Stabell, Glenny f. Finne, 73. A., 13. 1., Chr.ania.
- Stalsberg, Rikard F., fhv. Hyttemester, 16. 11., Vestre Aker, bgr. Kongsberg.
- Stang, Georg, Oberst, 11. 9., Chr.ania. H: Sigrid f. Due.
- , Hans Georg Jacob, fhv. Stiftamtmand, 1. 3., Chr.sand.
- , Klemens, Statsadvokat, 4. 7., Skien. H: Helga f. Bødtker.
- , Thomine Catharina, 68 A., 7. 4., Stavanger.
- Stangebye, Andrea, Enkefru, 90 $\frac{1}{2}$ A., 30. 5., Græsvig pr. Fr.stad.
- Starup, Baltzer, 24. 6., T.hjem.
- Stauch, Juliane Bolette, 68 A., 16. 12., Faaberg.
- Steen, Christine f. Nielsen, 1. 4., Bergen.
- , Fredrik Martin Budtz, Justitssekretær, 29. 8., Bergen. H: Sanna f. Holdt.
- , Hans, fhv. Snedkerm., 81 A., 16. 10., Chr.ania.
- , John Marcellus Hannibal, Sorenskriver, 21. 11., Tvedestrand. H: Louise f. Olsen.
- , Karen, 86 $\frac{1}{2}$ A., 16. 11., Chr.ania.
- , Richard, Parykmager, 79 A., 14. 1., Chr.ania.
- Steenbuch, Ludvig Emil, Forstkand., 68 $\frac{1}{2}$ A., 16. 6., Chr.ania.
- Steendahl, Gusta, Enkefru, 15. 10., Chr.ania.
- Stenersen, Margrethe f. Lossius, 86 $\frac{1}{2}$ A., 4. 7., Chr.sund.
- Steinert, Gotlib, Murmester, 84 $\frac{1}{2}$ A., 29. 4., Chr.ania.
- , Lilli, 24 A., 12. 4., New York.
- Steensohn, Dorothea f. Mejer, 89 A., 5. 11., Drammen.
- Stier, Carl, Gaardbruger, 74 $\frac{1}{2}$ A., 4. 2., Chr.ania. H: Fredrikke f. Helmsdorf.
- Stoesen, Laura, Lærerinde, 21. 10., Chr.ania.
- Stolt, Jacob Albert, 1. 1., 49 A., Nordstrand.
- Stoltenberg, Elise, Enkefru, 76 A., 18. 6., Bergen.
- Stoltz, Gerhard, 73 A., 21. 3., Bergen. H: Emma f. Wesenberg.
- Stoppenbrink, Karen Dorthea f. Søholdt, 17. 2., T.hjem.
- Storm, Fredrikke, Husjomfru, 80 $\frac{1}{2}$ A., 17. 4., Skien.
- , Harald Nicolay Vries, 29. 9., Chr.ania.
- Stornæs, Cathrine Hedvig Severine Nannestad f. Scharffenberg, 69 $\frac{1}{2}$ A., 31. 12., Stavanger.
- Stribolt, Dina f. Søsberg, 84 A., 5. 12., Lillehammer.
- Strøm, August, 69 $\frac{1}{2}$ A., 4. 7., Balsnes, Indhitteren. H: Nikoline f. Lund.
- , Hjalmar, Kbmd., 6. 11., Chr.ania.
- , Karen Hagerup f. Heitman, 77 $\frac{1}{2}$ A., 20. 1., Dyrø.
- , Ole, Skrædder, 80 A., 8. 1., Paris.
- , Ragnhild, Enke, 79 A., 5. 8., T.hjem.
- , Sjøanne, Expeditør, 47 A., 27. 1., Chr.ania. H: Marthine f. Hansen.
- , Søren Horster, Ingeniør, Direktør, 55 A., 27. 4., Chr.ania. H: Inga f. Hilditch.
- Stub, Clara Margrethe Vilhelmine f. Hyld, 97 A., 4. 5., Bergen, bgr. Tysnæs.
- , Hanna, Foged Paul Juul S.s Enke, 17. 10., Chr.ania.
- , Hans Gerhard, Toldbetjent, 25. 3., Chr.ania. H: Abel f. Vogt Nilsen.
- , Henning Junghans Bugge, fhv. Provst, 86 A., 7. 4., Bergen.

- Stub, Kristofa Margrethe, 63 A., Chr-
ania.
- Stubergh, B., fhv. Toldopsynsmand, 83
A., 29. 9., Chr.ania.
- Sunde, Hjalmar, Kbmd., 44 $\frac{1}{2}$ A., 8. 8.,
Bergen. H: Liv f. Stoltz.
- Sundland, Sophie f. Bredahl, 80 A.,
23. 9., T.hjem.
- Sundt, Johan, Snedker, 91 A., 7. 10.,
T.hjem.
- Svanfeldt, Marie Christine, 21 A., 30.
10., Chr.ania.
- Svanøe, Kaia, 21. 3., Bergen.
- , Karen f. Ruud, 83 A., 18. 1., Ber-
gen.
- Sverdrup, Ulrik, 76 $\frac{2}{3}$ A., 4. 3., Chr-
ania.
- Swane, Mariane, 23 A., 4. 12., Oslo.
- Sørensen, Bernhard Sofus, Sekretær,
30. 3., Chr.ania.
- , Johanne Christiane f. Klemer, 86 $\frac{1}{2}$
A., 24. 6., Chr.ania.
- Sørlye, Lydia f. Middelthon, Oberstl.
J. M. S.s Enke, 77 $\frac{1}{2}$ A., 30. 12.,
Chr.ania.
- Tandberg, Christian, Bankfuldm., 16.
3., Chr.ania.
- , Gudrun, 19 A., 17. 2., Chr.ania.
- , Marie Theodora f. Frølich, Bips-
inde, 79 $\frac{1}{2}$ A., 29. 8., Chr.ania.
- Tangen, Anne Cathrine f. Sørensen,
50 A., 10. 1., Kvinesdal, bgr.
Larvik.
- , Harald, Student, 6. 9., Kvinesdal.
- Tellefsen, Anna, 92 $\frac{1}{2}$ A., 17. 6., T.hjem.
- Tbams, M., Grosserer, 71 $\frac{1}{2}$ A., 26. 7.,
Meldalen, bgr. T.hjem.
- Thaulow, Sølga Johanne f. Lexow, 29.
11., Chr.ania.
- Thiis, Cecilie f. Thellefsen, 83 A., 26.
12., Risør.
- Thoft, Einar, 12. 10., Chr.ania.
- Thomsen, Hjalmar, 47 A., Hustru Jo-
sefine f. Jacobsen, 49 A., og Søn
Bjarne, 18 $\frac{1}{2}$ A., 11. 8., Ulykkes-
tilfælde ved Stavanger.
- Thoresen, Marie Antoinette f. Olsen,
63 A., 16. 8., Chr.ania.
- , N. W., fhv. Distriktslæge, 85 A.,
24. 10., Eidsvold.
- , Oluf, Fyrbøder, 45. A., 7. 6., Svi-
nemünde. H: Petrine f. Holst i
T.hjem.
- Thorkelsen, Christine, Sognepræst Knud
T.s Enke, 2. 12., Kongsberg.
- Thormodsæter, Arne, Klokker, 73 A.,
16. 11., Chr.ania.
- Thorne, Theodor Wilhelm, Arkitekt, 6.
3., Chr.ania. H: Rebekka f. Holm.
- Thorsen, Theodor, Styrmand, 17. 9.,
Buenos Aires. H: Wilhelma f.
Brandt.
- Thuesen, Wilhelm, 3. 5., Leith.
- Thune, Lina, 73 A., 15. 8., Bragernæs.
- Tidemand, Anna, 22. 5., Chr.ania.
- Tischendorf, Carl, Bahn-Ingenieur der
L. B. B., 68 A., 8. 1., Zurich-
Wollishofen.
- , Tina, Skolebe., Niels Collin T.s
Enke, 81 $\frac{1}{2}$ A., 14. 7., Grimstad.
- Titlestad, Karen, 73 A., 10. 7., Chr.ania.
- , Nicolay, Bogbinder, 21. 4., Chr-
ania. H: Lucie f. Brose.
- Tofte, Thoralf Blümer, Læge, 40 A.,
31. 8., Bjarkø. H: Sigrid f. Lie.
- Topp, Martine, 14. 9., Gjøvik.
- Torkildsen, Theodor Conrad, Damp-
skibsf., 53 $\frac{1}{2}$ A., 20. 6., Liverpool.
H: Augusta f. Lasson.
- Tornøe, Joh. Wilh., Konsul, 25. 8., Pe-
nart, Cardiff.
- , Hercules, Overkontrollør, 51 A., 24.
1., Chr.ania. H: Alette f. Holst.
- Torp, Anna Dorthea, 1. 4., Bergen.
- Torpp, Johan Andreas, Skibsreder, 69
A., 29. 8., Fr.hald.
- Trelease, Charles, fhv. Verksbestyrer,
79 $\frac{1}{2}$ A., 3. 2., Ytterøen.
- Treu, Anette, 83 A., 11. 1., Mandal.
- Tronbøl, Oskar J., ORsagf., 39 $\frac{3}{4}$ A.,
30. 11., Chr.ania. H: Anna f. Auli.
- Trosdahl, Regine, 89 A., 21. 8., Chr-
ania.
- Truslew, Mathea, 81 A., 7. 11., Oslo.
- Tryde, Jacob Thomsen, fhv. Skibs-
bygger, 66 $\frac{3}{4}$ A., 30. 12., Hytten
pr. Grimstad. H: Louise f. Pharo.
- Tønnesen, Anton, 53 A., 15. 1., Ber-
gen. H: Knuthine f. Brinckmann.
- Tønnessen, Tønnes Elias, født i Kol-
vereid, 30 A., 14. 12., Stenkiær.
H: Sara f. Løberg.

- Tønberg, Hanna, 25. A., 9. 5., Chr.ania.
 Uglund, Alf Wilhelm, 4 A., 18. 6., Chr.ania.
 Ulich, Georg P., Skibsf., 37 A., 28. 8., Buenos Aires. H: Mimi f. Gundersen i Chr.sand.
 Ulrichsen, Johannes, Handelsrejsende, 12. 2., Skien. H: Gudrun f. Shrøder.
 Ulriksen, Hjalmar, Ingeniør, 61 A., 13. 3., Chr.ania.
 Urdaahl, Halvor, 4. 2., Chr.ania. H: Martha f. Belsjø.
 Urholt, Marie f. Pleym, 65 A., 1. 3., Aal.
 Ustvedt, Eveline f. Nielsen, 73 A., 16. 2., Chr.ania.
 Utne, Ingeleiv Vinæs, 100⁷/₁₂ A., 4. 5., Utne.
 —, Styrk, Styrmand, 31 A., 10. 2., Lofthus.
 —, Torfin, 18 A., Paasketider, Floridastræde.
 Valeur, Karen, 16. 3., Chr.ania.
 —, Sverre Sigurd, 7. 3., Galveston.
 Vedeler, Christian, Læge, Mai, Watrous, New Mexico.
 Vendelboe, Thorstein, Murmester, 35 A., 29. 1., Vestre Aker. H: Thora f. Hurum.
 Viker, Hans, Oberstl., 63¹/₂ A., 1. 12., Stavanger. H: Hanne f. Arenfeldt.
 Volckmar, Inga f. Hansen Mjøen, 40 A., 14. 5., Chr.ania.
 —, Marianne Caroline f. Clausen, 71¹/₂ A., 8. 3., Chr.sund.
 —, Patrick Dall, Kbmnd., 79¹/₂ A., 26. 2., Chr.sund. H: Marianne f. Clausen.
 Vold, John Mourly, Professor, Dr. philos., 56¹/₂ A., 1. 7., Modum, bgr. Chr.ania.
 Vollan, O., Cand. theol., 69 A., 19. 4., Bergen. H: Hanna f. Tønning.
 Vonon, Lisa og Jenny samt Kusine Marthe Buttedal, 12. 12., Dale, Sønffjord.
 Voss, Henriette Constance, 68 A., 6. 3., Bergen.
 —, Ida Cathrine f. Bie, Professor V.s Enke, 84 A., 9. 5., Chr.ania.
 Voss, Ragna, fhv. Lærerinde, 25 A., 19. 12., Chr.ania.
 Waagaard, Joachim Andreas Holmboe, Cand. jur., 13. 12., Chr.ania. H: Inga f. Wessel.
 Waage, Astri, 16¹/₄ A., 9. 12., Egersund.
 —, Malene f. Lorentzen, 73¹/₂ A., 20. 5., Brandesund.
 —, Mathilde f. Guldberg, Professor P. W.s Enke, 17. 10., Chr.ania.
 Waal, Aagot Elisabeth, 22 A., 16. 2., Chr.ania.
 Wadelius, Anna, 16¹/₂ A., 2. 5., Chr.ania.
 Wager, Marie, 25. 7., Chr.ania.
 Wahl, Bergitte Sofie Caroline f. Frost, 78¹/₄ A., 14. 7., Hommelvik.
 —, Chr. Larsen, kst. Toldkasserer, 82¹/₂ A., 27. 6., Flekkestjord.
 Wahlstrøm, Georg, 86¹/₄ A., 9. 2., Bergen.
 Wallendahl, Sigurd, 19. 7., Bergen.
 Walløe, Fredrik Hauff, fhv. Skibsf., 75 A., 20. 9., Chr.ania. H: Sofie f. Bjerke.
 —, Gunda Wilhelmime f. Irgens, Foged W.s Enke, 26. 8., Chr.ania.
 Walther, Chr., fhv. Toldopsynsmand, 77¹/₂ A., 12. 11., Sarpsborg.
 Wankel, Georg Reinholdt, 1. 2., Chr.ania. H: Sigrif f. Ring.
 Wedel-Jarlsberg, Clementine, Baronesse, f. Comtesse Wedel-Evenburg-Gödens, 74¹/₂ A., 9. 1., Chr.ania.
 —, Ferdinand, 83¹/₂ A., 11. 8., Chr.ania, bgr. Jarlsberg.
 —, Wolfgang, Baron, Oberst, 15. 5., Aalborg.
 Weisser, Marie, 24¹/₂ A., 3. 1., Dampskib „Lindholmen“s Brand paa Lister.
 Wenaas, Poul Resen, 8. 4., New York.
 Wennberg, Augusta Wilhelmine f. Millrath, 70¹/₂ A., 30. 1., Borregaard.
 Werenskjöld, Laura f. Bergstrøm, 74 A., 5. 10., Chr.ania.
 Wergeland, Odd, 19 A., Mai, paa Hjemreisen fra Vestindien.
 Werner, Arnt August, 30¹/₂ A., 1. 3., Forlis.

- Werner, Elisabeth, Enkefru, 67 A., 22. 12., Chr.ania.
- Werring, Alfild f. Bergh, 29 A., 27. 7., Chr.ania.
- , Emma, 5. 2., Chr.sund.
- Wesenberg, Harald, 71½ A., 30. 10., Bergen. H: Ulrikke f. Greve.
- , Jacob Christian, Kbmd., 74 A., 30. 10., Bergen. H: Letta f. Movinckel.
- Wesling, Janna, 24. A., 29. 3., (Dilling) Rygge?
- Wessel-Berg, Kirsti, Enkefru, 53 A., 20. 12., Kongsberg.
- Westbye, Hans Jacob, Gaardbruger, 62½ A., 9. 10., Askim. H: Otilie f. Lund.
- Wettergreen, Benedikte Emilie, 64 A., 26. 7., Chr.ania.
- , Ragnhild f. Utne, 71½ A., 14. 9., Dale, Søndfjord.
- Wettre, Ellef, 87½ A., 25. 5., Chr.ania. H: Fredrikke f. Reimers.
- , Lina f. Aaby, 68⁹/₁₂ A., 3. 11., Asker.
- Wiborg, Mina Laura f. Korterud, 13. 11., Chr.ania.
- Wibye, Birgitte Locker f. Grip, 93 A., 27. 8., Chr.ania.
- Wichart, Ludvig, Skibsf., 54 A., Forlis ved Seychellerne. H: Bina i Mandal.
- Wichstrøm, A. P. C., Cand. jur., 63½ A., 6. 5., Chr.ania. H: Eli f. Saxlund.
- , Haakon, 26. 9., Chr.ania.
- , Olaf, 14. 3., Chr.ania.
- Widding, Hilda Therese, 22 A., 23. 8., Storstennæs.
- Width, Marthine Sofie f. Sommershield, 95 A., 10. S., Aarønæs pr. Molde.
- Wiencke, Ludvig, 13½ A., 4. 11., Bergen.
- , Wilhelm Olaf, 22 A., 10. 8., Chr.ania.
- Wiesener, Fredrikke, 83½ A., 24. 12., Bergen.
- Wiggen, Johannes, 38¾ A., 18. 4., T.hjem. H: Anna f. Holst.
- Wiig, Johan, 87 A., 18. 11., Bergen.
- Wildhagen, Hans Jacob Hofgaard, 26 A., 23. 1., Drammen.
- , Henriette Margrethe, 19. 1., T.hjem.
- Wilhelmsen, August Teilmann, Bankdirektør, 24. 1., Chr.ania.
- , P. L., Kbmd., 53 A., 17. 1., Tromsø. H: Marie f. Hammer.
- Windmüller, Henriette f. Berentsen, 3. 9., Bromberg, Bergen.
- Winsnes. Erling, 2. 2., Nairobi, Øst Afrika.
- Winsnæs, Hjørdis, 12. 2., Chr.ania.
- Winther, Emma, 24. 9., Chr.ania.
- Winter-Hjelm, Wilhelm, ORSagf., 6. 1., Chr.ania.
- Winterhjelm, Hedvig Charlotte f. Forsmann, 7. 5., Stockholm, bgr. Chr.ania.
- Wirs, Gro, 22. 12., Oslo.
- Wisløff, Marie, 82 A., 4. 5., Moss.
- Wleügel, Anton, Grosserer, 78½ A., 9. 7., Bordeaux, bgr. Risør.
- Wohlens, Thomas Heinrich, 25. 10., Chr.ania. H: Mathilde f. Hansen.
- Wold, Anna Martha f. Schare, 49¾ A., 24. 10., Skjörn.
- Wolff, Fredrik Christian, fhv. Skoledirektør, 80½ A., 10. 3., Chr.ania. H: Marie f. Stang.
- Wollebæk, Herman, 74¾ A., 10. 6., Linnæs pr. Drammen.
- Wridt, Gustav, Bankadministrator, 51 A., 26. 5., Drammen. H: Nora f. Holm.
- Wulfsberg, Frantz Gustav Oscar, Cand. jur., 59 A., 9. 2., Drøbak, bgr. Chr.ania.
- Wærner, Fredrik Wilhelm, Skibsmægler, 71 A., 3. 1., Drammen. H: Thea f. Them.
- Young, Signe f. Westphalen, Ivar S. Y.s Enke, 74 A., 5. 9., Chr.ania.
- Ytter, Golette, Enkefru, 16. 12., Chr.ania.
- Zahl, Jacob Wrede, 96½ A., 18. 9., Bergen.
- Zapffe, C. J., Assistent, 10. 9., Chr.ania. H: Wilhelmine f. Zapffe.
- Zeiner, Marie f. Falch, 85 A., 23. 12., Kongsberg.
- Østberg, Johan Theodor Salomon, Distriktslege, 31. 7., Grimstad. H: Kaja f. Terkildsen.

Østbye, Hanna Marie f. Hagerup, 69 ¹ / ₂ A., 6. 4., Hamar.	Øvergaard, Alfild f. Wessel, 14. 12., Kallio, Simoniéni, Finland.
Østerfeldt, Bertha f. Torkildsdatter, 15. 11., Bergen.	—, Magnus, Kommunelæge, 54 A., 5. 4., Vaage, bgr. Stange.
Østgaard, Einar, fhv. Handelsreisende, 49 A., 3. 3., Chrania. H: Karen f. Bredeesen.	Øvre, Cecilie Margrethe, 72 A., 31. 3., T.hjem.

Indhold.

	Side
Breve fra Adolph Vilhelm Schack Staffeldt til Greve Sigismund Ludvig Schulin. Meddelte ved <i>Louis Bobé</i>	90
Lemfortske Familiegaader. En personalhistorisk Undersøgelse af <i>Eiler Nystrøm</i>	108
Kaptajn Niels Alfsen og Sønnen Alf Nicolaj Alfsen. Af Oberstløjtnant <i>J. C. V. Hirsch</i>	139
General Joachim Melchior Holten von Castenschiolds Ridderbiografi. Meddelt ved <i>Aug. Fjelstrup</i>	151
Maleren Eggert Munch. Af Arkivar <i>E. A. Thomle</i>	170
Familien Bianco i Danmark. Af Premierløjtnant <i>Hector Boeck</i>	172
Spørgsmaal og Svar.	
Spørgsmaal 3. Om Anna Krabbes Forfædre. Af Ingeniør <i>Otto Wolff</i>	176
Svar II. Om en Familie Rasch. Af Arkivsekretær <i>Gerhard L. Grove</i>	176

Tillæg.

- II. Arkivamanuensis *A. W. Rasch*: Dødsfald i Norge 1907.

Skriftlige Henvendelser bedes sendte til Samfundets Sekretærer: for Norge Amanuensis *A. W. Rasch*, Rigsarkivet, Christiania — for Danmark Arkivsekretær *G. L. Grove*, Tidsskriftets Redaktør, Strandgade 46, Kjøbenhavn C. Samfundets Samling af Bøger og Manuskripter opbevares hos den danske Kommissionær, Forlagsboghandler *H. Hagerup*, Gothersgade Nr. 30, hvorfra de udlaanes til Medlemmerne.

NB. Dette Heftes Udsendelse er blevet forsinket ved den stadig forlængede Arbejdsstandsning i Det Hoffensbergske Etablissement, hvorfor dets Trykning har maattet expederes andetsteds.